Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

XV
SCHROD
1685

1
7
314

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.7.314

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.7.314

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.7.314

1M.7

1. 7. 314

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

IOHANNIS SCHRÖDERI, PHARMACOPOEIA MEDICO-CHYMICA.

XV
SCHR

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

IOHANNIS SCHRÖDERI, DOCT. MEDICI,

NECNON REIPVBLICÆ Mœno-Francofurtanæ Physici Ordinarij,

PHARMACOPEIA MEDICO-CHYMICA.

SIVE

THESAVRVS PHARMACOLOGICVS:

Quo composita quæque celebriora; hinc Mineralia, Vegetabilia & Animalia Chymico-Medicè describuntur, atque insuper Principia Physicæ Hermetico Hippocraticæ candidè exhibentur. Opus non minùs vtile Physicis, quàm Medicis:

EDITIONE VLTIMA, plurimis in locis auctum, correctum ac emendatum.

LVGDVNI,
Sumpt. PHILIPPI BORDE, LAVRENTII ARNAVD,
PETRI BORDE, GVILL. BARBIER.

M. DC. LXV.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

N

PR

visi
Ess
leb
Mu
tati

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

MAGNIFICIS

NOBILISSIMIS, AMPLISSIMIS, Consultissimis, & Prudentissimis, DD.

PRÆTORI, CONSVLIBVS AC SENATORIBVS INCLYTÆ IMPERIALIS Reipublicæ Francofurtanæ.

Dnn. ac Fautoribus meis honorandis, Salutem & Obseruantiam.

DEVS ELOHIM, *Viri Magnifici, Nobilissimi, Amplissimi, Consultissimi, Prudentissimi;* rei quidem nullius indiguit, quæ ad perfectionem suam facere quoquo modo posset: nihilominus pro liberrimo suo beneplacito sui existere voluit speculum visibile, quo inuisibilis sua θειότης ϗ δύναμις, (*Rom.* 1.) i.e. *Essentia ac potentia* visibiliter patescerent, hisq; cognitus celebraretur, adeoque lætaretur. Speculum id *Natura* est, siue Mundus vniuersus, & in hoc pręcipuè *Homo*, velut vniuersitatis complementũ. Nimirum hoc speculum DEI eminen-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

tiſſimum, peculiariterq; Spiritu Elohim inflatus eſt, electus ſc. ante omnia in Filio dilecto, vt eſſet ſanctus, perfectioniſque capax ſupernaturalis. Quare vt *Triunus* eſt Iehova : ita *Naturam* & euidentiſſimè *humanam triunam* exiſtere voluit: *Spiritum* quem inſitũ vulgo vocant; *Corpus*, quod eius ſubjectum, & *animam* quæ veluti ignis vtrumq; illud actuat animat, vitalique flamma perfundit. Idem Iehova, vt *potentiis* inſtructus, imò ipſamet potentia eſt operoſiſſima : ita etiam *Naturæ*, maximéq; *homini facultates* inditas voluit operoſas, eaſque ad imaginem diuinam tum *internas*, tum *externas*. Prioribus res quæque ſeſemet reſpicit, atque actutum ac eſſe res incipit, *Spiritus anima* accenſus *ſubiectum* ſibi generat, & ordinat, (in Natura corpus vocatum:) Hinc procedunt ſubinde radij aliorum ſeruitio deſtinati, foriſque potentiarum *externarum*. Poſterioribus igitur his res quæque res extra ſe poſitas concernit, harum ſeruitio prona, magis, minus, prout res cognatæ inuicem, tum quoque prout rerum conditio, cultuſque exegerit. Idem Iehova vt *affectibus* affici dicitur, *voluptate* ſcil. vel *dolore* & *triſtitia* : Ita pro re nata *Naturæ* & euidentiſſimè *homini affectus* indidit, quibus tum delectatus ſtimuletur, tum moleſtatus deterreatur. Cæterum vt *bonus* Iehova in ſe eſt, imo ter optimus maximus, adeóque *Eſſentiam* optimam poſſidet, *potentiam* optimè adminiſtrat; & hinc *affectu* optimo fruitur, ideſt, *Voluptate* ineffabili : Simili modo *Naturam* & pro re nata *humanam* optimam voluit, optimam ſcil. diſpoſitionẽ *principiorum Eſſentialium*, optimam *facultatem* inditarum adminiſtrationem, & hinc *affectum* optimũ, videlicet ἡδονὴν ſeu *voluptatem*. En finis Naturæ propoſitus *felicitas* ſcil. ſiue *ſummum* illud *Bonum* mundanum, Cœleſtis illius ſummi Boni antitypus & ſpe-

culum.

culum. Huius ergo vt gradus certi ſunt: ita & illius, atque idcirco *Naturam* & præ aliis *humanam* IEHOVA exiſtere voluit perfectam quidem, verum in gradu non ſtatim ac origine ſupremo, ſed initiali, è quo ſubinde cultura accedente ad ἀκμὴν aſcenderet, perinde ſcilicet vti & ipſemet IEHOVA, licet in ſe omnino immutabilis; attamen ex Natura creata, huiuſque conformitate ac obedientia voluptatem capeſſere conſtituit. Voluit autem IEHOVA omnia hæc, provt ipſemet liberrimus exiſtit, cum libera hominis voluntate & arbitrio, ad bonum tamen inclinante. Quare vt propoſitum hoc DEI conſiſteret, oportuit Mundum, cum non eſſet produci; cum eſſet, conſeruari; cum deprauatus, redintegrari. Hinc *Creatio*, eaque q. continuata *Generatio*: hinc & *Conſeruatio* ſeu *Gubernatio*: hinc demum corruptionis *reſtauratio*; ceu media ad felicitatem dictam collimantia. Et hæc omnia eò auidius DEVS expetit, quo cunctorum adminiſtrationem legitimam non ſolum lege innata ſcriptáque cauet, ſed & miniſtris viſibilibus coërcet & gubernat. Miniſtri hi præcipuè ſunt *Magiſtratus Dij* propterea dictus, & hinc vel ſolo hoc nomine arcte obligatus voluntati diuinæ ſtudere, felicitatem DEO propoſitam maſculè promouere. Quare cum *Sanitas* non minima Felicitatis dictæ portio ſit, nec poſtrema *Magiſtratus* functio erit, de illa ipſa eſſe ſolicitum, & idcirco de *Medicina* rite adhibenda. Nimirum Medicina adminiſtrata legitimè ſanitatis tutela; peruerſè, eiuſdem ruina. Hinc digna olim reputata Medicina, quæ à Regibus ipſis, aliiſque Magiſtratibus, viriſque celeberrimis addiſceretur, excoleretur, propagaretur; digna quæ honoribus, priuilegiis & immunitatibus donaretur, di-

gna

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

gna quæ non nisi testimonio publico dignis repertis committeretur exercenda. Duobus autem præcipuè exercitatio hæc nititur, directione scilicet & elaboratione. Directionem dico, qua media sanitatis præscribuntur; Elaborationem, qua eadem elaborantur & administrantur. In vtraque non possum non extollere, *Viri Magnifici, Nobilissimi, Amplissimi, necnon Consultissimi*, prouidam vestram caram, quippe quâ ad prius non admittitis, nisi publico testimonio comprobatos; ad posterius, non nisi vestro examine exploratos, & vtrosque non nisi stipulata manu Iuréue Iurando vobis deuinctos. Verum enimvero: vt hostis vitæ *Diabolus* haud quicquam intermittit, quod tum ad molestandum, tum ad abrumpendum fatum videtur: ita citra Prouidentiam vestram proh dolor! gliscant agit, quorum inscitiâ, ne dicam malitiâ, vitæ ciuium non opinantium impune derogetur. Choræam in his ducunt *Iudæi*, vtpotè quibus *subiectum* ad id aptius inuenire vix licuit (*Keckerm in Polit.*) His enim regulis suis occultis permistum nouit *Goiim*, id est, *Christianos* impunè & citra homicidij notam, adeóque citra conscientiam interimere. Hos notatos comperis, vt næuo malitiæ forma scilicet deformi, (quæ nota malitiæ à Natura ipsa impressa:) ita quoque fronte impudica, garrula Suada, mendacíque lingua, mediis dicto scopo aptissimis, adeo quidem, vt quoque malitiæ, inscitiæ, ruditatísque per examen conuicti, & eapropter per *Senatus consultum* Medicina abacti, nihilominus calleant animos fascinare, leges eludere, libertatémque captare, de corio *Christianorum*, grandiloquis loquaculis nimis credulorũ, impunè ludendi.

Miseret

Miſeret me, quoties cernere datur, datur autem ſæpiſſimè, Recepta, quæ vocant, inepta, heterogenea, ne dicam noxia, incautis præſcripta. Miſeret, quoties audire contingit, contingit autem & hoc frequenter, affectus ſcilicet leues, præter rei veritatem perſuaderi periculoſos, idque vt credulorum burſa emulgeatur, medicaſtérque audiat magnus. Miſeret, quoties cauſam morbi, ſpeciémque ridiculè audio enarratam. Sed cur miſeret? Mundus vult decipi, decipiatur. Veſtræ interim vti curæ eſt, *Viri Prudentiſſimi, prudentiâ veſtrâ incautis ſuccurrere, ſtolidis conſulere, inſciis præeſſe, imprudentibus prouidere*: ita Medicorum veſtrorum & hinc mei quoque officij de abuſu hoc Medicinæ *veſtram Prudentiam* ad grauiora retractam, ſubmonere. Quod non minus expeto in bonam partem ſuſcipi, quam ſpero probatum vobis iri, ſi hoc operis, itidem ad legitimum Medicinæ exercitium collimantis, ad imitationem Pharmacopœiæ Auguſtanæ & Noribergenſis *Nomine veſtro* diuulgem. Continet nimirum celeberrima quamplurima, à Medicis veſtris, quos celebriores quouis tempore aluiſſe ſtudetis, profecta, & idcirco vobis ſolis meritò conſecranda. Continet quamplurima quibus officinæ veſtræ, quarum non minimam curam geritis, & hinc inſtructiſſimas poſſidetis, præ aliis cluent. His accedit veſter in me fauor, quod annis retro abhinc aliquot peregrinum ciuitate donaſtis, in Medicorum numerum adoptaſtis, priuilegiis frui dediſtis, aliáque fauoris indicia in me cumulaſtis ſufficientiſſimè. Eodem igitur fauore fretus confido, hanc meam gratitudinis teſſeram, æqua mente iri ſuſceptum, qua vlteriori veſtro fauori me commendo, ſanaque conſilia Reipublicæ ruinam arcentia tem-

14

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

poribus hisce ruinam minitantibus cordetenus precor. Francofurti ad Mœnum è Musæo, ipsis Nundinis autumnalibus, Anno 1641.

Magnif.æ Ampl.is & Prud.æ V.æ

Obseruantissimus

IOHANNES SCHROEDERVS, D.

cor.
um-

MIIS

EXIMIIS, DOCTRINA PRAESTANTIBUS
artisque Pharmaceuticæ peritissimis VIRIS

Dn. Iohan-Casparo *Sparn.*
Dn. Iohanni *Saltzwedeln.*
Dn. Iohanni *Grasern.*
Dn. Iacobo *Holtzapffeln.*
Dn. Matthiæ *Bansen.*

Inclytæ Reip. Imperialis Francofurtanæ Pharmacopæis maximè industriis, Amicis suis ac respectiuè Affinib. dilectis.

Iohann Schroeder, D. eiusdem Reip. Archiater. S. P.

PRodit iam partus Pharmacopœiæ meæ secundus, quem eò alacriùs maturaui, quod cognoui partum priorem auidissimè fuisse susceptum, adeo vt Exemplaria intra biennium non solùm omnino sint distracta, sed & adhuc vndique crebro perquirantur, partúsque secundi editio sollicitè vrgeatur. Quare ne desim perquirentibus, gratificérque partum secundum vrgentibus, auctiorem hunc modo communico, syllabísque diuersis ac synopsi breuissima adornatum. Vobis autem Viri eximij ac peritissimi eundem quod consecrem, causæ me impulerunt variæ. 1. Fauor vester, quem hactenus à vobis expertus sum, nimirum hunc non possum non reponere reciprocum. 2. Candor,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

quo vel ea, quæ pro arcanis vendita fuerunt, contribuistis. Hinc gratitudinis tesseram dare fas fuit. 3. Stimulus, quo ad opus hoc tum diuulgandum authores gnaui extitistis, ac postmodum partum hunc secundum monitis vestris, litterisque ea de re hinc inde ad vos transmissis vrgere non destitistis. His scil. non parere inhumanum duxi. Prætereo peritiam & dexteritatem vestram singularem, qua Officinas præ aliis celeberrimas, chymicisque medicamentis instructissimas vouetis, adeóque Momorum obtrectationi occurrere polletis. Consecro igitur Vobis partum hunc secundum, quem animo beneuoliori susceptum spero, quod sciam partum priorem admodum arrisisse. His valete. Dabam è Museo Francofurti, nundinis vernis, Anno 1644.

VIRO

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

VIRO CLARISSIMO ET EXCELLENTISSIMO, D.D.

IOHANNI SCHROEDERO,

Med. D. & Reip. Franckofurtensis ad Mœnum Medico ordinario, Cognato suo dilectissimo,

PHARMACOPOEIAM

MEDICO-CHYMICAM

Tertiùm edenti

Congratulatur

IOHANNES BARCEHAUSEN, I. V. D.
Consiliarius Lippiacus.

QVOS Patriæ & Sophiæ studium commune, Schrodere,
Et sanguinis cognatio coniunxerat:
Diversum studium iam separat, & fabricavit
Apollo te Medicum bonum & Botanicum:
Nam quas herbarum virtutes Thessalus olim.
Chiron suo labore magno repperit,
Quasque Dioscorides doctissimus, Hippocratésque
Acutus, & Galenus expertissimus
Excoluêre suo studio, atque Ægyptius Hermes
Extraxit acriore diligentia,
Quasque Teophrastus gelidis in Teutonis oris
Resuscitauit maximis laboribus,
Hæc, cognate, tuo complecteris omnia libro,
Tuæque mentis expolis acumine.
Sed me legiferi spaciosa volumina iuris
Mea manu Fortuna iussit voluere.
Hinc almæ miserum me pacis nescia turba
Ferè indies (eheu) vexat, atterit, enecat.
Principum in Excelsis aulis quàm turpiter alter
Me criminatur, atque mox vult perditum:

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

Alter me laudat, ſcriptis & voce celebrat
Meum laborem, meque ſeruatum cupit.
Hæc ferenda mihi ſors eſt: nam multat vterque
Pro honore, maximo me onere grauiſſimo.
Cunctorum tibi conciliat decus atque fauorem
Phœbus, ſibique collocat proximum.
Gratulor ergo Tibi, Phœbi doctiſſima proles
Et ego meam ſortem feram placidiſſimè,
Atque tuum librum ſi carpet Zoilus ore
Suo maligno, Tu feras quoque placidè,
Nam cum carpit ὄνος, non eſt onus hoc, ſed honos eſt,
Et magna res eſt ab optimis laudarier.

Foſſile, Planta, Animal, quî ſint adhibenda fugandis
Morbis, faſciculo, Docte Schrodere, doces.
Namque Metallifera hæc quicdquid producit alitque
Quicquid & abſcondit terra benigna, refers.
Atque adeò luces noctesque laboribus vrges,
Tradas quæ populo, quæ bona grata Deo.
Macte ergo, macte ægri perge juuare ſalutem:
Gratus es hinc ægris: gratus es hinc Medicis.

Sic Gratulatur

PETRVS DE SPINA, Doct.
Phyſ. Ord. Reip. FF.

An tandem prodit tua, mi SCHROEDERE, tot annis
Optata à tantis, PHARMACOPOEA, viris?
An tandem prodit, qua trux Libitina tenetur,
Qua leuiore Charon cogitur ire rate?
O bene! in humano ſtabulantia corpore monſtra
Nunc digito poterunt liberiore premi.
Nunc quod Arabs, Graius, Galluſque, Iber atque Latinus
Con'inet, hoc vni vis tuo ineſſe libro.
Perge Machaoniæ modo ſic prodeſſe paleſtræ,
Æternum nomen Phœbus Apollo dicat.

Cl.Dn. Affini ſuo gratulabundus deproperabat.

LVDOV. VON HORNIGK, *V. Iuris, Med. & Phil. D. ſimulque Com. Pal. Cæſ. & Phyſ. Ordinar. Francof.*

Excellentiſsimo Viro, Medico Experientiſsimo,

D. D. IOHANNI SCHROEDERO,
Amico & Fautori magno.

Ecce! Machaonias quicunque fideliter artes
Exercet, ſtudiis amplificatque ſuis:
Ille mihi gemino condignus honore videtur,
Laurea cui duplex impediatque caput.
Hoc Schroedere, facis! Noſtram tu perficis artem,
Vſu, tu ſcriptis condecoraſque bonis
Ergo mihi geminis venerandus honoribus exis,
Cum duplicique tuus laude triumphus erit.
Perge npuis partam ſcriptis extendere famam:
Non amat ignauos gloria magna viros.
Præmia ſunt gnauis, & certa laboribus. Hæc te,
Vt celebri clarus laude ferare, iuuent.

Fallor?

Fallor? an vt Medicis jam proderit vsibus, auctam
Sic reddet famam, quem dabis, ille liber.
Egregius labor iste tuus? Tu dignus es autor
Quem Medicus, quem nunc Pharmacopœus amet.
Francofurti in Nundinis Autumnal. M. DC. XLI.

Noui & elegantis operis Editionem,
cum affectu, congratulabatur

IOH. PETRVS LOTICHIVS, D. Med.
Acad. Marpur. Prof. P. L.

Encominm Medicinæ Sacrum.

Deus ipse, ait Sirachus
Medicum creauit; axe
Medicina traxit ortum:
Nebulóque, non honestus
Sapiensque temnit illam.
Macrocosmus iste totus
Medica officina IOVÆ *est,*
Chymica officina mundi
Polydædalà officina est;
Medicina nota Adamo
Fuit, idque teste Mose,
Quia nomina ipse cunctis
Dedit apta rebus, atque
Medicum fuisse Mosen
Tibi testis arbor, à qua
Aqua amara facta dulcis,
Locus ipse Mara testis.
Medicos suæ Iosephum
Habuisse constat aulæ.
Salomonidique *Regi*
Medicina nota tota.
Medicina tota nota.
Animantia ille cuncta,
Vegetabilesque plantas
Bene nouit, annotauit,
Meminitque cuncta ad vnguem,
Docuitque cuncta ad hilum.
Medicum fuisse Elisam
Sale factæ aquæ salubres:
Colocynthides agrestes,
Colocynthides amaræ
Quia dulcúere, Elisæ
Tibi testis est farina.
Medicum fuisse Esaiam
Palatha illa testis; vlcus
Quia sanat Ezechiæ.
Medicum fuisse Paulum
Tibi testis ipse Paulus;
Stomacho hicce languenti
Modico mero medetur.
Medicum fuisse Lucam
Tibi testis iste Paulus.
Genius comes Tobiæ
Medicus fuit Raphaël,

Oculos

Oculos patris Tobiæ
Quia felle piscis vngit
Medicatur atque corde &
Fugat hepate Asmodæum.
Nihil honore maius
Sacra prodidere quicqũam;
Nihil hoc honore maius
Quoque continent profana:
Medicum quod Israëlis
Vocat ipse se IEHOVA:
Medicum quod haudque IESVS
Dubitat vocare sese.
Nihil hoc honore maius
Sacra prodidere quicquam;
Nihil hoc honore maius
Quoque continent profana.
Tibi gratulor proinde,
Mihi gaudeo, quod edis
Lepidum nouum huncce librum,
Medicum nouum huncce librum,
Chymicum nouum huncce librum, ô!
Cerebellulum Mineruæ es,
Et es osculum Suadæ,
Es Apollinisque mysta!
Tibi gratulor proinde,
Mihi gaudeo, Ioannes.

EPIGRAMMA AD EVNDEM.

FOssilia & plantas, animalia, denique cuncta
Vsu pro Medico digeris & Chymico.
Vt studij immensi est infinitique laboris:
Sic opus immensæ hoc vtilitatis erit.

ita censeo, ita auguror

IOANNES SEBASTIANVS BLOSIVS.
Philos. & Med. D. Reip. Vlm. Poliat. & P. P.

AD EXCELLENTISSIMVM AVTOREM, Amicum plurimum honorandum.

TROCHAICI.

DÆdale Scrutator indefesse rerum plurium,
Millies formantis ac versantis actus Scenicos
Artis, Orbis cui ministrat cuncta totus largiter,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

Morbidis salubritatem quò afferas mortalibus;
Vnicum quem clamat esse ciuium gratissimum
Pergamus cum Co, suos post maximos Antistites,
Quem simul suo cupit tenere contubernio
Africæ gens Maura terræ, non medentium vltima,
Et simul suo gregi adscribit Senex Ægyptius,
Quemque Teuto, Gallus, Anglus cum Trionis septimæ
Subdito, certante voto, deperibant, Finnone.
Docte Vir, Schrôdere, quem non tangit incantatio
Seculi abhorrentis illa, Trismegistus quæ senex,
Quæ vel accuratior recentium ætas addidit
Spagyrum, eruditiori dissecandi pharmaca
Arte, macte perge, non de more proletarij
Ordinis medentium, Soli Taricho, carnibus
Postprocul mensam abijci iussis, petentes pascier,
Et bonam artem qui ligant cum circinationibus
Obsitæ subscudibus rotæ molari polline
Cumque crateis valiscis, farri condisque alueis.
Hoc enim nisu accipis Viri Sophi præconium;
Hoc adempto perstrepis ceu naufragæ nauis leue
Vndiquaque aplustre, cantilena Salgamarium es.

ANTON. BOXBARTERVS, Doct.
Phys. Ord. Vlm.

EST locus in pratis, quâ se Tithonia Coniux
Mane nouo roseis explicuit radiis.
Atque vbi se multum *Scarabæa propago* recepit
Ludere ad apricum Solis, ab axe, jubar.
Lusus erat varius, viridi nec inutilis herbæ,
Quæ solet hoc semper crescere multa loco.
Huc etiam horrifero sese *Phlegetontis* ab Antro
(Credere quis posset?) Turba ministra tulit.
Prima hic Gorgoneis *Alecto* infecta venenis
Venit, *Tisyphone* quam comitata fuit.

Tertia

Tertia non segnis venit properantibus alis
Dira *Megæra* graui congeminata malo.
Ventosæ incipiunt subito crepitacula linguæ
Exerere, & de se non nisi magna loqui.
Gloria prima fuit *furiarum*, & gloria summa,
De vitiis magnum tollere laudis opus.
Quomodo *Myriadas morborum* eduxerit Orco
Quælibet, inque homines fuderit omne malum:
Pestiferam hæc iactat *tabem*, immedicabile damnum,
Hydropem dirum hæc, horriferamque *febrim*.
Horriferam *febrim*, qui morbus ab orbe creato
Corpus in humanum sæuior vsque furit.
His & *Erysipelas*, *Phagedæna*, *Elephantiasisque*.
Atque *dysenteriæ* fluxus, & *hexis* atrox.
Arthritis, raptæque *Epilepsia* Mentis, & *horror*
Cordis, *pleuritis*, *cœliacusque* dolor.
Cuncta hæc *Eumenidum* diffusa è pyxide damna
Humanum incipiunt sollicitare genus.
Gloria quam vana hæc, iactantiaque improba multos
Strinxerit, inferni lurida turba probant.
Et *phlegethontææ* gaudent his dotibus vndæ:
Gaudete, *in nihilum gaudia vestra cadent.*
Ille Berillæo tandem miserabile Tauro
Mugiat, *Eumenidum cui fera dona placent.*
Tandem vbi iam morbos alios, & plura malorum,
Pergebant *Furiæ* commemorare truces.
Ecce, *nouus* subitò per apertas *sibilus* auras,
Per nemus & virides sponte susurrat agros.
Anne *volucris* erat? sed cur *fera cornua* frontem,
Armabant? Taurus non erat, *ales erat.*
Num tibi ceruinæ sunt cornua cognita frontis?
Hoc etiam huic cernis *cornua acuta* modo.
Hoc monstro viso, *Furias* stupor omnis habebat,
Corripiuit celerem per nemus omne fugam
Ceruus at elatus naturæ viribus audax
Cœleste aggreditur nobilis Artis opus.
Humanæ vt constent illustria commoda vitæ,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

Corpus & vt poſſit menſque valere diu.
Pharmaca componit grata, & *Medicamina* Diuis.
Et quibus è Mundo damna fugare queat.
Corporis è latebris Peſtem depellere tentant?
Protinus è venis peſtile virus abit.
Sic age, ſic *Schrœdere* tibi hinc noménque decúſque
Creſcit, & æternùm fama ſuperſtes erit.
Et verè inceptas *volitare per ora virorum*,
Portitor & ſtygius pauper inópſque iacet!

Hoc honoris & amoris ergò votum accinit
IOHANN. TILEMANNVS. D. &
Med. Prof. Ord. Marpurg.

AD DOCTISSIMVM VIRVM,

Dn. IOHANNEM SCHROEDERVM, Medicinæ Doctorem, fratris filium.

INgenij profers dotes, oſtendis & artem,
Herbarum Vires tradere quando ſtudes.
Dumque Metallorum naturas ordine tractas,
Abdita quæ multis multa patere facis.
Hinc poterunt rectè varios ſanare dolores,
Hinc herbas morbis rectè adhibere ſcient.
Hoc Agnate modo clariſſime perge, ſequentur
Perdulces fructus, præmia, fama, decus.
Non inhonorus eris, non deficiente crumenâ
Aßiduâ paßim dote celebris eris.

GEORGIVS SCROEDERVS, Reip. Salis-Vfflenianæ Conſul, Authoris Patruus.

Ex

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

EX scriptis SCROEDERE tuis, cùm vidit Apollo
Ingenij dotes, mentis miratus acumen,
Dixit, ea æternâ iubeo dignissima cedro;
Quicquid enim occuluêre alij, hoc ipsum omne reuelat.
Naturæque aperit mirâ breuitate recessus,
Conclusumque tenet recto rerum ordine junctim,
Quicquid habent Arabum clarissima lumina, Crinas,
Almansor, Mesues, Auicenna, Salemnia, Zocha,
Quicquid & Hippocrates, Mithridates, quicquid & Hermes,
Quicquid & Euclîdes, quid Chiron, quidque Machaon,
Quicquid & Hartmannus, quicquid Sennertus acutus,
Crollius, ac alij Chymico splendore corusci,
Quorum indefessos est admirata labores,
Hoc nostro fæcunda parens Germania seclo,
Quicquid habent, inquit, sparsim, congessit in vnum,
Atque suas Lachesi leges indagine mentis
Solerti sanxit, pulsâ formidine fati:
Hæc fando, æterno ditauit marmore nomen.
Ergò mihi viuas nostræ pars altera vitæ
Faucibus ex orci quam tu, SCHROEDERE, reduxti,
Viue tibique tuis, tutumque viresce per orbem!

Merita gratitudinis & amoris monumentum posuit
Mæno-Francofurti,

IOANNES GVILIELMVS *HOCHSTATT*,
D. Physic. Ord. ibidem.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

Ad Clariſſimum & Doctiſſimum

Dn. IOHANNEM SCHROEDERVM Medicinæ Doct. præſtantiſſimum, denuò ſuam Pharmacopœiam edentem;

Anagrammata tria.

I.

Ὁ ἸΩΆΝΝΗΣ ΣΧΡΟΊΔΕΡΟΣ

Ἀναγραμματικῶς:

Δὴν νοῖς χοῖς ἔρρωσο.

ΝΑὶ σε τὸν ἰατρὸν πολυΐδρια, ΣΧΡΟΊΔΕΡΕ, εἶναι
    Σοῦ τόδε μαρτυρέει, βίβλιον ἀτρεκέως
Ἄνθων γὰρ, χόρτων, καὶ καρπῶν, ἠδὲ μετάλλω
    Ἰάτροις φαίνει φάρμακα πάντα σοφῖος.
ΔΗ῍Ν οὖν ΝΟΙ͂Σ ἘΡΡΩΣΟ ΧΟΙ͂Σ, ἠδ᾽ εὐτυχεῖ αἰέν,
    Ὅππως ἰᾶσθαι ἀσθενῆ ἄνδρα δύνῃ.

II.

Iohannes Schrôderus Vſlenienſis Medicinæ Doctor.

Ἀναγρ.

Chare doctis medicis, anne venis? Viſn'? odore flores.

CHARE vir, & DOCTIS MEDICIS celeberrime Doctor,
    ANNE VENIS clarus Martis & artis ope?
Mars medicum te coluit quondam: at nobilis ars nunc
    Te laudis titulo nobiliore beat.
Idque opus hoc medicum probat: En VNIS Ne peritè
    Omnia, quæ medicis ſunt meditanda viris?
Hinc celebris medicus meritò nunc plaudis & audis,
    Et ſcripti FLORES huius ODORE tui.

III.

Iohannes Schrôderus Vſlenianus Medicinæ Doctor.

Ἀναγρ.

En es ſicut roſa odora, nunc in medica flores: indue.

EN de roſis dum ſcribis, atque floribus,
    Schrôdere Doctor, cœteris,
ES Litteratis omnibus SICVT ROSA
    ODORA in horto florido.

ET

ET NVNC IN arte MEDICA vbique nomine
FLORES tuo clarissimo.
Sic perge libros scribere, & sic INDVE
Scriptis tuis doctissimis,
Celebre nomen atque talem gloriam,
Quæ apud futuros posteros
Florebit & tibi virebit splendidè,
Dum terra picta gramine
Virebit, atque floribus vernalibus
Ornabit hortos fertiles.

Ioh. Loofherus Florimontanus Pastor Vslenienſis & Superintendens Generalis in Comitatu Lippiaco F.

HErbis; non verbis, Medicorum, est pellere morbos.
Verbis; non herbis, stolidorum est, credere corpus
Curandum! ergo abeant, abeant procul atque facessant,
Et vetulæ, & lamiæ & varium genus impostorum.
Vanidicum, indoctum, quos pro medicamine verba
Protusisse iuuat, credo, Cacodæmone fretos,
Aut Erebi furiis comitatos, pellere morbos
Carminibus Circes tentantes, murmure cantus
Thessalici, orantes Ereboнque Hecaténque Chaontaque:
Absint, longè absint, procul hinc; procul inde facessant!
Herbis; non verbis curantur corporis artus:
Herbis; non verbis fiunt medicamina vitæ:
Herbis; non verbis fiunt vnguenta saluti:
Herbis; non verbis redeunt in corpora vires,
Ergo hinc longè abeant, procul hinc; procul inde facessant.
Verbis; non herbis qui curant corporis artus:
Verbis; non herbis quærunt medicamina vitæ:
Verbis; non herbis faciunt vnguenta saluti:
Verbis; non herbis reparant in pristina vires.
Ergo suis cessent verbis Medicaster Apella!
Clamosus Stentor! cesset furiosus Agyrtes!
Herbis; non verbis cunctis propino salutem!

M. Antonius Itterus, Gymnaſ. Francof. P. t. Prim.

ANA

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

ANAMGRAMATISMVS.

IOANNES SCHRODERVS Medicinæ Doctor.

ERIS COVS, SIC ORNANTE DEO IN RE MEDICA.

ALter ERIS Schrödere COVS, SIC nomina reddunt,
Scripta probant ORNANTE DEO (quæ gloria maior
Esse potest?) Te IN RE MEDICA. Concertet hirundo
Cygno, aut hœdus equo, si conentur tua scripta
Rodere Liuor edax, Momusve asinus, sua norint
Crimina fœda prius; quid enim concertet hirundo
Cygnis, aut facere tremulis forte artubus hœdus
Consimile in cursu poterit quam fortis equi vis?

Pharmacopœam Medico-Chymicam Excellentissimi & Experientissimi Viri Dn. D. Schröderi anagrammate hoc extemporaneo condecorare lubens & meritò volui Francof. 8. (18) Septemb. Anno 1641.

BALTHASAR STVTENIVS Med. Bilfeld.

NOn nobis solùm nati sumus (optimus inter
Romanos Cicero monuit) sed vindicat ortus de off. l. 1.
Patria mox nostri partem, partémque Parentes,
Partem fidus amor quos nobis iunxit, Amici.
Et velut in terris quæ progignuntur, ad vsum
Proueniunt hominum; sic magnus Conditor orbis
Ob genus humanum mortales condidit ipsos,
Alter vt alterius posset releuare labores.
Quò nos ergo parens ducit natura, sequamur
Omnibus officiis mutuò prodesse, hominûmque
Inter nos homines studium, nunc artibus ipsis,
Nunc operâ, nostrísque bonis vincire parati.

Hoc

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

Hoc monitum obſeruans, Clariſsimus arte medendi
Schrœderus, *verbis, factis, ſcriptiſque ſaluti*
Proſpicit ægrorum: teſtatur id optima praxis,
Teſtatur medicum, quod nobis arte volumen
Conſcriptum dederat magnâ: nunc auctius ipſum
Cum videat lucem, meritò lætamur, & illi
Qui dedit, immenſas pro tanto munere grates
Soluimus, atque ſuam multos producat ad annos
Neſtoris, optamus vitam, quo præmia digna
Accipiat ſtudio, multúmque ſalubria dictans,
Pluribus auxilium præſtet, vel præbeat Orbi
Exemplum, mutuo potius vigiletur vt ægris
Conſenſu, in partes quàm diuellamur iniquè.

f.

IOANN. PFAVTZ D.

CHARACTERES,

QVI IN PHARMACOPŒIA Medico-Chymica occurrunt.

Acetum.	🜊	*Crucibulum, Tigillum.*	🝧
Acetum destillatum.	🜋	*Cuprum.*	♀
Aër.	🜁	*Destillare.*	🝫
Alembicus.	🝪	*Dies.*	🝯
Alumen.	O	*Drachma.*	ʒ
Amphoræ.	♒	*Ferrum.*	♂
Amalgama.	āāā	*Gemini.*	♊
Ana.	ā āā	*Hora.*	🝮
Antimonium.	♁	*Ignis.*	🜂
Aqua.	🜄	*Iupiter.*	♃
Aqua fortis.	🜅	*Leo.*	♌
Aqua Regia, Stygia.	🜆	*Libra.*	♎
Arcitenens.	♐	*Libr.*	℔
Arena.	🝖	*Luna.*	☽
Argentum.	☾	*Mars.*	♂
Argentum viuum.	☿	*Mercurius.*	☿
Aries.	♈	*Mercurius sublimatus.*	☿ ☿ ♎
Arsenicum.	o-o	*Mercurius præcipitatus.*	☿ ☿ ♎
Auripigmentum.	🜽	*Mensis.*	⊠
Aurum.	☉	*Nitrum.*	🜕
Balneum.	B.	*Oleum.*	🝆
Balneum Mariæ, s. Maris.	MB	*Oppositio.*	☍
Balneum Vaporis, s. Roris	VB	*Pisces.*	♓
Calx.	C.	*Plumbum.*	♄
Calx viua.	Ψ	*Puluis.*	🝣
Cancer.	♋	*Præcipitare.*	♎
Caper.	♑	*Quadratus.*	♊
Caput mortuum.	🝎	*Quinta Essentia.*	Q.E.
Chalybs.	♂	*Retorta.*	🝭
Cineres.	🝗	*Sal Armoniacum.*	🜹
Cinnabaris.	🜍	*Sal commune.*	✱
Cornu Cerui.	C.C.	*Sal Gemma.*	♉

Sal

Sal Nitrum.	⦶	*Talcum.*	X
Saturnus.	♄	*Tartarus.*	🜿
Scorpius.	♏	*Taurus.*	♉
Sextilis.	✳	*Terra.*	🜃
Sol.	☉	*Trigonus.*	△
Spiritus.	Sp.	*Venus.*	♀
Spiritus Vini.	V^s	*Vinum.*	V.
Stannum.	♃	*Virgo.*	♍
Stratum ſuper ſtratum.	SSS.	*Virid. Æris.*	⊕
Sublimare.	♎	*Vitriolum.*	🜖
Sulphur.	🜍	*Vrina.*	⊡

Extraict du Priuilege du Roy.

LOVYS, Par la grace de Dieu Roy de France & de Nauarre: A nos amez & feaux Conseillers, les gens tenans nos Cours de Parlement, Baillifs, Seneschaux, Preuosts, ou leurs Lieutenans, & à tous autres nos Iusticiers & Officiers qu'il appartiendra, Salut. Nostre cher & bien-amé Philippe Borde, Marchand Libraire à Lyon, Nous a fait remonstrer qu'il luy a esté mis és mains pour imprimer vn Liure, intitulé, *Pharmacopea Medico Chymica Ioannis Schroderi*, lequel comme tres-vtil au public, il desireroit faire imprimer, s'il Nous plaisoit luy accorder nos Lettres sur ce necessaires, qu'il Nous a fait supplier luy vouloir accorder: A CES CAVSES, de nostre grace speciale, pleine puissance, & authorité Royalle, Auons permis & permettons par ces presentes audit Exposant, d'imprimer ou faire imprimer le dit Liure, en tel Volume & caractere qu'il aduisera, & iceluy vendre & distribuer par tout nostre Royaume, Pays, Terres, & Seigneuries de nostre obeissance, pendant le temps de dix années à commencer du iour que ledit Liure sera acheué d'imprimer, faisant tres expresses inhibitions & defenses à tous Imprimeurs & Libraires, & autres de quelque qualité & condition qu'ils soient, d'imprimer ou faire imprimer, sous pretexte de changement, augmentation ou autrement, vendre & distribuer le dit Liure, sans la permission & consentement dudit Exposant, à peine de trois mil liures d'amende, applicable vn tiers à Nous, vn tiers à l'Hostel-Dieu de nostre bonne ville de Paris, & l'autres tiers audit Exposant, & de tous despens, dommages, & interests au profit dudit Exposant, declarant tous Priuileges que Nous en pourrions cy-apres accorder nul & de nul effet: Voulons que si aucuns se trouuent saisis dudit Liure, autre que ceux dudit Exposant, il soit contres eux fait poursuitte comme s'ils l'auoient imprimez, ou fait imprimer, à la charge de mettre deux exemplaires dudit Liure en nostre Bibliotheque publique, vn en celle du Cabinet de nos Liures en nostre Chasteau du Louure, & vn en celle de nostre tres cher & feal le sieur Sequier Cheualier Chancelier de France, auant que de les exposer en vente, à peine de nullité des presentes: SI VOUS MANDONS & enjoignons que ces presentes vous ayez à registrer, & du contenu en icelles faire ioüir & vser ledit Exposant pleinement & paisiblement: Commandons au premier nostre Huissier ou Sergent sur ce requis, faire pour l'execution des presentes tous exploicts requis & necessaires, sans pour ce demander autre permission: Car tel est nostre plaisir. Donné à Fontainebleau le dixiesme iour d'Aoust, l'an de grace mil six cens soixante-quatre: Et de nostre regne le vingt-deuxiesme.

Par le Roy en son Conseil, signé LE GROS, & scellé du grand Sceau de cire jaune.

Registré sur le Liure de la Communauté des Imprimeurs & Marchands Libraires de cette ville suiuant & conformement à l'Arrest de la Cour de Parlement du 8. *Auril* 1663. *& aux charges portées par le present Priuilege à Paris ce* 20. *Septembre* 1664. *Signé,* E. MARTIN *Sindicq.*

INDEX

INDEX CAPITVM.

LIBER I.

DE

ISAGOGE.

Cap. 1. PHarmacopœiæ Definitio ac diſtributio.
2. *Obiectum*. Res Medicamentales natiuæ.
3. Res Medicamentales præparatæ.
4. Rerum *Natiuarum producendarũ* 1. Modi.
5. 2. Principia Eſſentialia.
6. 3. Cauſa efficiens interna.
7. Extern. Qualitates primæ.
8. Salinæ Facultates.
9. Influentiæ ſtellarum.
10. Proprietates particulares.
11. 4. Materia.
12. 5. Tempus.
13. 6. Locus.
14. *Rer. præparandarum* 1. Modi.
15. 2. Principia Chymica.
16. 3. Efficiens interna.
17. Extern. Qualitates primæ & pręcipuè Calor.
18. Facult. Salinæ.
19. Inſtrumenta.
20. Fornaces.
21. 4 Materia.
22. 5. Tempus & Locus.
23. *Rer. Colligendarum*. 1. Tempus intern,
24. Extern. Vniuerſalius ſecundum Qualitates primas.
25. Particularius ſecundum influentias.
26. 2. Modus.
27. *Rer. Aſſeruandarum* 1. Tempus.
28. 2. Locus.
29. 3. Adaptatio.
30. *Rer. Vſurpandarum* 1. Vires.
31. 2. Modus Vtendi.
32. 3 Formulæ.
33. 4. Doſis.
34. *Rer. Dignoſcendarum* Signa: Inhærentes Qualitates Senſiles & Figura.
35. Ætas. | Duratio & ſexus.
36. Antecedent.
37. Conſequent.
38. Similitudo.
39. Inueſtigatio qualitatum manifeſtarum.

40. Occultarum.

LIB. II.
DE
OFFICINA.

1. Officinæ definitio ac diſtributio.
2. *Simplicia* 1. *Mineral. Terræ.*
3. Aquæ.
4. Lapides.
5. Metalla.
6. Salia.
7. Sulphurea.
8. 2. *Vegetab.* Aromata.
9. Cortices.
10. Flores.
11. Folia ſ. Herbæ
12. Fructus.
13. Fungi.
14. Ligna & Viſca.
15. Radices.
16. Semina.
17. Succi.
18. Olea & Balſama.
19. Reſinæ.
20. Gummi Reſinæ.
21. Gummi.
22. 3. *Animal.* integra.
23. Partes Carnoſæ.
24. Membranoſæ.
25. Cornua.
26. Oſſa.
27. Cruſtacea ſ. Teſtacea.
28. Lapilli.
29. Lac & Serum.
30. Fella.
31. Medullæ.
32. Pinguedines.
33. Sanguis.
34. Seua.
35. Stercora & Vrinæ.
36. Vngues Vngulæ & Coagula.
37. *Præparat.* Aceta.
38. Aquæ deſtill.
39. Aq. Mixtæ.
40. Balſami odoriferi.
41. Stillatitij.
42. Boli.
43. Calces.
44. Cataplaſmata.
45. Clyſteres.
46. Condita.
47. Confectiones.
48. Conſeruæ.
49. Decocta.
50. Eclechma, Loch. Linctus.
51. Electuaria.
52. Elixiria.
53. Emplaſtra.
54. Emulſiones.
55. Errhina.
56. Epithemata.
57. Extracta.
58. Farinæ.
59. Feculæ.
60. Flores.
61. Gargariſmi. Diaclyſmi. Dentifricia.
62. Gelatinæ.
63. Infuſiones. Vina medicata. Clareta.
64. Iulebi. Moreti.
65. Lapides.

66. Li

66. Liquores.
67. Magisteria.
68. Masticatoria.
69. Morselli. Rotulæ.
70. Olea stillatitia.
71. Expressa.
72. Insolata, cocta, &c.
73 Pilulæ.
74. Potiones.
75. Poma Ambræ.
76. Præparata.
77. Pulueres. Species.
78. Sacculi.
79. Salia.
80. Sapones.
81. Spiritus.
82. Succi.
83. Suppositoria, Pessi.
84. Syrupi, Mella, Rob.
85. Tincturæ.
86. Trochisci.
87. Balsami inunctorij, Linimenta, Vnguenta.

LIB. III.
DE
MINERALOGIA.

1. Mineralogia.
2. Terræ.
3. Aquæ.
4. Lapides in genere.
5. Preciosi: Gemmæ.
6. Corallia.
7. Margaritæ.
8. Minus preciosi.
9. *Metalla* 1. Aurum.
10. Argentum.
11. Ferrum.
12. Cuprum.
13. Plumbum.
14. Stannum.
15. *Metallis finitima*: Mercurius.
16. Cinnabaris.
17. Antimonium.
18. *Metall. recrementa naturalia.*
19. Artificialia.
20. *Salia* in genere.
21. Commune.
22. Gemmæ & ⊖ Indum.
23. Nitrum.
24. Alumen.
25. Ammoniacum.
26. Vitriolum.
27. *Sulphurea*: Arsenicum.
28. Sulphur.
29. Bitumē ac Ambra grysea.
30. Succinum.
31. Sperma Ceti.
32. Asphaltus, Naphtha, Petrolæum, Ol. Terræ.
33. Carbo petræ & Gagates.

LIB. IV.
DE
PHYTOLOGIA.

Classis 1. *De Alterantibus primariis.*

1. Abies.
2. Abrotanum.
3. Absynthium Vulg.
4. Pontic.
5. Acacia vera.
6. Germanic.

7. Acetosa
8. Acetosella
9. Acorus verus
10. adulterinus
11. Adiantum
12. aureum
13. Agallochum
14. Ageratum
15. Agnus castus
16. Agrimonia
17. Alchimilla
18. Alkekengi
19. Allium
20. Alsine
21. Althæa
22. Amaranthus
23 Ammi
24. Amomum
25. Amygdalæ
26. Anacardium
27. Angallis terrestris
28. aquatica
29. Anethum
30. Angelica.
31. Anisum.
32. Anserina.
33. Anthora.
34. Antirrhinum.
35. Apium.
36. Aquilegia.
37. Aristolochia longa & rot.
38. Armoracia.
39. Arnica.
40. Artemisia.
41. Arum.
42. Asparagus.
43. Atriplex.
44. Auena.
45. Aurantia malus.
46. Auricula muri.

B.

47. Balani myrepsicæ.
48. Balsamus.
49. Barnada major.
50. minor
51. Basilicum.
52. Behen album ; rubrum.
53. Bellis.
54. Berberis.
55. Beta
56. Betonica.
57. Betula.
58. Bistorta.
59. Bombax.
60. Borrago.
61. Branca vrsina.
62. Brassica.
73. Buglossa.
64. Bursa pastoris.
65. Buxus.
66. Calamus aromaticus.
67. Calamintha.
68. Calcatrippa.
69. Caltha.
70. Cannabis.
71. Cappares.
72. Caprifolium.
73. Cardamomum.
74. Cardiaca.
75. Carduus benedictus.
76. Carduus Mariæ.
77. Carlina.
78. Carum.
79. Caryophyllus hortens.

80. Caryophyllata.
81. Caryophyllata.
82. Castanea.
83. Centaurium minus.
84. Cepa.
85. Cerasus.
86. Cærefolium.
87. Chamædrys.
88. Chemæpitys.
89. Chamomilla.
90. Chelidonium maius.
91. minus.
92. Chermes.
93. Cheiri
94. China
95. Cicer
96. Cichoreum
97. Cicuta
98. Cinamomum
99. Citrus
100. Citrullus
101. Cochlearia
102. Colubrinum lignum
103. Contrayerua
104. Consolida media
105. Corallina
106. Coriandrum
107. Cornus
108. Corylus
109. Costus
110. Crocus
111. Cucubæ
112. Cucumer
113. Cucurbita
114. Cuminum
115. Cupressus arbor
116. Cupressus herba
117. Curcuma
118. Cuscuta
119. Cyanus
120. Cyclamen
121. Cynoglossa
122. Cynosbatus
123. Cyperus
124. Cydonia malus
125. Daucus
126. Dictamnus creticus
127. Dipsacus
128. Doronicum
129. Ebenus
130. Ebulus
131. Endiuia
132. Epatica nobilis
133. Epatica stellata
134. Equisetum
135. Eruca
136. Eringium
137. Erysimum.
138. Eupatorium
139. Eufragia
140. Faba
141. Fabaria
142. Ficus
143. Filipendula
144. Filix
145. Fæniculum
146. Fœnugræcum
147. Fragaria
148. Fraxinus
149. Fraxinella
150. Fumaria.
151. Fumaria bulbosa
152 Galanga
153. Galega

154. Gallium
155. Genista
156. Gentiana
157. Gerantium
158. Glycyrrhiza
159. Geramen
160. Granata
161. Guajacum
162. Hedera terrestr.
163. Arborea
164. Helenium
165. Herniaria
166. Hispidula
167. Hordeum
168. Horminum
169. Hyoscyamus
170. Hypericum
171. Hyssopus
172. Iacea
173. Iasminum
174. Imperatoria
175. Iris nostras
176. Florent. Illyric.
177. Iuglans
178. Iujuba
179. Iuniperus
180. Lactuca
181. Lagopus
182. Lapathum
183. Larix
184. Laurus
185. Lens palustris
186. Lentiscus
187. Leuisticum
188. Lichen
189. Ligustrum
190. Lilium
191. Lilium conuallium
192. Limonium
193. Linaria
194. Linum
195. Lotus
196. Lupulus
197. Majorana
198. Malabathrum
199. Malua
200. Malua arborea
201. Mandragoras
202. Marrubium
203. Marum
204. Matricaria
205. Matrisylua
206. Melilotus
207. Melissa
208. Melo
209. Mentha
210. M. Sarracenica
211. Mercurialis
212. Mespilus
213. Meum
214. Milium
215. Milium Solis
216. Millefolium
217. Momordica
218. Morus
219. Moschata
220. Muscus
221. Muscus terrestris
222. Myrtillus
223. Myrthus
224. Napus
225. Nasturtium aquaticū
226. Hortense
227. Nepeta

228. Ne

228. Nephriticum lignum

229. Nicotiana

230. Nigella

231. Nummularia

232. Nymphæa

233. Olea

234. Ononis

235. Origanum

236. Palma

237. Papaver Satiuum

238. Erraticum

239. Parietaria

240. Paris herba

241. Paſtinaca

242. Syluеſtris

243. Perfol.

244. Perſica malus

245. Perſicaria

246. Petaſites

247. Petroſelinum

248. Montanum

249. Macedonicum

250. Peucedanum

251. Pimpinella

252. Pinaſter

253. Pinus

254. Piper

255. Piſtacia

256. Plantago

257. Pæonia

258. Polygonum

259. Polygonatum

260. Pomus

261. Populus

262. Porrum

263. Portulaca

264. Primula veris

265. Prunella

266. Prunus

267. Ptarmica

268: Pulegium

269. Pulmonaria

270. Pyrethrum

271. Pyrola

272. Pyrus

273. Quercus

274. Quinquefolium

275. Raphanus

276. Marinus

277. Rapum

278. Rhodia radix

279. Lignum

280. Rhaponticum vulgare

281. Verum

282. Rhus

283. Ribes

284. Roſa

285. Rorella

286. Roſmarinus

287. Rubia

288. Rubus

289. Idæus

290. Ruſcus

291. Ruta hortenſis

292. Muraria

293. Sabina

294. Salix

295. Saluia

296. Sambucus

297. Sanguiſorba

298. Sanicula

299. Santalum

300. Santonicum

301. Saponaria

302. Sarſa parilla
303. Saſſafras
304. Satureia
305. Satyrium
306. Saxifragia
307. Scabioſa
308. Schœnantum
309. Scolopendrium verum
310. vulgare
311. Scordium
312. Scorzonera
313. Scrophularia
314. Scylla
315. Sebeſten
316. Secale
317. Sedum
318. Senecium
319. Serpillum
320. Seſamum
321. Seſeli maſſiliot.
322. officinarum
323. creticum
324. Sideritis
325. Siliqua
326. Sinapi
327. Siſarum
328. Solanum
328. Sorbus
329. Spica
330. Celtica
331. Indica
332. Spinachia
333. Staphiſagria
334. Stœchas arab.
335. citrina
336. Succiſa
337. Symphytum
338. Tamariſcus
339. Tanacetum
340. Taraxacum
341. Thlaſpi
342. Teucrium
343. Thymus
344. Thymiama
345. Tilia
346. Tormentilla
347. Trichomanes
348. Trifolium
349. Triticum
350. Tuſſilago
351. Valeriana
352. Verbaſcum
353. Verbena
354. Vermicularis
355. Veronica.
356. Victorialis
357. Vinca peruinca
358. Vincetoxicum
359. Viola purpurea
360. Vitis
361. Virga aurea
362. aurea conſolida
363. Vlmaria
364. Vrtica
365. mortua
366. Zedoaria
367. Zinziber

Claſſis ſecunda de Alterantibus ſecundariis.

368. Acetum
369. Gummi ammoniacum
370. Anime
371. Arabicum

372. Aſa fœtida
373. Balſamum verum
374. de Tolu
375. Indicum
376. Pbedellium
377. Benzoin
378. Camphora
379. Cancanum
380. Caranna
381. Colophonia
382. Copal
383. Elemi
384. Fuligo
385. Gilbanum
386. Hypocyſtis
387. Lacca
388. Ladanum
389. Liquid. ambra
390. Lycium
391. Maſtiche
392. Myrrha
393. Omphacium
394. Opium
395. Opoponax
396. Piſſalphaltos
397. Pix
398. Reſina Terebinthina
399. Vulgaris ſ. Laricis
400. Saccharum
401. Sagapenum
402. Sanguis Draconis
403. Sarcocolla
404. Succolata
405. Storax calamita
406. Btorax liquidus
407. Tacamahaca
408. Tartarus
409. Thus
410. Tragacantha
411. Tubera ceruina
411. Vinum

Claſſis 3. de Purgantibus primariis.

412. Agaricus
413. Aſarum
414. Bryonia
415. Carthamus
416. Caſſia
417. Cataputia minor
418. Colocynthis
419. Ebulus
420. Elleborus niger
421. Elleborus albus
422. Epithymum
423. Eſula
424. Frangula
425. Gratiola
426. Hermodactylus
427. Ialapa
428. Mechoacanna
429. Mezereum
430. Myrobalani
431. Polypodium
432. Pſyllium
433. Rhabarbarum
434. Ricinus
435. Ricinus Americus
436. Senna
437. Staphis agria
438. Soldanella
439. Spina infectoria
440. Turpethum
441. Tamarindi

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

Classis 4. de Purgantibus secundariis.

442. Aloë
443. Elaterium
444. Euphorbium
445. Ghitta Iemou
446. Manna
447. Opoponax
448. Scammonium

LIB. V.

1. *Classis de Animalibus perfectioribus.*

1. Agnus
2. Alce
3. Aper
4. Asinus
5. Bos. Taurus. Vacca
6. Bubalus
7. Bufo
8. Canis
9. Caper
10. Capra alpina
11. Capra-Cerua orient.
12. Occident.
13. Capreolus
14. Castor
15. Catus
16. Catus Zibetinus
17. Ceruus
18. Cochlea
19. Cuniculus
20. Elephantus
21. Equus
22. Erinaceus
23. Homo
24. Lepus
25. Lupus
26. Lynx
27. Moschius
28. Mulus
29. Mus.mus araneus:alpinus.maj.
30. Ouis
31. Ranunculus viridis
32. Rhinoceros
33. Serpens
34. Sus
35. Talpa
36. Taxus
37. Vipera
38. Vitulus
39. Vnicornu
40. Vrsus
41. Vulpes

2. *Classis de Auibus.*

42. Accipiter
43. Alauda
44. Alcedo
45. Anas
46. Anser
47. Ardea
48. Ciconia
49. Columba
50. Cornix
51. Coruus
52. Coturnix
53. Cuculus
54. Ficedula
55. Gallus
56. Grus
57. Hirundo
58. Myluus
59. Motacilla

60.No

60. Noctua
61. Olor.
62. Palumbus
63. Parus
64. Passer. Passer troglotites
65. Pauo
66. Perdix
67. Pica
68. Struthio
69. Turtur
70. Vpupa
71. Vultur

3. Classis de Piscib.

72. Anguilla
73. Barbo
74. Blatta bizantia
75. Cancer
76. Carpio
77. Cetus & Manati
78. Concha
79. Dentalium, Entalium
80. Halec
81. Huso
82. Lucius
83. Mater perlarum
84. Mustela
85. Ostrea
86. Perca
87. Rana
88. Sepia
89. Sturio
90. Testudo
91. Thymallus
92. Tinca
93. Trutta

4. Classis de infectis.

94. Apis
95. Araneus
96. Aselli
97. Bombyx
98. Cantharides
99. Cicada
100. Cicindula
101. Cimex
102. Eruca
103. Formica
104. Gryllus
105. Hirudo
106. Lacertus
107. Locusta
108. Lumbrici terrest.
109. Intestinorum
110. Musca
111. Pediculus
112. Ricinus
113. Salamandra
114. Scarabæus sc. Pilularis Vnctuosus
115. Sericum
116. Scorpio
117. Teredo.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

TEVTSCHE REGISTER

DER MINERALIEN,

KRÆVTER VND TIER, DARINN DIE ERSTE ZAHL DAS BVCH,

die ander das Blatt zeiget.

Al 5.723
Aalraup 5.728
Abbiſs, Teuffels Abb. 4. 584
Ackervvurtz 4.449
Adermenig 4.451
Adex 5.485
Adlerſtein 3.296
Ageley 4.459
Agermenig 4.451
Aglaſter 5.722
Agreſt 4.617
Agſtein 3.437
Alabaſterſtein 3.296
Alantvvurtz 4.513
Alaun 3.411
Albkraut 4.502
Albſchoſs 3.303
Aloë 4.578
Aloës holtzz 4.450
Alraun 4.529
Ambar 3.436
Ameiſs 5.486
Ammeyſamen 4.454
Gummi Ammoniac. 3.601
Vvilder Ampſter. 4.518
Andorn, vveiſſer Andorn 4.529
Andt 5.713
Angelickvvurtz 4.451
Angurien 4.463
Anis 4.456
S. Anthonikraut 4.558
Apffelbaum 4.556
Apoſtemkraut 4.576
Arabiſch gummi 4.603
vvolriechend Aſand 4.608
Aſche (Fiſch) 5.730
Aſpen 4.556
Aſurblau 3.302
Atter, Otter 5.709
Attich 4.499.560
Atzel 5.722
Augentroſt 4.503
Vvild Aurin 4.566

B.

Bachbung 4.455
Bachſtein 3. 305
Bachſteltze 5.720
Baldrian 4.590
Balſam 4.532.466.464.588
Coſten-Balſam 4.535
Leber-Balſam 4.449

Balſam

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

Balsam Affel 4.53
Balsam baum 4.464
Bær 5.711
Barbe, Barine. 5.723
Bærvvurtz 4.554
Basilien 4.465
Bathengel 2.479
Gross-Bathengel 4.587
Vuasser-Bathenig 4.575
Barch 5.667
Baumœl 4.545
Baumvvoll 4.468
Bavvrensenff 4.586
Bavvrrosen 4.529
Beerenklavv 4.469
Beerlap 4.538
Iohans Beerlein 4.572
Beervvurtz 4.469.534
Beyfusz 4.460
Beinbruch 3.304
Beinholtz 4.524
Beinvvell 3.304.4.541.584
Indianisch Beinvvell 4.541
Benedictvvurtz, Bened. Kraut 4.477
Benigrosen 4.554
Bergblavv 3.297
Bernstein 3.437
Bersich 5.728
Bertram 4.560
Betonien 4.467
VVeiss Betonien 4.557
Vnser Frauuen Bettestroch 4.551
Bette VVantzen 5.480
Bezoarstein 5.682
Bibernel 5.551
Vvelsch Bibernel 4.572
Biberthier 5.684
Bienen 5.731
Bienhartz 5.734
Biensaug 4.531
Bilsen 4.515
Bienstein 3.304
Binetsch 4.583
Bingelkraut 4.533
Biolenkraut 4.594
Birchbaum 4.467
Birnbaum 4.561
Birnvvein 4.560
Bisamthier 5.703
Bisam 5.704
Bismuntz 4.583
Boborellen 4.452
Bochspeterlein 4.551
Bonen 4.502
Blackfisch, Blackküttel 5.730
Blasenstein 3.301
Blatvvurtz 4.588
Bley 3.333
Blindschleich, 5.727
Blutkraut 4.555
Blutstein 3.301
BocKenvvurtz 4.482
BocKsdorn 4.505
Borretsch 4.468
Bracken distel 4.501
BracKenhaupt 4.458
Brandlattich 4.589
Braunvvurtz 4.576
grosse heisse Brennessel 4.567
Bromen, Brombeer 4.567
Bruchvvurtz 4.451.549
Brunellen 4.558
BrunnenKraut 4.524
Brunnenkress 4.539
Brustbeerlein 4.377
Bubenkraut 4.522
Buchampffer, v. SaurKlee
Buchsbaum 4.471
Büffel 5.678
Burtzel 4.557

C.

Calmus 4.449
Vvolriechend Calmus 4.471
Canel 4.484
Cappern 4.473
Cardamœmlein 4.474
Cardobenedict 4.475
Carneol 3.284
Caſſien 4.558
Caſtanien 4.477
Chamillen 4.480
Cypreſs (kraut) 4.493
Cypreſsbaum ibid.
Citronbaum 4.485
Citruli. Angutien 4.486
Colmarkraut 4.455
Coloquint 4.641
Corallen 2.283
Corallen mooſs 4.488
Coriander ibid.
Schvvartz Coriander 4.542
Cornerbaum 4.488
Coſtvvurtz 4.490
Cryſoliht. 3.281
Cryſtall 3.299
Cubeben 4.492
Cucumern ibid.

D.

Dachs 5.709
Dattelbaum 4.545
Daube 5.715
Holtz Daube 5.720
DaubenKraut 4.590
Daubenkropff, Daubenkœrbel. 4.506
Dengraſs 4.555
Dill 4.456
Cretiſch Diptam 4.506
Raden Diſtel 4.547
Viehe Diſtel 4.726
Dolkraut 4.515
Donnerbart 4.577
Doonerkraut 4.503
Dorant 4.458
Doſten 4.546
VVaſſerdoſten 4.549
Drachenbl. 4.656
Dreyfaltigkeitblum 4.517
Dutchvvach 4.549

E.

Ebenholtz 4.509
Eber 5.673. 708
Ebervvurtz 4.475
Egelkraut 4.542
Egeſter 5.722
Egochs 5.488
Ehrenpreiſs 4.592
Eibiſch 4.446
Eichbaum 4.561
Einbeer 4.547
Einhorn 5.711
Gegraben Einhorn 3.308
Eiſen 3.299
Eiſenhart, Eiſenk. Eiſenreich 4.590
Eiſsvogel, Eiſengart 5.73
Elend 5.673
Elephant 5.689
Elephanten Lauſs 4.455
Endivien 4.499
Endt 5.713
Engelſueſs 4.573
Entzain. 4.509
Ephevv 4.513
Eppich ibid.
BergEppich 4.550

Garten

Garten Eppich 4.550
Stein Eppich 4.551
VVaſſer Eppich 4.459
Erd 3.272
Bolus Erd, Sigil. Erd. ibid.
Erbiſchvvrrz 4.453
Erdapffel 4.495
Erdbeelkraut 4.510
ErdEphevv. 4.512
Erdgall 4.478
Erdrauch 4.511
Erndroſen 4.529
Ervvachs 4.574
Erdvvurm 5.490
Eſchern, Eſchbaum 4.506
Eſchervvurtz ibid.
Eſel 5.675
Eſelgen 5.734
Eſſig 600
Nacht-Eule 5.720

F.

Fahrn, Fahrnkraut 4.504
Faſeln 4.502
Faulbaum 4.566
Feberkraut 4.530
Federvveiſs 3.296
Feigbonen 4.502
Feigenbaum 4.504
Feigvvartvvurtz 4.481
Groſs Feigvvartvvurtz 4.574
Feldheu 5.721
Feldmagſam 4.544
Fenchel 4.504
Savv-Fenchel 4.551
Fenugreck 4.505
Ferberbaum 4.564
Ferberrœthe, Ferbervvurtz 4.567
Fevverſtein 3.305
Fichtenbaum 4.444
Filtzkraut 4.494
Fiſchleim 5.728
Flachs 4.526
VVilder Flachs ibid.
Flachs Dotter 4.578
Fleckenkraut 4.508
Fliege 5.492
Iohannis-Fliege 5.736
Spaniſch Fliege 5.735
Flœhkraut 4.559
Flor-amor 4.453
Fluſsſteine 3.305
Fore, Forelle 5.731
Frantzoſen Holtz 4.557
Fravvendiſtel 4.475
Fravvenhaar 4.450
Fravvenmüntz 4.532
Freiſamkraut 4.517
Frieſenvvürmle 5.736
Friſchling 5.674
Froſch. 5.728.706
Fuchs 5.476.712
Fünffblat, Fünfffingerkraut 4.561

G.

Galgan 4.507
VVilder-Galgan 4.496
Galmey 3.298
Gamanderlein 4.479
Gans 5.714
Gænsblümlein 4.463
Ganskraut 4.508
Gauchheil 4.455
Garbe 4.535
Gartenheil v. Stabvvurtz
Gartenpappeln 4.529
Geelſuchtvvurtz 4.494
Geyer. 5.722

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

Geifervvurtz 4.560
Geiſs 5.680
Geiſsblat 4.473.490
Gelbvvurtz 4.593
Gembs 5.681
Gembſevvurtz 4.498
Genſel 4.557
Genſerich. 4.457
Gulden Genſerich, i.e. Sinavv.
Genſt, Genſter 4.508
Gentar 4.437
Gentkraut, v. Stabvvurtz.
Gerſte 4.509
Gichtkraut ibid.
Gichtroſen 4.554
Gichtheil. 4.458
Gifftvvurtz 4.486
Gilgen 4.525
Blavv-Gilgen 4.518
VVaſſer-Gilgen 4.542
Gierlin, Gœrlin 4.580
Girtvvurtz, v. Stabvv.
Glaſskraut 4.547
Gleet 3.391
Gliedkraut 4.580
Goldt 3.310
Goldtvvürtmlein 5.736
Gottheil 4.558
Gottes Gnad 4.509
Granaten 4.511
Granatſtein 3.281
Graſs, Queckengraſs 4.518
VVeggraſs 4.555
Graſsblümlein 4.466
Grenſich v. Genſerich.
Grieſsholtz 4.540
Grieſsſtein 3.282
Grimmenvvaſſer. 2.118
Grindkraut. 4.576.578
Grindmagen. 4.546
Grindvvurtz 4.522
Grundheil 3.592
Grundreb, Grundman 4.512
Gucker, Guckgaug 5.716
Guckgugsklee 4.448
Gulden Günſel 4.486
Gulden VVundkraut 4.590
Gundelreb 4.512
Gürtelkraut 4.538

H.

Haarſtrang 4.551
Habern 4.462
Habich 5.713
Hagenbutte, Hainhecke 4.495
Hammel 5.717
Han 5.770
Hanenfuſs 4.563
Hannkraut, Hannkam 4.526
Hanff 4.473
Hæring 5.726
Harnkraut 4.514
Hartzbaum 5.552
Hartriegel 4.524
Hartvvurtz 4.494
Haſe 5.700
Haſenpappel 4.528
Haſelſtaude 4.490
Haſelvvurtz 4.555
Hauſen, Hauſsblaſen 5.727
Hauſvvurtz 4.577
Kleinhauſzvvurtz 4.592
Havvheichel 4.544
Hecht 5.727
Hederich 4.501
Heidelbeer 4.538
Heil Gifft 4.458
Heilvvurtz 4.588
Heiligholtz 4.515

Heil

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

Heil. Geistvvurtz 4.456
Herbstrosen 4.529
Hertzblümlein 5.500
Hertzfrevvd ibid.
Hertzgespan 4.475
Hertzvvurtz 4.534.543
Hevvschrechk 5.190.736
Hiacynth 3.282
Hirs 4.514
Mærhirs 4.530
Himmelbrand 4.590
Himmelgall 4.551
Himmelschlüssel 4.557
Himmelschvvertel 4.518
Hirsch 4.685
Hirschmanglot 4.560
Hirschpeterlein 4.550
Hirsch-Zung 4.575
Hirtentasch (Seckel) 4.470
Hochel 5.690
Holder, Hollunder 4.492.571
Hollvvurtz 4.459
Falsch Hollvvurtz 4.507
Honigblum 4.531
Hopffen 4.527
Hufflattich 4.589
Hund 5.679
Hundsfloh 5.494
Hundskopff, v. Dorant
Hunds-Zung 4.495
Hünerbiss, Hünerdarm 4.453
Hünerkoll 4.578

I.

Ichtæchs 5.736
Ie lenger ie lieber 4.480.515
Igel 5.690
Immen 5.731
Indianischblat 4.528.541
Ingber 4.599
Teutsche Ingber 4.460
Isop, Ispen 4.460
Iohannisbeerlein 4.516
Iohannisbrodt 4.564
Iohannis Gürtel 4.580
Iohanniskraut 4.462.538
Iudenkirschen. 4.516
Iuddenpech 4.452
Iudenstein 3.440
3.301

K.

Kæfer, Kadden 5.496
Kalb 5.711
Kalbsnass, v. Dorant
Kalckstein 3.297
Kamelshævv, Kamelsstroch 4.576
Karp 5.724
Kartendistel 4.447
vveilz Kattenpuluer 3.426
Katze 5.685
Katzenfuess. 4.512
Katzenkraut 4.544
Kautz 5.720
Kertzenkraut 4.590
Vnholdenkertzen ibid.
Kellerzshalss 4.570
Kiessling 3.305
Kirschen 4.478
Klapperstein 3.296
Klapperrosen 4.502
Klee, Gartenklee 4.527
Hasenklee, Hasenpfœtlein 4.521
Honigklee, Steinklee, Edlersteink. 4.532
Katzenklee 4.517
Savvrklee 4.448
Kletten 4.464.465
Klingelrublein 4.580

KnabenKraut 4.503.570
Knoblauch 4.452
Lachen Knoblauch 4.575
Knodenkraut 4.576
Kobold 3.390
Kolkraut 4.469
Rœmisch-Kohl 4.466
Kœnigsblum 4.552
Kœnigkertze 4.583
Korn 4.577
Kornblum 4.494
Kornrose 4.545
Keuschlamb 4.451
Korbel 4.479
Daubenkorbel 4.504
Kraye 5.716
Kramerbaum 4.520
Kranich 5.718
Krebs 5.723
Kreid 3.275
Kreutvvurtz 4.576
Krœte 5.678
Schildtkrœte 5.527
Küchern 4.482
Kuckugk 5.716
Kuh 5.676
Kümmel 4.193
Rosskümmel 4.580
Schvvartzkümmel 4.542
Feldkümmel, Matkü. VVeisskü. 4.476
Küngle, Künglen 5.688
Künglein 4.642
Künigundkraut 4.502
Kupffer 3.330
Kupffervvasser 3.350
Kürbs 4.492

L.

Lachenknoblauch 4.571
Lamb 5.673
Lasurstein 3.302
Lattich 4.521
Laubfrosch. 5.706
Lauch 4.557
Lauendel 4.581
Laus 5.490
LausKraut 4.583
LausKrautsamen 4.577
Leberblümlein, Edelleberkraut, Gulden LeberKraut 4.496
LeberKraut, KleinleberKraut 4.524
Sternleberkraut 4.497
Leberkletten 4.451
Leindotter 4.578
Leinkraut 4.526
Lendenkraut 4.522
Lerch 5.713
Lerchenbaum 4.522
Lerchenschvvam 4.554
Levvenfuss 4.452.538
Liebstœckel 4.523
Limonien 4.525
Lindenbaum 4.587
VVasser Linsen 4.525
Lœffelkraut 4.530
Leberbaum 4.524
Luchs 5.703
Luchsstein 3.302
Lungenkraut. 4.559

M.

Magistrantz 4.518
Magnetstein 3.303
Magsamen 4.545
Mandeln 4.454
Mangolt 4.466
VVildermangolt 4.522.560
Manstrevv 4.501

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

Vnser Frauvenmantel 4.452
Marcasith 3.390
Marmelstein 3.303
Mastixbaum 4.523
Mastich Gummi 4.615
Maseran 4.527
Masslieben 4.465
Mariendistel 4.475
Marienmüntz 4.533
Maulbeerbaum 4.535
Maulesel 5.704
Maulvvurff 5.709
Maurrauten 4.569
Maus 5.704
Schaumaus 5.709
Mausdorn 4.568
Mausœrhlein 4.463
Megerkraut 4.508
Meienblümlein 4.465.5.719.525
Meieran 4.529
Meise 5.720
Meistervvurtz 4.518
Meyvvurm 4.494
Melissen 4.531
Melonen ibid.
Melte, Milte Molte 4.461
Mengelvvurtz 4.522
Mensch 5.690
Meter, Metram 4.530
Miltkraut 4.569
Myrrhen 4.570
Myrrenbaum 4.538
Mohrenkummel 4.497
Mohrenvvurtz 4.548
VVassermorellen 4.460
Mol, Molch 5.488.492
Mon 4.545
Moos 4.537
Mooskraut 4.524
Meermoos 4.488
Muckenkraut 4.549
Muckenpulver 3.390
Münchskopff 4.586
Mundlein 5.724
Mundholtz 4.524
Müntz 4.532
Muscatnus, Muscatblum 4.536
Muscheln 5.725
Ostermuscheln 5.728
Murmelthier 5.704
Mutterkraut 4.530.531
Muttervvurtz 4.460.534

N.

Nachschatten 4.581
Nagelkruut 4.463
Nardenkraut 4.542
Celtisch-Nard 4.582
Natter 5.709
Nattervvurrz 4.468
Klein Natterkraut 4.542
Nelcken, Mutterneleken 4.477
Negelblümlein 4.476
Negel Veieln 4.482
Negenkrafft 4.550
Nesel 4.597
Nesselkœnig 5.724
Neunheil 4.538
Nicht, Gravvnicht, Augennicht 3.394
Niesvvurtz 4.560.561
Nusbaum 4.519

O.

Ochergel 3.275
Ochs 5.676
Ochsenzung 4.470
Odermenig 4.451
Oelbaum, Oliuenbaum 4.543

Oelmagen

Oelmagen 4.545
Oln 5.492
Orant 4.708
Osterlucey 4.459
Ostermuscheln 5.728
Ostritz. 4.479

P.

Pappeln, Kæsz Pappeln. 4.528
Pappelbaum, Populbaum 4.556
Paradisholtz 4.449
Paradiskœrner 4.474 4.511
Pech 4.575
Peisselbeeren 4.465
Perlen 3.293
Perlen Mutter 5.728
Pestilentzvvurtz 4.550
Peterlein 4.458.551
Bergpeterlein 4.550
Hirschpeterlein ibid.
Steinpeterlein 4.551.552
Petersilg. 4.550
VVildpetersilig ibid.
S. Peterskraut 4.547
S.Petersschlüssel 4.557
Pfaffenblatt 4.586
Pfaffenpint 4.460
Pfankuchenkraut 4.532
Pfavv, Pagelun 5.721
Pfeben 4.531
Pfeffer 4.549.553
Mausspfeffer 4.577.583
VVasserpfeffer 4.549
Pfennigkraut 4.542
Pferd 5.689
Pferdsschvvantz 4.500
Pfersichbaum 4.549
Pfingstrosen 4.554
PfrimmenKraut 4.508
Pflaumen, Prunelllen 4.558
Pimpernüsslein 4.553
Pyren 5.487
Poley 4.559
VVildpoley 4.578
Pomerantzbaum 4.462
Psillienkraut 4.571

Q.

Quapp 5.727
Queckengrass 4.513
Quecksilber 3.340
Quecksteltze 5.720
Quendel 4.578
VVelscher Quendel 4.587
Quittenbaum 4.496

R.

Raab Rapp 5.716
Ratze, Ratte 5.704
Rattenpuluer 3.351
Raucken 4.500
Raup 5.481
Rauten, VVeinrauten 4.506.568
Steinrauten, Mavvrrauten 4.507.569
VVilderauten, v. Erdrauch
Aettich 4.562
Mærrettich ibid.
VVildmærretich 4.455
Rhabarbar 4.571
Rhapontic 5.563.564
Rebhun 5.721
Regenvvurm 5.487
Rehbock 5.683
Rehgrass 4.512
Reyer 5.714
Rheinblumen 4.584
Rheinfarn 4.586
Reinvveiden

Reinvveiden 4.524
Rhinocer 5.706
Rindsaugvvurtz 4.515
Ringelblum 4.472
Ritterſporn ibid.
Rod ſerholtz 4.563
Rogke 4.577
Roſen 4.495.56
VVilderoſen Feldroſen 4.494
Roſenvvurtz 4.563
Roſenlein 4.593
Roſshub 4.589
Roſmarin 4.566
Roſchvvantz 4.500
Roſt 4.615
Rœtelſtein 3.275
Rothgüntzel 4.588
Rothlauffkraut 4.509
Ruben 4.548.563
Steckruben 4.540
Rubin 3.283
Rubrechtskraut 4.509
Ruhrvvrtz 4.588
Rupffenvvaſſer 3.414

S.

Saffran 4.490
VVildſaffran 4.558
Salbey 4.570
Salmiax 3.411
Salpeter, Salniter 3.404
Salſa'parill 4.574
Saltz 3.397
Sammetblum 4.453
Sandel 4.573
Sandſtein 3.303
Sannickel 4.572
Sapphir 3.283
Saſſafras 4.574
Saturey ibid.
Saurach, Saurdorn 4.466
Sauuerampffer 4.448
Savv, VVildeſavv 5.674
Savvbon 4.515
Savvbrot 4.495
Savvkraut 4.581
Seeblum 4.543
Scaahff 5.673
Schafflein 5.734
Schaffgarbe, Schaffrippe 4.535
Schafftenhevv 4.498
Scharlachbeer 4.481
Scharley 4.515
Scheiſsvvurtz 4.668
Schelvvurtz 4.481
Schierling 4.484
Schildkrœte 5.730
SchlaffKuntz, Schlaffapffel 4.495
SchlaffKraut 4.480.515
Schlang 5.706
SchlangenKraut 4.542
Schlangenmord 4.575
Schleye 4.731
Schlehendorn 4.447
Schlingenbaum 4.564
Schlüſſelblumen 4.557.668
Schmeervvurtz 4.557.584
Schnecken 5,688
SchneKœnig 5.725
Schneffe 5.717
Schoſsſtein 3.303
Schrœter 5.493
Schvvalb 5.719
Schvvalbenvvurtz 4.481.593
Schvvamſtein 3.305
Schvvan 5.720
Schvvartzvvurtz 4.484
Schvvebelvurtz 4.511
Schvvefel 3.429

Schvvertel, gelb Schvv. 4. 449
SchvvindelKraut 4. 498
Scorpion 5. 494
SecKelKraut 4.470
Seidenvvurm 5.735
SeiffenKraut 4.573
Senatblætter 4.574
Senff 4. 500. 580
VVegſenff 4. 584
Bavvrenſenff 4.587
SengerKraut 4. 574
Sevenbaum 4.569
Serapinſafft 4. 656
Seſelſamen 4. 579
Siebenbaum 4. 569
Siebengezeit 4. 527
Siebenfarbblum 4.512
Siegvvurtz 4. 593
Sylber 3.300
SylberKraut 4. 457
Sinavv 4. 452
Singrün 4.593
Smaragd 3.284
Sonnenthavv 4.566
Sonnenvendel, SonnKraut 4.483
Spargen, Sparſchen 4.461
SpecKgilg 4. 473
SpeichelKraut 4.583
Speichelvvurrz 4.560. 573
Speierling 4. 581
Sperberbaum ibid.
Sperling 5.721
Spicanard 4. 582
Spieſsglaſs 3. 361
Spin 5. 734
Spinat 4.583
SpringKœrner 4.560
Spulvvurm 5.488
Stabvvurtz 4.443
StechasKraut 4.583
StecKruben 4.539
Stein 3.284
Steinbrech 4.504.575
Roth Steinbruch 4.544
Steinbein 3. 304
Stein Eule 5. 720
Stein Flachs 3. 926
SteinKohlen 3.441
Steinœle 3.424
Steinſaltz 3.403
Steinſamen 4. 534
Stendelvvurtz 4.575
SteckKvvurtz 4.557
Stœr 5.730
Storch 5.715
Strauſs 5. 722
Streiffvvurtz 4.522
Süſsholtz 4.510

T.

Taatſche 5. 678
Tag vnd Nacht 4. 547
TalcK 3.306
TamarisKen 4.585
Tappenſtein 3.303
Tauſentblatt 4.535
TauſentguldenKraut 4.472
Groſs-TauſentguldenKraut 4.562
TauſentKœrner 4.514
Tauſentſchœn 4.453
Terbinthin 4.576
TeſchelKraut 4.470
Teiffelsabbbiſs 4.583
TeuffelsKlavv 4.538
Teuffelstreck 4.609
Thannenbaum 4.442
Thiegervvolff 5.703
Thymian 4.583
Frembd Thymian ibid.

Thymſeid

Thymseid 4.562
Tormentill 4.588
Tragant 4.633
Turbith 4.578
Turteldaub 5.722

V.

Veielkraut, Violen 4.573
Gelb Veielen 4.480
Veielreben 4.518
Veielvvurtz ibid.
Venushaar 4.450.568
Versich 4.466
Vnnützesorge 4.517
Vogelkraut 4.453.455
Vogelsnest 4.547

VV.

VVachtel 5.716
VValdmeistet 4.500
VValdstroh 4.508
VValfisch 5.725
VValroth 3.440
VValdtvvinde 4.473
VValvvurtz 4.584
VVandlause, VVantzen 5.740
VVasser 3.276
VVasserbungen 4.455
VVassermercK 4.458
VVacholder 4.520
VVegtrirt 4.555
VVegerich 3.554
VVeggrass 4.555
VV gvvart 4.483
VVeidasche 3.405
VVeiden 4.570
VVeihe 5.719
VVein 4.634
VVeinstocK 4.595
VVeinstein 4.631
VVeinrauten 4.568
VVeyrauch 4.632
VVeissbley 3.338
VVeissvvurtz 4.555
VVeitze 4.589
VVeidblatt 4.535
VVermuth 4.444
VVidehopff 5.722
VVidertodt 4.589
Guldenvvidertodt 4.450
Meervvinden 4.576
VVintergrün 4.300.461.560
VVinterKœnig. 5.725
VVinterrosen 4.529
VVismuth 3.411
VVolffsbeer 4.541
VVolffsmilch 4.675
VVolgemuth 4.546
VVolverlein 4.460
VVüllKraut 4.590
VVunderbaum 4.572
VVundKraut 4.503.541
HeiligvvundKraut ibid.
HeidnischvvundKraut 4.596
IndianischvvundKraut 4.541
VVurmKraut 4.586
VVurmsamen 4.573
VVüstling 5.717
VVüterich 4.484

Z.

Zahnvvurtz 4.560
Zaungilg 4.473
Zaunkœnig, Zaunschlepfflein. 4.717
Zanrübe 4.557
Zeitlosen 4.465

Zibeth

Zibeth-Katze 5. 685
Zidvvansamen 4. 573
Ziegenbock, Ziege 5. 680
Zieser-Erbsen, v. Küchern 482
Ziegeunerkraut 4. 515
Zimmatrind 4. 485
Zin 3. 338
Zinnober 3. 359
Zirmet 4. 579
Zitvvar 4. 587
Zucker 4. 653
Zuckervvurtz 4. 580
Zuvvetzgen 4. 598
Zvvibel 4. 478

PHARMACOPOEIAE

MEDICO-CHYMICÆ,

LIBER I.

DE ISAGOGE.

CAP. I.

De Definitione ac distributione Pharmacologiæ.

PHARMACOPOEIA est descriptio rerum medicamentalium ad bene medicandum. Seu est doctrina medicamentorum; adeoque & Pharmacologia eodem sensu dicitur.

N. *Medici officium tribus nititur mediis, remediis medicè dictis: alimentariis, chirurgicis, ac pharmaceuticis: Illa suppeditat Culina, ista Chirurgia, hæc Pharmacologia.*

Obiectum pharmacologiæ est res naturalis medicamentalis. Descriptio est eiusdem rei pharmacologica *Constitutio, Vsurpatio* atque *Signatio.*

De his agetur generaliter in Isagoge *lib.* 1. In Officina *lib.* 2. Specialiter, in Minerologia *lib.* 3. Phytologia *lib.* 4. ac Zoologia. *lib.* 5.

CAP. II.

De Rebus medicamentalibus natiuis.

ISagoge est pars Pharmacologiæ, quæ agit de rebus naturalibus medicamentalibus in genere.

N. *Res naturalis non opponitur artificiali, sed supernaturali.*

Res naturalis medicamentalis est res quæcumque ad medicandum adaptabilis, siue figuram ea obtineat natiuam, id

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

est naturâ inditam, siue elaborationem aliquam officinalem sustinuerit; illæ communiter veniunt nomine *simplicium materialium, natiuorum*; hæc *præparatorum*. Vtramque seriem generaliorem videre licet *lib.2.* Verum enim vero, quia in vtriusque nomina plurima occurrunt, quæ vel minus vulgaria, vel æquiuoca, vel vni alicui classi minimè subiungi queunt, operæ precium duxi, pharmacopœias tyronibus synopsi breui inseruire & vtrarumque nomina alphabetica serie exhibere.

Sunt itaque Natiuorum Nomina generalia.

A.

Acetum. Acetum in genere liquorem quemcunque acidum notare potest, vnde nonnullis spiritus ⊖li & simil. acetũ dicuntur: Verumtamen in Officinis liquorem solum acidum denotat, ex potulentis succis factum, & κατ' ἐξοχὴν ex vino seu vuis. Et hoc respiciendum est quoties aceti simpliciter fit mentio. N. *Aceta infusione parata. Vide in lib.2.*

Acini sunt granula minutiora siue per se crescant, vt acini, i.e. baccæ sambuci, siue alis inclusa, vt acini vuarum, quin & ipsas vuas integras sonant.

Adeps idem quod pinguedo, generaliterque tam axungiam quàm seuum denotat, vsitatiùs tamen pro axungia vsurpatur, atque absolutè pro adipe suillo. Vide lib.2.

Alabastri, sunt folia illa viridia herbacea, quæ flores sepiunt. In Mineralogia, Alabaster seu alabastrites lapidem certum denotat.

Anathera, i. e. summitates seu cacuminula in florum medietate capillamentis incumbentia.

Apices, idem quod anthera.

Aqua quid sit nemini ignotũ est. Pharmacopœiam subit, tum natiua, tum præparata. Vide lib.2.& 3.

Arbor, est planta linea frutice grandior, *Baum.*

Aroma, Geuuürtz. Vid.l.2.

Arilli, idem quod acini seu lapilli in fructibus.

Axungia est pinguedo seuo mollior, idemque cum adipe. *Schmer. Schmaltz.*

B.

Bacca. Beeren. Vocantur fructus quicumque paruo-rotundi.

Bitumen, est genus è mineralibus. Vid. lib.2.

C.

Cacumen. Cacumina sunt idem quod summitates.

Calyx. Calyces sunt oculi siue gemmæ, florum prodromi. Vt oculi populi arboris: vel est folliculus quo flos primum, mox seminis fœtus clauditur.

Capillamenta sunt filamenta illa tenuia in florum medietate surgentia.

Capita in Zoologia quid sint, notum est, in phytologia rotunda illa seminum, aut florum receptacula referunt, vt caput papaueris, &c.

Capreoli, sunt ligamenta contorta, quibus plantę nonnullæ dotatæ sunt, vt aliis sese annectant.

Caro in ζωολογίᾳ vox notissima est, in φυτολογίᾳ substantiam illam molliorem fructuum succulentorum notat, quam alias pulpam vocamus; vt pulpa seu caro cassiæ, caro prunorum.

Caulis, est truncus herbæ inter ramos & radicem.

Caudex, idem est in arboribus & fruticibus, quod caulis in herbis.

Coma in Phytologia idem quod summitates sonat.

Cor, idem quod medulla vegetabilium.

Cornu

Cornu. Cornua non nisi in zoologia locum habent Vid. lib. 2.

Cortex, est tegumentum ceu cutis vegetabilium. Vide lib. 2.

Corymbi, i e. summitates.

Cyma. Cyma sunt teneri cauliculi Iuli, *die Sprossen*.

E.

Echinus est quidquid numerosa congerie aculeorum stipatur, siue tegmen, siue caput, siue cacumen fuerit.

F.

Fibræ, i. e. filamenta siue villi 1. sunt veluti stamina rebus nonnullis intexta, v.g. arboribus foliis, &c. 2. Sunt capillamenta extrinsecus adnascentia, e g radicibus & similibus. *Die Härlein an den VVurtzeln*.

Flores Florum nomen æquiuocum est, locumque habet tum inter natiua tum inter præparata. Vid. lib 2.

Folium Folia in phytologia notissima sunt. in Mineralogia sunt folia ☉ & ☽, i e. ☉ & ☽ in tenuissimas laminas redacta.

Folliculus est theca tenuis, quæ granum vel semen continet inuolutum.

Fructus sunt grandiores illi ac succulenti plantarum fœtus seminum receptacula. Vt poma, pyra, pruna, &c.

Frutex est planta naturæ, inter herbas ac arbores, mediæ; ad ligneam tamen naturam quam proximè accedens.

Fungus est excrementum arboribus fructicibusve quibusdam adnascens, vel immediatè è terra prodiens.

G.

Gemmæ in Mineralogia sunt lapides preciosi: in Phytologia, gemmæ idem denotant quod oculi.

Geniculum est internodatio quarundam plantarum.

Granum in natiuis semina sonat minutiora, siue rotunda ea sint, siue alius alicuius figuræ. Sic sunt grana piperis, hordei, tritici.

Gummi, Gummis: liquor est concretus ex arboribus diffusus. Vid. l. 2.

N. Gummi vox etsi indeclinabile sit, placuit tamen in plurali efferre gummata, &c.

H.

Herba est planta frutice minor: seu est quod à radice foliatum, sine caudice prouenit, sæpiusque semen in caule fert. In praxi tamen, pro foliis solis vt plurimum vsurpatur, e g. ℞. Herb. ceterach, id est folia.

I.

Iuba est arundinacea coma effusa, qualis in milio est.

Iulus. Iuli sunt folia primum erumpentia, *die erste Schœssling oder Bletter*. Strictè notat Iuglandis arboris flores longiusculos, cum foliis prioribus apparentes. *Die Drateln oder Nussblut*.

L.

Lacryma est humor è plantis tum spōte effluens (siue is concrescat. v. gr. in oleum, resinam, gummi, siue non) tum facta incisione, erumpens.

Lanugo in Phytologia, sunt filamenta tenella, cuticulæ extremæ instar pilorum seu lanæ adnascentia, v.g. in verbasco.

Lapides in singulis tribus mundi regnis locum sibi vendicant. In Mineralogia. Vide libro 3. In Phitologia, cortices duriores, nucleum includentes quandoque lapides referunt. In Zoologia manet significatio mineralogica, calculosque exhibet in animalibus repertos.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

Lignum. Vid. l. 2.

Loculamenta sunt seminum inuolucra, quæ veluti paruæ capsulæ, ea occludunt.

Locustæ, idem quod oculi, in Zoologia autem certa animalcula referunt.

M.

Matrix in phytologia idem est quod medulla aut cor.

Medulla in Mineralogia partem molliusculam denotat, quæ in saxis nonnumquam reperitur. Germã. *Steinmarck.* In Phytologia mediam cuiuslibet partem molliorem ac præstantiorem refert, quam & Cor matricemue appellant. In Zoologia adipem significat in ossium medietate contentam; vel molliorem illum substantiam, quæ in spina ac cranio est.

Minera est terra siue materia ex qua mineralia & maximè metallica fiunt. Sic minera ⊖is, & ♄ ij.

Mineralia. Vid. l. 3.

Muscus est excrementum herbaceũ instar lanuginis corticibus arborum, vel ossibus aëri expositis adnascens. Dicitur & Vsnea: interdum tamen certis plantis attribuitur. Vid. lib. 4.

N.

Nucleus est semen nucibus vel fructibus inclusum.

Nux fructus quosdam denotat cortice lapideo nucleum occludentes.

O.

Oculi, sunt florum prodromi, inque flores explicabiles.

Olea, sunt pinguedines fluidæ. Vide in præparat. Nam omnia ferè præparata sunt.

Ossa Zoologicè notissima sunt, phytologicè officuli vocabulum imponitur lapideis corticibus qui nucleos circumdant.

P.

Pediculus, petiolus est, quo folium, fructus aut flos dependent.

Pinguedo idem est quod adeps, interdum tamen generalius sumitur, vt omnia pinguia comprehendat.

Planta est vegetabile integrum, siue thorem velis, siue fruticem, siue herbam.

Pulpa est caro seu substantia fructuũ succulenta, inter corticem ac nucleum comprehensa, v. gr. pomorum, cerasorum & simil. referturque ad præparata.

R.

Radix est infirma pars plantæ, terræ infixa.

Ramus est velut brachium plantæ.

Resina in classe natiuorum, est concreta lacryma certarum arborum, naturæ oleagineæ, vt Terebentina, &c. In præparatorum classe quid sit. Vide infra.

S.

Salia, quid sint. Vid. cap. 3. & l. 2. c. 79

Semen in Officina minutiores plantarum fructus denotat, ex quibus simile nasci potest.

Seuum est pinguedo duriuscula, sumiturque à solis quadrupedibus cornutis.

Spica. Spicæ sunt summitates in longum deductæ, vt spica lauendulæ.

Stercus est excrementum animalium per anum excretum.

Stipes est pars plantæ inter radicem & ramos, idemque quod caulis.

Stipulæ folia sunt culmum ambientia.

Succus. Vid. in præparatis.

Summitates, sunt cacuminula herbarum, dicunturque de herbis folium minutiorum. Vt absinthij, Rutæ.

Surculus est, quod ex ramis simplex oritur, estque velut germen quoddam ex ipso trunco vel caudice productum.

T.

Terra. Terræ & in natiuis locum habent,

bent,& in præparatis;natiuarum ſeriem Vid.l.2. c.3. Terræ ſignificationem in præparatis,Vid.c.ſeq.

Teſta, ouorum cortex externus appellatur.

Turio. Turiones ſunt teneritates ſummitatum ipſarum arborum,quæ ſingulis annis creſcunt.

V.

Venæ ſunt quæ in plantarum foliis apparent,fibræ,in ramulos diuiſæ.

Villi. Vide fibræ.

Viſcum(aliis viſcus)eſt frutex peculiaris in arborum quarundam ramis enatus,ſemper virens.

Vmbellæ ſunt ſummitates plantarum ſinuoſæ,inſtar nidi auis formatæ.

Vngues ſunt extremitates corneæ digitorum.In Phitologia,Vnguiculi interdum idem ſunt quod alabaſtri.

Vngula. Vngulæ ſunt cornea tegumenta, quibus pedes nonnullorum animalium conteguntur.

Vrina. Vid.l.2.c.5.

Vſnea idem quod muſcus oſſibus vel arboribus adnaſcens.

CAP. III.

De Rebus medicamentalibus præparatis.

Præparatorum nomina generalia ſunt.

A.

A*Ceta* præparata.Vid.lib.2.

Alcohol ſignificat puluerem ſubtiliſſimum ac inpalpabilem,interdum S. vini rectificatiſſimum.

Amalgama eſt mixtura metali cum ☿ viuo. Vid.l.3.

Amuletum idem eſt quod Periamma.

Anacollema ἀνακόλλημα (ἀπὸ τῆς κολλῆς à glutino ſic dictum) glutinamentum in genere ſignificat, in praxi autem medica propriè medicamentum dicitur,quod fronti applicatur,vt ſanguinis fluxum ad nares vel oculos intercipiat : Fit ferè ſemper forma captalaſmatis], de quo lib.2.

Apozema ἀπόζεμα. Vid Decoctum.

Apophlegmatiſmus eſt medicamentum pollens facultate pituitam è cerebro eliciendi, perque os excernendi. Fit forma Gargariſmi, Maſticatorij & Vnguenti. Vid.l.2.

Aqua deſtillata ſeu ſtillatitia eſt lympha deſtillatione elicita, conſtans ex parte aquea & ſpirituoſa, ita tamen vt propius ad naturam aqueam accedat Vid.lib.2.

N. *Aquarum ſtillatitiarum nomine veniunt (quamuis minus accuratè) nonnulli ſpiritus; vt ex mineral.* ▽R , ▽F *& ſimil. Ex vegetabilibus omnes ferè aquæ compoſitæ.Vid.l.2.*

N. II. *Imponitur itidem ſingularibus quibuſdam præparationibus , vt ſunt* ▽ *benedicta , &c.vide infuſionem* ♁ij.

Arcanum Theophraſto eſt Quinta rei eſſentia ſummè exaltata , ſeu ait idem. Eſt virtus rei millecupla exaltatione emendata. Quatuor enim inprimis arcana iactitat. 1. Arcanum primæ materiæ. 2. Lapidis philoſophorum. 3. ☿ ij. vitæ. 4. Tincturæ. *Lib.5. Archidox.*

N. *Arcanum aliis eſt Extractum*

in specie sic dictum.

B.

Bacilli nomen imponitur medicamentis figurâ bacillorum, i.e. tereti formatis; vt bacilli fumales, bacilli pectorales.

Balani, βαλανοὶ idem sonant quod glandes seu suppositoria.

Balneum propriè totius corporis lotio est, fitque vel liquore naturali, v.gr. aquâ dulci, thermis, vel artificiali. Non rarò tamen & pro lotione partium solummodò inferiorum sumitur, quas insessus & semicupia vulgo nominant.

Balsamus vel balsamum. Balsami vocabulum pluribus in Officina vsurpatur significationibus. (1.) Denotat genus quodam *odoramenti* crassiusculi instar vnguenti, vel linimenti. Et hęc significatio vsitatissima est. E.g. Balsamus rosarum, Apoplecticus & simil. (2.) Solent quoque ex gummi, resinisque cum spiritu Vini *liquores destillari*, qui extrinsecus illinuntur, balsamique nomine veniunt; vt balsamus neruinus, sciaticus & simil. (3.) *Inunctorum liquorem* significat, eumque oleo crassiorem, linimento liquidiorem: Balsamum nos inunctorium appellabimus. Vide lib. 2. de vnguentis (4.) Balsami nomen sibi vindicarunt *Salia fusa & liquata*, vt Balsamus ♉. Tandem (5) sunt *singulares* quædam *præparationes*, quibus balsami nomen imponunt; vt balsamus Sulph. sanguinis humani. De quibus sigilla im suo loco.

Bolus medicamentum est consistentia magis duriuscula quam Electuarium, sic dictum quod bucca capiatur.

C.

Calx proprie dicitur quod calcinando vel in alcool conuersũ, vt calx ☉ is ☽ næ, &c. vel saltem friabile factum est, vt C.C. & simil.

Caput mortuũ est residua illa materia crassa ac sicca, quę in distillationibus, præcipuè minerabiium remanet, communissimè autem remanentiam ⊕ li notat.

Cataplasma. Medicamentum est topicum pultis consistentia.

Cauterium à viribus sic dicitur, quod cutem carnemque subiectam adurat, siue id fiat igne actuali, v.gr. ferro candenti; siue potentiali, i. e. medicamentis. Possunt autẽ cauterisantia formulis fieri variis, nempe forma lapidum vide libro 2. Spirituum, v.gr. olei ♁ij butyracei; lixiuiorum, v.g. è cineribus sarmentorum.

Cementum est puluis, cuius ope calcinatio cementatoria peragitur.

Cerotum vel ceratum à cera sic dictũ, Medicamentum est topicum, inter Emplastrum ac vnguentum consistentiæ mediæ: seu, est Emplastrum molliusculum Vid. l. 2.

Cinis est puluis ille griseus ex combustione rerum crematilium residuus. Constatque ex sale (qui elixiuiari potest) atque terra mortua.

Claretum Vinum est aromatum infusione imprægnatum atque cum sacharo dulcoratum. Dicitur alias vinum seu potus Hippobraticus.

Clyster. Clysma, Enema, Medicamentum liquidũ est quod ano vel vtero per Siphonem intruditur. Vid. lib. 2.

Collutiones oris διακλύσματα, sunt liquores medicamentosi, qui in ore continentur, beneficióque linguæ hinc inde agitantur.

Collyrium medicamentum est, quod oculis immittitur, siue liquidum id sit,

siue

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

ſiue ſolidum. Liquida veniunt ferè titulo aquarum, tum quoque vnguenti: Sicca pulverem vel Trochiſcorum; Hos nomine peculiari *Sief* appellitant.

Colophonia eſt pars reſinarum craſſior ex harum deſtillationibus coctionibusve reſidua. Vid. lib. 4.

Condita dicuntur quæ conditura, i. e. condiendo facta ſunt *eingemachte Sachen.* Vid. lib. 2.

Confecta, id eſt ſacharo obducta & incruſtata, eodemque ſenſu dicuntur & confectiones Vid. lib. 2.

N. I. *Confectionis nomen datum eſt & ſpeciebus nonnullis cum ſacharo mixtis: vnde confectiones aromaticæ, &c. dici ſolent. Verum præſtat nomine ſpecierum eas nominare.*

N. II. *Eſt & Confectio Hamech, id eſt Electuarium.*

Conſeruæ ſunt medicamenta ex floribus, foliis, radicibus, cum ſacharo conquaſſatis, facta. Vulgo *Zucker*, vt conſerua roſarum, *Roſenzucker*.

Corroſiuum idem eſt quod cauſticum. Vide Cauterium.

Crocus eſt calx pulverea ad croceum vergens colorem, paratur autem vel ex ♄io, vel ♂te, vel ♀re.

Cucupha eſt Cataputium medicamentis cephalicis repletum, Vid. l. 2. Sacculus.

D.

Decoctum: Decocta ſunt brodia liquida, conſtantia ex conueniente liquore, viribus medicamentoſis, interueniente debita coctione, imprægnato. In ſpecie autem dicitur de potionibus intrinſecus aſſumendis, ex decocto brodio paratis, quas alias ἀποζέματα vocant.

Diaclyſma. i. e. Collutio oris. Vid. de Gargariſmis, lib, 2.

Dentifricium medicamentum eſt dentibus, vel gingiuis fricandis deſtinatum, ſiue id liquor ſit. Vid. l. 2. de Gargariſm. ſiue linimentum, ſiue puluis. Vid. lib. 2. ſuis locis.

Dropax Δρώπαξ, Picatio (πίτλωμα) medicamentum eſt emplaſticum cuti fortiter adhærens, ſic dictum à pice qua ſola olim reliqua ingredientia ſuſcipiebantur. Vid. l. 2. Empl.

E.

Eclegma eſt medicamentum internum, pulmonibus dicatum ſyrupo craſſius, quod in ore detinetur, vt paulatim per guttur in pulmones delabatur. Dicitur & Linctus, Lambile, Loch, Lohod.

Electuarium eſt medicamentum ſyrupo & eclegmate craſſius, conſtans ex medicamentis durioribus pulueriſatis, melli, ſyrupo, ſacharo ſyrupiſato, vel alij alicui conuenienti liquori melligineo, (id eſt mellis conſiſtentiæ) accuratè mixtis.

N. *Sunt & nonnullæ ſpecies hoc nomine inſignitæ, ſcil. quia olim (vt nonnulli volunt) cum ſaccharo in Electuarij formam redigebantur. Sic dicitur Electuarium Ducis, El. de gemmis, &c. Verum quia mos ille aboleuit, præſtat Specierum nomen vſurpare.*

Eleo ſaccharum nihil eſt aliud quàm oleum deſtillatum cum ſaccharo mixtum. E. g. olei ℈j. ſacchar. ℥j. vel circiter.

Elixyr eſt ſpecies tincturarum, quas Elixyris nomine appellare placuit. Vt Elixyr proprietatis. Elix. vitæ, &c.

Embrocha, ἐμβροχή, irrigatio, inſtillatio, ſtillicidium. Fomentationis genus eſt

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

est, cum liquor fomentans stillatim seu guttatim iu partem fomentandam funditur.

Emplastrum est topicum medicamentum notissimum. Germ. *Pflaster*.

Emulsio medicamentum est liquidum lacteum, i.e. lac mentiens. Vid lib. 2.

Epithema est medicamentum liquidum parti alicui imponẽdum. Vid lib. 2.

Errhina sunt medicamenta, quæ naribus immittuntur, adeóque & ptarmica comprehendunt. Specialiùs tamen plerumque sumitur errhinum, quatenus pituitam sine sternutatione prolicit. Vid. lib. 2.

Essentia. Essentiæ vocabulum significat accuratè loquendo balsamicam rei partem à crassiori separatam. Quare cum exactissima rei separatio beneficio extractionis peragatur, fit vt pars illa balsamica à crassiore corpore extracta Essentia κατ' ἐξοχὴν dicatur, aliàs à modo fiendi Extractum.

N. I. *Non unquam attribuitur quoque Essentiæ vocabulum succis expressis ac spissatis. Verum præstaret hos proprio suo nomine, quò minus confusio oriatur, nominare.*

N. II. *Sunt & qui Eleosacchara Essentias vocant, sed abusiue.*

Extractum Essentia rei est vi liquoris alicuius, è corpore crassiore separata & ad consistentiam iustam inspissata. Vid. lib. 2.

N. I. *Extractum quoque generaliter nonnunquam sumitur, vi & succos sub se comprehendat non secus ac Essentia.*

F.

Farina est puluis molendo contritus.

Feculæ sunt pulueres in certis vegetabilium expressionibus subsidentes. Vid. lib. 2.

Flores in pręparatis quid sint. Vid. lib. 2.

Frontale, Epithema denotat, fronti applicandum.

G.

Galreda. Succus est inspissatus viscosus, lucidus, fitque plerumque ex coctis partibus animalium cartilaginosis, v. g. ex pedibus vituli, &c. *Galrey*.

Gelatina ferè idem est cum Galreda, nisi quod generaliùs vsurpetur, & pro quocunque succo pellucido lento glutinosoque sumatur, qui tamen inprimis fieri cõsueuit ex succis fructuũ. E. gr. pomorũ, &c. vt Gelatina Cytonicorũ, CC.

Gargarismus, liquorem denotat, quo os faucesque gargarisando colluuntur. Vide lib. 2.

Glandes idem sunt cum suppositoriis.

Gummi in classe præparatorum, nihil aliud est, quam extractum resinosum. Vid. lib. 2.

H.

Holippæ sunt placentulæ ex infusione medicamentali farináque triticea, addito insuper tantillo sacchari, subactæ.

I.

Infusum. Infusio est liquor qualitatibus medicamentosis, sola maceratione impraegnatus. Parum itaque differt à decocto, quippe quod huic coquendo accedit, accedentéque interdum maceratione, id ferè illi, sola maceratione. Vsitatiùs tamen de potionibus dicitur ac inprimis de quibusdam purgantibus ex Vino, cereuisia vel simili liquore, dicta ratione paratis. Vid lib. 2.

Juleb, nomen Persicum est, idemque sonat quod potio dulcis. Arabibus vox Iulebi à syrupis non distinguitur. Nostratibus autem Iulebi seu Iulapia, (Gręc. ζουλάπια) potiones sunt in praxi vsitatissimæ syrupis dilutiores, cõstãtque ex liquoribus clarioribus, sacharo vel syrupo conuenienti ad gratũ saporẽ, dulcoratis.

Lapis

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

L.

Lapis. Lapidis nomen nonnullis imponitur medicamentis quæ ad duritiem lapideam vel terrestrem excocta sunt. Vide lib. 2.

Lapis vegetabilis Medicamenti species est constans ex sole, Tinctura oleoque ad duritiem fere lapidis excoctis. Vid. lib. 2.

Laudanum dicitur de solo medicamento ex opio confecto, idque vocant Laudanum opiatum. De quo vid. lib. 4.

Linctus, i. e. Eclegma.

Linimentum medicamentum est topicum pingue, oleo crassius, vnguento liquidius, corporis illinitioni dicatũ. Vid. 2. lib. Vng.

Liquor quamuis de quolibet humore dici possit, in specie tamen humorem denotat per deliquium paratum, quem oleum aliàs, nonnunquam Balsamum dicere solent.

N. *Nonnunquam & pro distillato liquore vsurpatur. E. g. liquor cranij, liquor C. C. liquor seu spiritus L. Guajaci.*

Loboh, i. e. Eclegma.

Lotio sumitur pro balneo, Lauantur itidem nonnulla simplicia, vt Terræ, Metalla, & sim. de quibus speciatim.

Lonzoga sunt idem quod Morsuli.

M.

Magisterium. Magisterij nomen diuersimodè vsurpatur. I. Datur pulueribus solutione ac præcipitatione paratis; vt Mag. C. C. Corallorũ II. Tribuitur resinis seu extractis resinosis, vt sunt magisteriũ scammonij, Ialappæ, &c. Accuratè tamẽ loquendo magisteriũ vocari volunt, vbi nonnihil menstrui cum essentia extracta coniunctum mansit.

Malagma idem maioribus sonat quod cataplasma.

Martius panis. Marcipanis, Mazapanis, Pasta regia, Panis dulciarius, sunt placentæ ex amygdalis dulcibus excort. & saccharo (quod sumitur duplum, triplum, nonnunquam ana) accedente aqua rosarum subactæ & pistæ.

N. *Addi possunt & alia. E. gr. nuclei pini, pistacia, auellanæ, cortices citri conditi, aromata & simil.*

Marmelata est Gelatina contoniorum. Vid lib. 2.

Massa ex officina pistoria ad pharmaceuticam translata est, denotatque subactam illam materiam tum pastæ regiæ, tum pillulis inde formandis destinatam.

Masticatorum est medicamentum apophlegmatizans, quod in ore detentum dentibusque masticatum pituitam liquat, éque cerebro ad palatum deriuat. Vide lib. 2

Mel Mellis nomen Pharmacopœis nonnunquam denotat succum simplicẽ ad mellis consistentiam inspissatũ, melque sapore æmulantem. Sic conuenit cũ sapa siue Robob; vt Mel passulatum, Iuniperinum. Vid. lib. 2. Nonnunquam refert syrupum cum melle paratum. Vid. lib. 2. de syrupis.

Menstruum, dicitur liquor, qui ad Tincturas extrahendas adhibetur, de quo vid. lib. 2. tit de Extractis.

Mixtura generaliter de quibuscunque mixtis dici potest, in praxi tamen medica vsurpatur cõmuniter pro Electuario, quod ex tempore misceri solet. Sic dicitur F. Mixtura, i. e. Electuarium. Vide lib. 2. de Electuariis.

Morsuli seu Morselli, Tabulæ: medicamẽta sunt quadrata vt plurimùm, parata ex pulueribus & similibus sacharo soluto susceptis, superque tabulam ligneam, lapideam cupreamue effusis vt consolidentur.

Moretus mulierculis nostratibus vsitatissimum potionis genus est, quod parari faciunt, vbi præsumptio impraegnationis adest, persuasum nimirum sibi habent. falsam impraegnationem eo exturbari, veram corroborari. Vid. lib. 2.

N.

Nasale idem quod Errhinum.

Nascale idem est quod Pessus.

O.

Odoramenta sunt medicamenta odoris gratia adhibenda. Odorē siue per se halent siue accedēte incensione. Fiunt autem formularum variarum. Sine accensione quę in vsum veniūt, fiunt ferè forma puluerum, sacculorum, linimentorum, balsamorum, massarum odoratarum (quas poma ambræ vocant) aquarum, saponum, & simil. Accedente accensione vel liquefactione quæ odorem halant, parantur vsitatiùs forma puluerum, trochiscorum, candelarum & bacillorum massarumue fumalium.

Oleum propriè liquor est pinguis, balsamo tenuior.

N. I. *Nonnunquam tamen Balsamo crassior est, vt oleum anisi, nucistæ express.*

N. II. *Imponitur quoque olei nomen quamuis minus accuratè, nonnullis spirituosis liquoribus, vel destillatione peractis: sic dicitur oleum* ⊕li, ⊖is, *& simil. Vid. spiritus. vel per deliquium dissolutis, vt oleum* ♀i. *vid. liquor.*

Opiatum, Confectio opiata: Hoc nominis Electuariis nonnullis (quamuis minus aptè) imponitur, non quod necessariò opium contineant, sed quod medicamentis veterum quæ opium continent, consistentia respondeant.

Oxyrrhodynon (ab ὀξὺς ῥόδον & ὀδύνη, sic dictum) medicamentum in genere sonat ex aceto rosisque factum ad dolorem leniendū. Practici vero relicta hac significatione generali, soli capiti, fronti, colloue id dicarunt, atque ex olei rosar par. iij. aceti part. j concinnarunt, nostrates loco olei rosar. sumunt & alia. E. gr. violaceum, papau. myrtin. de Nymph.

P.

Pandaleum medicamentum est internum à rotulis morsulisue non sola forma differens: fitque quando materia medicamentosa sacharo soluto suscepta in pyxidem effunditur, vt inibi indurescat.

Pasta regia. Vide Martius panis.

Pastilli idem quod Trochisci.

Pessi: Pessaria (Barbaris naschalia) sunt medicamenta solida, vteri collo intrudenda.

Periamma, Periapton, Amuletum, Xenechton. Medicamentum est quod de collo suspensum morbum arcere creditur, ac præcipuè pestem.

Phlegma liquor est destillatus aquosus spirituoso liquori contradistinctus. Vid. aq. destillata.

Phænigmus mitior ac leuior est sinapismus scil. qui solam cutem rubificat.

Pilulæ, i. e. paruæ pilę, sunt medicamenta rotunda deglutioni aptata.

Pineatum seu Pineolatum fit ex pineis, sacharro & aqua rosarum, ad modū scil. quo Diamygdalatum seu Marcius panis ex amygdalis sacharo & ▽ rosarum fieri solet.

Pomum ambræ, odoramenti genus est, ex medicamentis odoriferis in massam redactis.

Potio in genere liquorem denotat potulentum, in praxi autem ferè de purgante potu intelligitur. Vid. l. 2.

Præparata, i. e. præparatione (specialiter sic dicta) elaborata: vt CC. præparatum. Vid. lib. 2.

Puluis

Puluis Pulueris nomen etsi generaliter minutissima quæque denotet, quocunque modo facta: attamen communiter puluerisatis hoc nomen imponitur, siue simplicia illa sint, siue composita. Inter compositos autem pulueres, sunt qui species vocantur, sunt & qui Trageę. Præstaret tamen omnes pulueres compositos, ad differentiam simplicium, species nominare.

Q.

Quinta essentia propriè spiritum denotat, destillatum ex succis fermentatione exaltatis. De quo in spirituum classe.l.2.

R.

Resina est substantia oleaginosæ naturæ, siue in forma molliori illa sit, siue in duriori. Sunt autem Resinæ vel natiuæ: de quibus lib.4. vel extractioue Chymica paratæ. Vt Resina Diagrydij & simil. De quibus in Extractis l.2. ac l.4.

Rob, Rohob, Sapa, est succus fructuum, ad mellis consistentiam vt plurimum per se, interdum quoque cum saccharo inspissatus. Priores simplices appellare licet, dabunturque l.2.de succis. Posteriores, compositos, danturque l.2.sub Syrupis.

Rotulæ, sunt Tabulæ orbiculorum instar, constantes ex medicamentis susceptis saccharo inconueniente liquore soluto, inque orbiculos supra tabulam effuso.

S.

Sacculus medicamentosus fomentorum genus est, constans ex conuenientibus medicamentis siccis, sacculo insutis.

N. *Est & sacculus odoriferus, id est odoriferis completus, vt naribus admoueatur.*

Sal accuratè loquendo est substantia in aqua solubilis, concrescibilis seu crystallisabilis. Communiter tamen dicuntur & salia (sed minus aptè,) lapides vel metalla nonnulla acido liquore corrosa, atque iterum coagulata; Vt Sal corallorum, Sal ♄ & simil.

Sapa idem quod Roob κατ᾽ ἐξοχὴν autem dicitur de musto inspissato & ad tertias cocto.

Saponea i.e. inctus ex amygdalis.

Sief. i.e. Collyrium siccum. vid.l.2.

Sinapismus est cataplasma, vel massa, vim habens coti ruborem, vel ardorem, vesicasue inducendi: adedque continet sub se phæmignum & vesicatoria.

Smegma odoratum, Sapo odoratus, fit ex sapone (Veneto inprimis) cui pulueres odorati conuenientes immiscentur, ac impastando cum 🜄 fragranti, v.g. rosarum subiunguntur. Vid.l.2.

Sparadrapus est Linteum Emplastro ad ignem fluenti immersum, extensum & refrigeratum. Dicitur & *tela emplastica.*

Species dicuntur in Officinis simplicia (ingredientia) pro compositis inde conficiendis coordinata. Sic dicuntur Species Theriacæ i.e. ex quibus theriaca compilatur, sic sunt & Species decoctorum vsualium. Præ reliquis tamen hoc nomen sibi vendicant pulueres nonnulli, tum aromatici tum cathartici. Forsan, quia ordinati fuerunt olim, vt inde conficerentur electuaria, morsuli vel rotulæ. Sic sunt Species aromatic. rosat. Species Diaturbith cum Rhabarbaro, &c.

Spiritus est liquor destillatus naturæ magis spirituosæ, non secus ac è contra aquæ destillatæ magis ad naturam aquæ simplicis accedunt.

N. *Spiritus nomen abusiuè sibi vendicarunt*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

dicarunt quoque olea nonnulla ſubtiliora, vt ſpiritus Terebinthinæ & ſimil.

Stymma eſt ſpiſſamentum ſeu craſſamentum rerum, (florum rerumque aliarum) quod remanet dum in oleis maceratæ exprimuntur.

Succus. Succi qui in officinis vocantur, expreſſiones ſunt, ſeu expreſſæ eſſentiæ, aqueæ naturæ, i.e. aquæ permiſcibiles, *auſzgepreſte Säffte.*

N. Solis vegetabilibus competit, vide ſuo loco lib. 2.

Suffitus, ſuffumigium, θυμίαμα eſt Vapor ſuaue olens, ex re fragrante accenſa vel carbonibus viuis coniecta excitatus. Variarum autem res ſuffumigans poteſt fieri formularum: puluerum, cādelarum, bacillorum, trochiſcorum, &c.

Suppoſitorium eſt medicamentum ſolidum, teres ac pyramidale, inſtar digiti, intruſioni in anum deſtinatum.

Syrupus eſt liquor medicamentoſis qualitatibus impregnatus, additoque ſaccharo aut melle, ad mellis conſiſtentiam excoctus.

T.

Tabulæ vid. morſuli.

Tartarus, terreſtre ſal eſt. Vid. l. 4.

Terra mortua, eſt terra ex elixiuiatione reſidua, omnibus facultatibus efficacibus deſtituta.

Tinctura vox diuerſimodè vſurpatur, vſitatiſſimè tamen potiſſimam rei partem denotat, ſub colore certo infuſionis beneficio, extractam, ſiue cum menſtruo adhuc coniuncta illa ſit (quæ vulgatiſſima eſt ſignificatio) ſiue ab eodem ſeparata; quo ſenſu Extractum communiter effertur.

N. Sumitur quoque nonnunquam Tinctura pro Eſſentia rei vlterius elaborata. Vide Tincturas ♁ ♃, quas tamen Tincturas magiſteriales appellare commodiùs eſt.

Tragea, Tragema, bellaria, eſt puluis introaſſumendus, ex ſpeciebus & ſimil. pulueribus ſimplicibus, cum ſaccharo confectiſve ad ſaporem gratum commixtis, vide l. 2. ſub. puluer. & ſpec.

Trochiſcus, Trochiſci ſunt ſpecies ſeu pulueres mucilagine, e.g. tragacanthæ, altheæ & ſimil. vt eò melius ad tempus durare poſſint, ſuſcepti, incorporati, inque orbiculos paruos formati. Trochiſci ſublinguales, i.e. qui ſub lingua detinentur vt diſſoluantur & per guttur in pulmones defluant.

V.

Vinum medicatum, Vina medicata ſunt infuſiones in vino factæ, vid l. 2.

Vnguentum eſt medicamentum topicum pingue linimento durius, emplaſtro mollius, Germ. *Salb.*

CAP. IV.

De Speciebus productionum natiuarum.

DEſcriptio rei medicamentalis pharmacologica, eſt enodatio conſtitutionis, vſurpationis ac ſignationis (quantum ſcil. hæ ſpectant ad bene medicandum:)

Conſtitutio eſt rei medicamentalis productio, collectio & aſſeruatio.

Productio eſt quâ res fit. Eſt igitur productionis deſcriptio, deductio ſpecierum & circumſtantiarum ad productionem requiſita

requisitarum,(in quantum,sc. faciunt ad pharmacologicam rei productionem,)

Estque rerum tum *Natiuarum*, tum *Præparatarum*.

Natiuarũ *productio* primæua est *creatio*,cui subinde successerunt tum *generatio*,quasi *generatio*, *nutritio*, q. *nutritio*, tum operationes seu motus vtriusque illis subiuncti: quales in Vegetabilium productione,soli *cultura*,*satio*,*insitio*, *amputatio*,in animalium,*conceptio*,*natiuitas*, *educatio* &c.

N. *Species productionis natiuæ, vti & harum circumstantiæ imprimis ac primariò ad physicam pertinent: attamen quia intentioni pharmacologicæ non parum inseruiunt, breuiter eas delibare libet. Itaque*

Creatio est ortus rerum naturalium ex nihilo,i.e.quo rerum principia informia primùm ex nihilo condita, blando fotu externo in lucem seu vitam emerserunt, inque membra sese extendere, adeoque curriculum destinatum absoluere, iussa, i e.apta reddita sunt,

N. *In creatione* macrocosmi *superuenit Terræ aquæ,i.e. liquido sicco informi & vacuo blandus fotus spiritus Elohim, superficiei aquarum incubantis, cuius scilicet auxilio, accedente benedictione diuina, lux seu vita fuit introducta. In* Vegetabilium ac Animalium *creatione principia materialia in macrocosmi generatorio ceu in tenebris ac abysso (orco Hippocratis, nocte Orphei) sopita, coagulatáque fotu matricis,vel si mauis spiritus eiusdem Elohim,sic iubente Creatore,in lucem seu vitam (diem Orphei) prodierunt; excepto solo homine, qui peculiariter ex adama vapore fœcundata fuit conditus,seorsumque spiraculo vitæ afflatus.*

Generatio est ortus rerum naturalium ex semine,i.e.quo principia rerum (quæ proxime in semine existunt) ex præexistente materia parantur,ac subinde fotu matricis in actum, secundum speciem suam emergũt. Membra itaque Generationis sunt,tum seminis præparatio,tum eiusdem emersio. Et hic modus oriendi proprius est rebus natiuis primariis. videlicet vegetabilibus & animalibus horumque membris genuinis.

N. *Generatio est rerum innouatio; nimirum res postquam curriculum suum absoluerint,vel in eodem interruptæ fuerint, reuertuntur paulatim in naturam primordialem chaoticam, vnde postmodum ab aliis depromptæ tum in materiam seminalem,tum nutritiuam adoptantur, adeoque aliarum rerum dominio subiectæ peregrinantur. Et hæc est rerum vicissitudo, toties à maioribus decantata.*

Macrocosmus *in se consideratus quia perenni,duratione durat, à renouatione generatoria excusatur, adeoque semine destitutus est,quo noua eius fiat productio: nihilominus tamen laudabile quoddam exhibet perittoma, lacti in animalibus respondens,quod infundit in generatorium suum, globum scilicet hunc inferiorem,liberis suis nntrimentum suffecturus.* Vegetabilium ac Animalium *species, quia Indiuiduorum nouorum successione conseruari destinatæ sunt, semina noua requirunt seu si mauis seminales rationes. Hæ vel manifestò per speciem propagantur,vnde exurgit generatio vniuoca: vel citra manifestam rationem seminalem producuntur, vnde generatio æquiuoca.*

Nutritio est productio rei genitæ ex nutriméto,i.e.qua res genita suffectione elaborati nutrimenti curriculũ destinatum peragit. Membra eius sunt tum Materiæ nutritiuæ elaboratio, tum suffectio seu assimilatio. Competit itidem solis rebus primariis.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

N. *Nutritio est rerum progressio: Nimirum rei cuique naturali curriculum certum destinatum est, quod ab ortu ad ἀκμὴν augescendo & inde ad interitum descendendo habet peragendum. Peractio hæc fit beneficio materiæ nutritiuæ, vnde subrogatur, quod actu vitali deperit, simul ac accedit, quò ad ἀκμὴν res augescat. Materia illa, quia respectu rei nutricandæ vniuersalior, impurior, indigestior existit, elaboratur subinde vi illius nutritiua, huiusque ministris, i. e. depuratur ab heterogeneis, euehitur ad maturitatem, adeoque indolem rei nutricandæ induit. Rem exemplis declarabimus. Vegetabilium & animaliũ nutritio notissima est. Ex vtraque itaque non difficile erit &* Macrocosmi *nutritionẽ metiri. Materia qua* Macrocosmus *nutritur sunt ipsamet vegetabilia & animalia in chaos seu principia sua redacta, seu, si mauis, sunt res particulares quæcunque. Videlicet hæ, vt è macrocosmo nutriuntur, ita vicissim eidem nutrimentum exhibent, adeoque omnia per circulum quasi volutantur. Modus hic est: Res defunctæ progredique nescientes resoluuntur, digeruntúrque quodammodo in globo inferiori ceu macrocosmi ventriculo; hinc sequestratur quod maturius est, inque aërem ceu mesaraicas attollitur, vlteriori subiiciendum digestioni. Inde ad ☾ ceu macrocosmi Epar rapitur, concoctionem secundam subiturum. Ex ☾ ad vlteriores deducitur elaborationes. Nimirum pars vtilior ad solem rapitur ceu macrocosmi officinam vitalem cordi microcosmico respondentem. Imbi vi lucidæ seu si mauis vitali facultate perfusa, sub specie macularum facularúmue exprimitur, vniuersitatique communicatur, adeoque cuilibet membro vniuersitatis surrogatur vnde viuat, atque nutriatur. Reliquum ceu perittoma quod redundat, deorsum vergit, inferiorique globo communicatur, vbi partim nutrimentum rebus exhibet, partim impragnatum astralibus influentiis in seminales rationes rerum particularium migrat, idque vi facultatum productiuarum, i. e. generatiuarum, nutritiuarum, fermentatiuarum, quibus globus hic inferior vi benedictionis diuinæ perfusus est. Et hæc nutritio videtur macrocosmica, quæ non minus ac animalium & vegetabilium excrementa sua exhibet. In terra remanent* crassiora, *ibidem ceu in prima digestionis officina sequestrata; in aëre ceu mesaraicis secernuntur* liquidiora, *vnde pluuia, nix & sim.* viscosiora, *vnde mucilago illa decidens (Sternschosz) &c. Luna separat excrementa tum crassiora, quæ detrudit ad maculosum sui locum, ceu macrocosmi vesicam biliariam in Epate sitam; tum liquidiora exhibet, eaque ad globum inferiorem, & potissimum ad mare ceu renes & vesicam vrinariam transmittit, vt inibi vi sua salina ac acri generationem globi inferioris promoueant. Mira hæc scio noua que videbuntur, quibus rerum analogia fuerit peregrina: Verum nullus dubito, quin diligenti scrutatione omnia futura sint perspicua, sin minus; quisque suo sensu abundet. Nec enim hæc sunt, super quibus proderit litem tantopere mouisse, vtpote quæ citra salutis iacturam sciri ignorarique non nequeunt. Id quod vt de his, ita & de aliis eiusdem farinæ quamplurimis moneo, quæ inter modernos tanto tamen æstu agitantur, vt vel legis diuinæ respectus postponatur, famæ proximi detrahatur, sanitati propriæ noceatur, lectorique legendi fastidium procreetur.*

Quasi *generatio* est ortus rerum naturalium secundariarum, ex materia quasi semine, i.e. quo principia rerum in primariarum productione redundantia in speciem aliam, secundariam, scil. transmutantur.

Quasi

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

Quaſi *Nutritio* eſt, quâ eadem illa materia ſucceſſiue matureſcit.

N. *Rerum ſecundariarum productio paulo ſecus ſeſe habet quam primariarum. Fiunt enim non per generationem, qua ſeminale principium in membra diuerſa ſecernitur, neque per nutritionem, quæ membra inſinuatione ac aſſimilatione nutrimenti ſecundum dimenſiones augeſcunt, ſed per ſolam alterationem, appoſitionem, accretionē. Nimirum Excrementa quæ in nutritione primariarum ſuppetunt, vel alterantur leui ſaltem alteratione, condenſatione, mixtione, & ſimil. vel concurſu ac conſpiratione cauſarum aliarū transmutantur. Sic fiunt meteora aquea ſeparatione vaporum aqueorū, qui condenſati ſub forma pluuiæ, niuis, grandinis decidunt: Sic fiunt meteora ignea, ſeparatione ſcil. materiæ inflammabilis, qualem refert in inferioribus nitrum, ſulphur, aurum, ſclopetans, & ſim. Sic fit & mucilago illa viſcoſa inſtar ſtellæ cadentis decidens (Sternſchoſʒ.) His annumeranda, & mineralia, è quibus tamen nonnulla, in formam tranſplantantur; quâ etiam cum primariis certare videntur. In regno vegetabili, hac ratione ſuppetunt, ſucci exudantes, lacrimæ, melligo florum, reſinæ gummi, quin & fungi. In animalibus, Vrina, ſudor, lacrymæ, ſtercora, zibetum, moſchus, ſalia, arenulæ, calculi, & ſim.*

Et hi modi ſunt principaliores productionum natiuarum, ad quos reliqui ceu miniſtri referri facilè poſſunt.

CAP. V.

De Principiis Eſſentialibus rerum natiuarum.

Circumſtantiæ ad natiuarum productionem requiſitæ præcipuè ſunt; *Principia conſtitutiua. Efficiens, Materia, Tempus, & Locus.*

Principia conſtitutiua voco quæ ipſam rem conſtituunt.

N. *Principiorum horū conſideratio duplex eſt, tum* quidditatiua, *i.e. quoad eſſe ſuum, tum* cauſalis, *i.e. quoad cauſari. Priori conſideratione hoc capite veniunt, poſteriori cap. ſeq. Quidditas rei compilata eſt è ſubſtantiali & accidentali. Subſtantiale eſt ipſamet rei* οὐσία *accidentali ſuo primum & per ſe ſubſtrata: Accidentale eſt facultas ſeu qualitas ſubſtantiæ dictæ proximè primum & per ſe inhærens.*

Principia conſtitutiua rerum naturalium ſunt *Spiritus* & *Corpus*, quibus additur *vita* ceu prnicipium tertium.

N. *Decātata ſunt apud Hermeticos principia cognitionis, Lumen ſcil. Naturæ & Gratiæ, de quibus data hæc de principiis occaſione parū diſſerere libet. Naturæ creator Deus vt in ſe bonus exiſtit; ita & bonitatis pro arbitrio tamen & beneplacito ſuo cōmunicatiuus. Hinc creaturarū exordiū ac bonitas, tum ſupernaturaliū ac inuiſibiliū, tū naturalium & viſibilium. Vtraque enim oriuntur ex bonitate diuina, ſcalaque ſunt à Deo conditæ, quibus ad eum veheremur. Eapropter quoniam bonitas perfectiſſima abſolutiſſimaque in Deo concentrata eſt, adeò vt nihil boni dari poſſit, quod à bonitate illa alienum ſit (quippe imperfectum id foret) creaturarum bonitatem creatoris analogam eſſe oportuit. Siquidem ergo res cunctæ analogæ ſunt ad Dei bonitatem relatæ, & inter ſe eas analogas eſſe, neceſſum eſt. Hinc liquet rerum naturalium analogiam, adiumentum eſſe*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

esse cognoscendæ naturæ non postremum, nimirum ex notiori ad ignotius per analogiam peruenire licet. En principiũ cognitionis, quod lumen Naturæ nonnullis cluit, cuius scil. splendore creato, diuina accedente institutione, (quam lumen Gratiæ vocant) in rerum penetralia penetrari potuit. Verum enim verò quia natura, quæ benedictione diuina speculum creata erat purissimum, nitidissimum, pellucidissimum, maledictione euasit vmbrosum, obscurum, maculosum, vnde & cognitio illa obscurata & deprauata fuit adeò, vt vix quicquam solidi sine hallucinatione cognoscere liceret; ingenia nonnunquam excitauit, excitatque creator excellentiora, quorum opera cognitio illa obseruationibus eruatur, emendetur, adeoque innotescat: simul ac institutionem suam literis consignari fecit, quibus scilicet cognitio illa acquisita, dirigatur, examinetur, confirmetur. En Lumen Naturæ vti & Gratiæ Lumen, principia cognitionis multoties decantata: sed ad principia essentialia.

Spiritus est principium primum, instructum facultatibus peragendi curriculum sibi natura commissum.

Seu Spiritus est substantia subtilissima vi creationis primum producta, ac postmodum vi benedictionis propagata, pollens facultatibus quibus curriculum secundum suam speciem peragit.

N. *Spiritus hic nihil aliud est, quàm principium cuiuscunque rei formale, actionum omnium scaturigo. Philosophis nonnullis dicitur Sulph. quod tamen diuersum quid esse scias, ab oleo vel spirituosa illa ac inflammabili substantia materiali, cui itidem sulphuris nomen imponi solet.*

Corpus est alterum principium, spiritus illius adaptatum subiectum, cum & in quo curriculum destinatum peragit, imbutum qualitatibus, quibus spiritus sui facultatibus correspondeant & obediant.

N. *Dicitur principium materiale, compactumque est ex liquido & arido, quæ vt in existentia primordiali sunt simplicissima, verissimáque; ita secernuntur incrassantúrque subinde in progressione sua, ac explicantur, in liquidum, aridum, vti & in liquido aridum, (i. e. in salinam naturam, (& hæc singula in existentia propria exhiberi artificio possunt. De quibus infra. Accidentia igitur corporis essentialia sunt, liquidi; liquiditas; humiditas; aridi; ariditas, siccitas; vtriusque frigiditas; salinæ naturæ sapor, vis penetrabilis, fermentabilis, &c.*

Ignis (actus) est principium tertium, prioribus superueniens, stipatum calore cuius vi illa in actum traducuntur.

N. *Principia duo priora vniuntur, non vt otiosa sint, sed vti Deus est actus perfectissimus, vitaque vitarum; ita & cunctas creaturas in actum collocauit, i. e. in vitam. Vitam puta non strictiore significatione solùm, quæ motum vegetatiuis operationibus prodit, sed latiore, quo rei cuiuscunque actum seu ἐντελέχειαν refert, etiamsi obscurior illa minusque conspicua sit; qualis in stellis, metallis & sim. Sunt itaque in rebus naturalibus vitalibus ac κατ᾽ ἐξοχὴν in rebus primariis,* Spiritus, Corpus & Vita, *quæ adeò arcte in statu vitali vnita sunt, vt difficulter inuicem distingui queant. Res exemplo ignis ardentis quodammodò illustrari potest, quippe hic ceu res vulgatissima ad præsentandam vitam ob omnium oculos positus videtur. Ignis ardẽs tria exhibet, 1. substantiam spirituosam flagrabilem, 2. corpoream aliquatenus effumabilem, spiritus scil. illius subiectũ, ac denique 3. igneam flammam: quæ tria non modo ipsum ignem flamma comprehensum referunt, sed effluuium spirant, eiusdem cum illo naturæ. Simili*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

mili ratione ſeſe res habet in actu ſeu igne vitali. Adeſt nimirum inibi ſpiritus aptus natus ignem vitalem ſuſcipere facultateſque ſuas pro re nata exerere. Simili ſane modo, quo oleum accenſum pro natura illius loci, odorem halat. Illum ſi inſitum cuiuſque ſpiritum, appellare libuerit, per me licet. Adeſt & corporea ſubſtantia, ſpiritus illius ſubiectum lychno in lampade reſpondens. Adeſt tertiò & ignis ſeu flamma vitalis, qua duo illa viuunt. En Eſſentiam rei naturalis in vitâ conſtitutæ, ex qua inſuper effluuia procedunt, quæ rebus exteris pro re nata eunt inſeruitum. Eſt porro ignis idẽ illud, quod in creationis hiſtoria אור *i.e. lucis voce venit, quippe hæc igni eſſentialis eſt, vnde & in lingua ſancta* אור *i.e. lux, &* אוּר*, i.e. ignis, ſola puncti mutatione differũt. Sennert.* hypomnemat. phyſ. c. 3. *per vitam eſſentialem innuere videtur, dum vitam ex Ariſtotele duplicem facit; Eſſentialem ſeu ſubſtantialem, à qua vt fonte, vitales actiones prodeant; & accidentalem, quæ ſit operatio vitalis aut certè potentia vitales actiones exercendi: Hippocrati ignis voce venit.*

CAP. IV.

De Cauſa Efficiente interna.

Efficiens productionis natiuæ, tum interna eſt, tum externa.

Interna eſt ipſiuſmet rei natura, i.e. inclinatio & facultas (actiua) qua non modo apta nata & procliuis eſt ad emergendum, ſed & in actum emergit, vlteriuſque progrediendo curriculum deſtinatum ſecundũ ſpeciem ſuam conficit.

N. *Natura habet ſeſe inſtar reipublicæ, quæ ad nutum principalis ſui domini, auxilio officialium ac miniſtrorum, adminiſtratur. Nimirum prout adminiſtratio illa peragitur; ita reſultat inde commodum, vel damnum non ſolum ſibimet, ſed & vicinis quoque populis. Simili modo Natura eſt comprehenſio omnigenarum facultatum, ſub dominio alicuius certæ dominatricis, adhibitis facultatibus miniſtris, gubernatæ, vt inde non tantum rei propriæ perfectio redundet, ſed & proximo ſubueniatur. Res naturales enim ſiquidem bonæ creatæ ſunt, ad imitationem creatoris bonitatis communicatiuæ eſſe debuerunt.*

Interna eſt tum principalis tum miniſtra.

Principalis, quæ reliquis ceu fundamentum exiſtit. E.gr. facultas vitalis, ſtipata calore viuifico. Miniſtræ ſunt, quæ principali adiunguntur, e.g. facultas nutritiua, generatiua, &c.

N. Vtraque eſt totuplex, quotuplex ſpecies creaturarum. Vniuerſalis ſcil. quæ vniuerſitati ſeu macrocoſmo competit; Particularis, *quæ creaturis particularibus. At ais ſecundum Hippocratem, vnum eſt in omnibus & omnia in vno, atque ita Natura vniuerſalis & particularis in omnibus & ſingulis erunt. Reſp. Sunt vtique, ſed diuerſimodè: videlicet, Natura vniuerſalis præeſt particularibus naturis in macrocoſmica adminiſtratione, eaſque ceu materiam ſibi ſubiectam diſpenſat. In particularibus autem eadem particularium creaturarum naturis ceu materia ſubeſt, iiſque gubernatur, dirigitur, diſpenſatur. Vice verſa de naturis particularibus iudica.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

CAP. VII.

De Qualitatibus primis ſeu Elementalibus.

CAuſæ efficientes externæ ſunt, quæ extrinſecus accedentes internis opem ferunt.

Suntque tum *primaria*, tum *ſecundaria*.

Primaria eſt ipſamet natura ceu operatrix ſagaciſſima, cuilibet rei naturali de debitis mediis proſpiciens, ſeu ſi mauis, eſt ipſemet *Iehoua Elohim* per naturam, i.e. naturales leges omnia ſapientiſſimè prudentiſſiméque dirigens & gubernans.

Secundaria ſunt media ad productionem quoquo modo facientia.

Hæc etſi varia dari poſſint, quippe, quæcunque ad efficientiam rei faciunt, eis accenſentur: adeoque & inſtrumenta ruſtica, & ſim. attamen excellunt hic qualitates facultateſve naturales, 1. Elementales, ſalinæ, 3. occultæ.

N. *Res naturalis vti extrinſecus ortum adepta eſt, & per hunc, naturam internam, qua apta nata eſt in lucem ſeu vitam emergere, œconomiam mundanam adminiſtratura: ita quoque aliunde opus habet, quo natura illa interna in actum deducatur. Etſi autem omnia à Deo dependeant; tamen quia is ipſe media ſibi ordinauit ordinaria (quæ collectim Naturam vocamus) iis hoc loco intentos eſſe oportet. Sunt itaque qualitates ſeu facultates naturales, pro triplici dato principio triplicis,* Spirituales (*formales*) corporeæ (*materiales, &* modales) *priuatiuæ vel vitales.*) Spirituales *ſunt quæ parti ſpirituali primo ac per ſe acceptæ ferendæ ſunt, quales ſunt proprietates cuilibet creaturæ inditæ.* Corporeæ *ſunt quæ materiali parti per ſe inhærent, vti 1. liquiditas & ariditas, 2. δύναμις Hippocratica, quam acumen dicere licet, nos ſalinam facultatem appellabimus.* Modales *ſunt, quæ cum modo exiſtendi ſunt coniunctæ, vt frigiditas quæ competit principiis conſtitutis in priuatione & quiete; & caliditas quæ propria eſt principiis in actu ſeu motu conſtitutis. Verum enimvero placet adhibuiſſe ordinem datum, qua facultates ad productionem facientes triplici claſſi includimus.* Elementalium, ſalinarum & occultarum.

Singulæ hæ tum *vniuerſaliores* ſunt, i.e. in macrocoſmo collocatæ, vel *particulariores*, i. e. in rebus particularibus determinatæ.

Elementales qualitates, quas primas communiter dicunt, ſunt calor, frigiditas, humiditas, ſiccitas

Calor facit ad productionem naturalem, quatenus cauſam internam frigore condenſatam, materiæque ad frigiditatē propendenti immixtam adeoque quieti deditam, ſuſcitat, fouet: *frigiditas*, caloris æſtum moderatur: *humidum*, humori interno ſeſe inſinuat, adeoque humidum ariditate victū liberat, nutrit, &c. *ariditas*, liquiditatem terminat, humorique admixtum ſimul nutrit.

N. *Calor macrocoſmicus partim eſt inſitus & radicalis, partim influens. Nimirum macrocoſmus ſeſe habet inſtar animalis quod calido tum innato, tum influente caleſcit. Innatum calidum toti vniuerſitati inditum eſt, quippe aquè latè patet*

calor

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

calor ac ipse ignis vitalis cuius Achates est fidelissimus. Eapropter cum totus macrocosmus actuali suo igne profusus sit, nec calore eum esse destitutum, necesse est. Hinc Hippocrates in principio lib. de carnib. *Calidi pars maxima, inquit, cum omnia perturbata essent, in supremum ambitum secessit, quod veteres videntur æthera appellasse: altera pars locum infirmũ sortita, terra quidem appellatur frigida, sicca, multásque motiones habens, & in qua multum sane calidi inest. Tertia vero pars medium aëris locum nacta est, calidum quid existens. Quarta pars terræ proximum locum obtinens, humidissima & crassissima, &c. Verum quid opus est pluribus calorem hunc terræ demonstrare? Etenim, præterquam quod scimus, terram ante creatas stellas, (quibus alias calor acceptus refertur) vt caloris geminasse, calor sese exerit sensibiliter non modo in scaptensulis ac cuniculis subterraneis, sed & in puteis profundis; quinimo fontana, quæ brumali tempore scaturit, scilicet quo terræ superficies frigore nitet, calorem vaporibus halantibus manifestò probat. Addo quod nec verisimile videatur, calorem stellarum, absque vi magnetica, quæ calidum in terra, ceu magnetem trahentem præsupponit, in terra profundiora penetrare.*

Calor influens macrocosmicus diffunditur ex astris, & præcipuè ex Sole: hinc & ex ♃, ♂ asterismisque igneis & aëreis, quinimò & ex stellis quibusdam fixis calidam naturam sortitis.

N. *Sol ad macrocosmum sese habet, vti ad animal ipsum cor. Videlicet sedes est, vbi Natura residentiam fixit vitalem, ex qua velut scaturigine, spiritus suos vitales, & cum his calorem, macrocosmo, rebusq; hinc particularibus elargitur, adeoque mediatibus illis calidum macrocosmi insitum, suscitat, fouet, nutrit, particularium itidem vitam caloremque sustentat. Fundit Sol calorem, inquit author Ecclesiasticus c. 39. sicut clibanus. Et hinc est, quod Chamah à calore Hebræis Sol dictus sit. Sole porrò calidiores statuuntur ♂ & ♃, ille intensius; hic benignus: reliqui ècontra frigidiores habentur, non simpliciter, sed ad solem collati. Cæterùm augmentari calorem contingit, vbi radij congregantur, reflectuntur, roborantur. Congregantur radij si dissipatio denegetur: reflectuntur, si recta in corpus solidum inciderint: multiplicantur & roborantur, si in fortitudinibus stellæ calorem radiantes extiterint.*

Calor particularis est qui à re particulari procedit. Talis est in animalibus calor matricis, calor gallinæ ouis incubantis, &c.

Humiditas etsi itidem per totam vniuersitatem sit diffusa, inque certos confluxus inferius hicce collecta, vnde eleuati vapores sat copiosi eleuantur, inque pluuiam, rorem, niuem, imbrem, & sim. condensantur, subindeque delabuntur; attamen in confesso est apud Astronomos, præterquam quod certæ constellationes dictorum meteororũ generationem iuuant, esse quoque stellas, humiditati radiandæ consecretas, quales ☾, ♀, ♃ asterismiq; aquei, stellæque nonnullæ fixæ, hyades, arcturus, &c. & hinc augmentatur humiditas eadem rationes qua de calore dictum: adde quod Luna provt accreuerit & decreuerit, humiditatem quoque largius vel copiosius radiat.

Humiditas particularis est quæ in rebus particularibus deprehenditur, eaque determinata: Hæc rei producendæ tantò conducibilior est, quantò res inter se similiores fuerint.

Frigiditatem influere censentur è pla-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

netis ☾ & ♀, vtraque moderatè, hinc & ♄ sed intensissime: Ex astris signa præcipuè terrea.

Siccitatem radiant è planetis ☉, ♂, ♄, ex astris, Signa terrea & ignea.

CAP. VIII.

De Salinis facultatibus.

VIs salina facit ad productionem natiuam, quatenus humiditatem dictam acuit, efficaciorem ac penetrantiorem reddit, crassitiem incidit, fermentationem iuuat, &c. adde quod & in nutrimentum facessat, &c.

N. *Per vim salinam non solum intellige salsedinem, sed quamcumq; facultatem primis potentiorem, quas Hippocrates salibus accenset, plurimásque esse docet. In homine, inquit*, lib. de prisc. med. text. 30. *inest & amarum, & salsum, & dulce, & acidum, & acerbum, & insipidum, aliaque sexcenta, quæ pro copia & viribus, varias habent facultates.*

Salina hæc facultas *vniuersalior* residet potissimum in globo inferiori, ceu generatorio macrocosmico, adeoque immixta est aquæ & terræ. Aquam salina scatere facultate, qui negat, adeat mare, calorive exponat aquas simplices, meteoricasve, vt exhalent. Et ex hoc fundamento populi maritimi, vti in Normandia non citra iucunditatem obseruaui, terram salina facultate per maris fluxum imprægnatam fodere, eaque agros imprægnare solent. Terram facultatibus illis imprægnatam esse tradit Hippocrates *lib. 4. de humorib. t. 4.* Terra, inquit, in se varias & innumeras facultates habet. Idem edocet elixiuatio salis nitri; cui SS. Scriptura adstipulatur, innuens, quod sulphure & sale adurentibus vniuersam terram comburat Deus, quo minus fructum ferre habilis fiat, Deut. 29.

Particularior est in singulis rebus particularibus. Et hinc res particulares aptæ sunt aliarum productionem promouere, maximè si mutua similitudo affinitasque inter vtrasque intercedat. Oportet autem salinam hanc facultatem compede suo, quo vi mixtionis ligata erat, prius vi dissolutionis, esse liberatam. E gr. putrefactione, incineratione, &c. Et hac ratione agricolis vsitatissimum comperimus, agros stercoribus vtpote sale imprægnatis, impinguare. Quinimò videre licet quibusdam in locis, myricas, fruticetas vel & syluas comburi, inque terram hanc cinere fœcundatam semina conseri, vti idipsum admodum vsitatum vidi in Suecia & Finlandia, regionibus scilicet nemorosis, &c.

CAP.

CAP. IX.

De influentiis Stellarum.

NOn parum conferunt & proprietates, i.e. facultates speciales ad natiuorum scil. productionem accelerãdam, retardandam, facilitandam, transplantandam, adeoque ad vires rerum intendendas, imminuendas, transplantandas. In his excellunt Sympathiæ & Antipathiæ: illis res promouentur: his, retardantur.

Vtræque sunt tum *macrocosmicæ*, seu *vniuersales*, tum *particulares*.

Macrocosmicæ sunt quibus ipse macrocosmus res particulares respicit, i.e. productionem promouet, impedit vel quoquomodo mutat.

Particulares sunt, quibus res particulares rem sibi sympathicam iuuant, antipathicam debilitant.

Proprietates macrocosmicæ toti macrocosmo & consequenter globo inferiori sunt inditæ, qua ratione terram hanc aptiorem plantis his cernimus, aliã aliis: verùm hoc loco considerabimus solùm, quæ globo superiori, & in hoc stellis acceptæ feruntur, peculiarique nomine influentiæ dicuntur.

Influentiæ stellarum sunt effluuia peculiaribus facultatibus prædita, quibus res sibi familiares (si robustæ & in vigore stellæ fuerint) roborant, prosperant, promouent; è contra res sibi contrarias debilitant, deprauant, impediunt.

N. *Familiaritas stellarum cum sublunaribus ex mente Platonis & Paracelsi, inter stellas singulas & singula sublunarium genera constituenda quidem foret, videlicet, stellas singulas, singulis sublunarium speciebus præesse volunt, & hisdem peculiariter influentias suas influere. Plat. in Tom. Paracels. l. 3. Philosoph. tr. 4. Verum cum singularum specierum stellas cognoscere impossibile sit, viam plerique sequuntur aliam, certásque classes maiorum imitatione faciunt, ad quas ceu fontes generales sublunaria quoque referunt. Classes has tum secundum planetas disponunt, tum secundum stellas fixas, maximè secundum asterismos Zodiaci. Rectius tamen meo iudicio fecissent, si stellas singulas singulis facultatibus præfecissent, adeoque pro facultatum varietate, & varietates stellarum numerassent; vniuersaliores, particulariores, &c. Et hac via non rebus singulis, singulæ stellæ, sed vni eidemque rei, prout facultatibus ea dotata est, ita & variæ stellæ forent consecrandæ. E. gr. Solem facultate cordis celebrarent, eaque tum vniuersaliori calefaciente, cum speciali ori, vt patebit infra.*

Res stellis familiares sunt primariò, quæ stellis illis immediate subsunt; secundariò quæ per stellas amicas, i.e. planetas amicos vel asterismos horumque affectiones stellas respiciunt. V. g. Lunæ primariò subest Lunaria herba Secundario; cuscuta res scil. Satnrnita: fabaria: vtpote res Venerea: althæa, vtpote res Mercurialis. Simili ratione Lunæ subest secundariò res tauro, cancroue subiecta. Nimirum ♄ ♀ & ☿ sunt amici Lunæ. Taurus est eiusdem exaltatio; ♋, domus. Res stellis contrariantes sunt, quæ subsunt planetis inimicis vel asterismis dissentientibus.

Influentiæ ſtellarum ſunt tum planetarum, tum ſtellarum fixarum, quas ordine luſtrabimus.

De influentiis Planetarum.

SOL.

Sol eſt Planeta beneuolus, moderatè calidus & ſiccus, amicus ♃i & ♀i, reliquis inimicus, cordis vice in macrocoſmo fungens, ideoque generatorium eſt ſpirituum vitalium macrocoſmi, i.e. radiorum calidorum, quibus tota vniuerſitas fouetur, ſcaturigoque peculiarium effluuiorum, quibus peculiariter iuuat res ſibi familiares, impedit ſibi contrariantes.

N. *Effluuium Solis ſcriptura appellare videtur* מצך הבואת שמש *Meger thebuot ſchemeſch, pinguedinem ſeu florem ſtillantem Solis Deuter. 33. verſ. 14.*

Res Solares ſunt.

1. *E Mineralibus*: Aurnm, terra ſolaris, ſigillata) ♁ ſolare, ætites, carbunculus, chryſolithus, hyacinthus, rubinus, ambra.

2. *E Vegetabilibus*; Aromata omnia, acetoſa, acetoſella, althæa, borraga, bugloſſa, calendula, chelidonia, citraria, corona regis, crocus, dictamnus, fraxinus, gentiana, granatus, hedera, helenium, heliotropium, hypericum, lauendula, laurus, olea, maiorana, malna, meliſſa, menta, palma, pœonia, poma aurantia, poma citra, roſmarinus, ros ſolis, thymus, verbena, vitis, xylaloë, zedoaria. Item maſtiche, thus, mel, myrrha.

3. *Ex animalibus*: Ea videlicet quæ generoſa & hilaria ſunt: vt aries, caper, equus, leo, taurus. *Aues*: aquila, cygnus, coruus, gallus, vultur. *Inſecta*: cantharides, ſcarabæus pilaris.

Res Soli contrariantes ſunt res Lunares, Saturninæ, Martiales, &c.

LVNA.

Luna eſt Planeta inter bonitatem & malitiam mediocis, moderatè frigidus ac humidus, amicus ♄o, ♃i, ♀i & ☿o, reliquis duobus inimicus, cerebro correſpondens, adeoque ſympathicus neruoſis partibus ac ſpiritibus animalibus. Vel ſi mauis; Luna eſt generatorium humiditatis, qua tota vniuerſitas irroratur, ſcaturigoque peculiarium effluuiorum, quibus primariò & peculiariter afficit res ſibi familiares, ſecundariò, res familiares ♄o, ♃i ♀ & ☿io, vtpote cum quibus ☾ amicitiam colit.

N. *Maiorum de Luna opinio, non ſine ratione cuipiam dubia eſſe poſſet, quippe Luna macrocoſmi Epar potius præſentare videtur quam cerebrum, humiditatibus ſiquidem macrocoſmicis præeſſe deprehenditur, non ſecus ac Epar microcoſmicum, humiditati microcoſmicæ, quæ in ſanguine viget. Mare marocoſmicum turgeſcit, fluit ac refluit ad Lunæ curſum, ſanguis ceu mare microcoſmicum, eadem ratione turgeſcit, atteſtante turgeſcentia ſanguinis menſtrui mulieris. Similiter in creaturis particularibus humiditas crudior, cum lunæ cremento augeri cernitur, è contra cum decremento, minui; quod idem Plinius apertè quoque teſtatur de ſanguine humano. Morbi itidem in ſanguine fundati, ad Lunæ curſum mouentur, criſeſque ſuas exhibent. His addi poterit, quod ſubſtantia Lunæ, quia terræ ac propterea terreſtri naturæ propinquior, adeóque craſſior, potius Epati ſubſtantiâ ſubtiliori reſpondet. Lacertarum quoque Epar creſcere perhibetur creſcente Luna, decreſcere eadem decreſcente. Nec eſt quod*

augeſcen

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

augeſcentiam ac decreſcentiam cerebri ac medullæ in oſſibus quis obiiciat, Lunæ crementum decrementumque imitantes: ex humiditate enim ſanguinis illas potius eſſe colligitur, quam ſpirituum animalium, id quod & de Epilepſia ad Lunam periodica ſentiendum.

Res Lunares.

I. Mineralia. Terra ſigill. alba, alumen, marcaſita ☾ ea, & omnia alba ac viridia, corallia alba, chryſtallus, margarita, mater perlarum, ſuccinum, camphora, ſperma ceti.

II. Vegetabilia. Agnus caſtus, alkekengi, allium, arundo, becabunga, braſſica, caulis capitatus, cæpa, chamæm. fabaria, fungi, hyſſopus, lactuca, lentiſcus, lilium conuallium, lilium, lunaria, mandragora, naſturtium, nymphæa, nux muſchata, nux iuglans, papauer, plantago aquat. pæon. porrum, portulaca, rapa, ſedum, tilia.

III. Animalia. Canis, capra, caſtor, ceruа, felis, lutra, perca, ſanguis menſtruus. *Aues*: anas, anſer, ardea, merguli, &c. *Piſces*: aurata, cancer, carpio, cochlea, oſtrea, ranæ. *Inſecta*: aranea, bufo.

Res *Lunæ* contrariantes ſunt res *Solares Martiales.*

SATVRNVS.

Saturnus eſt Planeta malignus, diurnus, maſculinus, ſummè frigidus, Martis amicus, reliquis inimicus, lieni microcoſmico correſpondens.

N. Mallem equidem Saturnum, Iouem ac Martem capiti adſcribere, non ventri infimo. Etenim vt longiùs à terræ globo diſtant, ita & naturæ ſint oportet, lõgiùs à terra diſtãtis. Et hinc quoque videtur veriſimile, deſtinatos eos eſſe influẽtiis ſubtilioribus, quam quæ Epatis, Lienis ac veſicæ fellis facultatibus correſpondeant.

Res Saturninæ.

I. Mineralia: ♁, ♄, o—o, O, marcaſita, Saphyrus, magnes & omnia terrea fuſca ponderoſa.

II. Vegetabilia: Aconitum, agnus caſtus, apium, arbor fœtida, aſphodelus, aſter, atriplex, burſa paſtoris, cannabis, capparis, cicuta, cuminum, cupreſſus, cuſcuta, epithymum, ficus atra, filix, hyoſcyamus, helleborus niger, lappa maior, mandragora, morus, muſcus, myrica, opium, herba paris, pinus, polypodium, ſabina, ſaluia, ſcolopdéria, ſemper viuum, ſena, ſerpentaria, ſolanum, tamariſcus.

III. Animalia: (Solitaria, nocturna, triſtia.) Aſinus, bufo, camelus, catus, formicæ, lepus, lupus, mulus, mus, muſca, ſcorpio, ſerpens, ſimia, ſus, talpa, vrſus, vermeſque multiplices. *Aues.* Bubo, coruus, grus, noctua, pauo, ſtruthio, veſpertilio, vpupa.

IVPITER.

Iupiter eſt Planeta beneuolus, moderatè calidus, ſimiliterque humidus, amicus præter Martem, reliquis omnibus. Epati correſpondens, huiuſque facultates influentiis ſuis fouens.

Res Ioniales ſunt.

I. Mineralia, ♃, ☾, O, Corallium, hyacinthus, iaſpis viridis, ſaphyrus, ſmaragdus, Tutia.

II. Vegetabilia: Amygdalæ auellana, berberis, borrago, bugloſſa, calamentha, ceraſa, cornus, corylus, cynogloſſa, endiuia, faba, fagus, ficus alba, fraga, fraxinus, fumaria, glycirrhiza, hepatica nobilis, hordeum, ilex, lilium album, linum, lolium, macis, malus, mentha, morus, myrobalani, nuces, ocymum, oliua, origanum, paſſulæ, pinea, piſtacia, rad. pæoniæ, populus, portulaca, prunus, prunella, pyrus, quercus, rhabarbarum, ribes

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

ribes, rubia tinctorum, sedum, sorbus, spica, symphitum, triticum, verbascum viola, vitis. Hûc manna, mastiche, styrax, sacharum & omnia dulcia.

III Animalia : Agnus, ceruus, elephas, ouis, taurus. *Aues:* Aquila, ciconia, columba, gallina, hirundo, perdix, phasianus.

Rex ♃i contrariantes sunt res ♂les.

MARS.

Mars est Planeta summè calidus atque siccus, amicus Veneri, inimicus reliquis, præsentans ac fouens vesicam fellis microcosmicam.

Res Martiales sunt.

I. Mineralia : ♂ omnia rubea ignea, sulphurea: Adamas, amethystus, magnes, osteocolla, sal armoniacum.

2. *Vegetabilia:* Arum, allium, aristolochia, carduus, chamæleon, cepa, cornus, ebulus, esula, euphorbium, flammula, helleborus, lathyris, laureola, mespila, napellus, plantago, porrum, prunus, quercus, ranunculus, raphanus, resta bouis, sinapi, tormentilla, vrtica. Huc castoreum, euphorbium, scammonea & venenosa omnia.

3. *Animalia* Bellicosa, impetuosa, potentia, biliosa, rapacia: Canis, hircus, hœdus, lupus, mulus, pardus, vulpes. *Aues.* Accipiter, aquila, cornix, coruus, falco, miluius, noctua, vultur. *Pisces.* Lucius, pastinaca, canis marinus, perca.

VENVS.

Venus est Planeta beneuolus nocturnus fœmininus, moderatè frigidus paulo intensiùs humidus, amicus, ☉. ♂, ☿, ☾æ, inimicus ♄o, influens in partes genitales & vrinarias.

Res Venereæ sunt.

I. Mineralia ♀, ☾, Ambra, lapis ætides, berillus, chrysolithus, corallia, corneola, lapis lazuli, lapis calaminaris, sapphirus, smaragdus, Tutia.

2. *Vegetabilia* : Asphodelus, capillus veneris, coriandrum, cyclamen, eryngium, fabaria, faba, ficus, fragaria, hedera terrestris, iris, lilia omnis generis, melilotus, milium solis, mala punica, narcissus, nymphea, petroselinum, pyra dulcia, rosa, santala, satyrium, serpillum, thymus, H. Trinitatis, tunica, verbena, viola, laudanum, benzoin, muscus, ambra, vt & omnis generis thymiamata.

3. *Animalia* delitiosa, lasciua, mitia, blanda, iucunda, mansueta, &c. catulus, capra, cuniculus, hircus, stincus, taurus, vitulus. *Aues.* Aquila, columba, coruus, cygnus, gallus, hirundo, motacilla, passer, pauo, perdix, pica, turtur.

MERCVRIVS.

Mercurius est Planeta mutabilis, bonus cum bonis, malus cum malis, calidus cum calidis, frigidus cum frigidis, siccus cum siccis, humidus cum humidis, amicus ♄o, ♃i : ♀, ☾, inimicus ♂ & ♄, referens pulmones, quos & influentiis suis sympathicè irradiat.

N. Vtrumque ventri medio dicarem, præterquam enim quod Venus Mercurio sit superior, atque adeo præ ☿io substantiæ subtilioris, vterque fidelissimus solis comes est, vtpote ad quem cursum suum vterque dirigit, haud longè ab eodem recedendo. Verum enimuero, cuique vt in aliis, ita & in his suum linquo arbitrium, opinionem meam saltem referens, nulli obtrudens.

Res Mercuriales sunt.

1. *Mineralia :* ☿, ♃, ☾, marcasita smaragdus.

2. *Vegetabilia:* Althæa, anisum, aquilegia, arthritica, bellis, chamemelum, corylus, cubeba, enula cãpana, faba, fumaria,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

ria, glycyrrhzia, iuglans, iuniperus, maiorana, marrubium, mercurialis, napus, numularia, pentaphyllum, petroselinum, petasites, pimpinella, pæonia, pulmonaria, sambucus, satureia, scabiosa, serpentaria, serpillum, trifolium, tussilago, veronica.

3. *Animalia* ingeniosa astuta, sagacia, abblandientia, loquacia: vt, Canis, ceruus, lepus, mula, mustela, simia, serpens, vulpes. *Aues.* Alauda, carduelis, ficedula, hirundo, merula, pica, psittacus, luscinia, turdus. *Insecta.* Scarabæus, vespertilio. Hûc apis, formica, gryllus, locusta.

De influentiis asterismorum.

FAmiliaritas quæ stellis fixis cum rebus medicamentalibus intercedit, secundum numerum asterismorum in duodecim classes disponitur, quatũ singulæ quatuor gradibus ad modum qualitatum primarum distinguuntur.

I. ARIES.

Aries est signum masculinum igneum, i.e. calidum & siccum, sympathicum capiti.

Grad. I. Artemisia rubra, Betonica, cichorium, consolida regalis, ebulus, mentha, persicorum malorum nuclei, petasites, serpillum, tussilago, veronica.

N. *Colligit Carrichterus in fine dierum canicularium post plenilunium.*

Gradus. II, Asparagus, eubulus, hypericum, millefolium, plantago, pœonia.

N. *Colligit Carricht.* ☉ *&* ☽ *existentibus in* ♋.

Gradus III. Agaricum, cataputia, chamælea, colocynthis, esula, farfara, gentiana, ligustrum, nucista, ricinus, sambucus, sarsa parilla.

N. *Colligit Carrich. inter Iacobum & Laurentium.*

Gradus IV. Abrotanum, calamintha, cappares, cinamomum, helleborus albus, maiorana, marrubium, nasturtium syluestre, rosmarinus, turbith spica.

N. *Colligit partim Aprili, partim Septembri.*

II. TAVRVS.

Taurus est signum fœmininum terrestre, frigidum ac siccum, sympathicum collo, ac gutturi.

Gradus I. Betonica, ceterach, chamædrys, hedera terrestris, liliorum alborum radix, mentha, narcissus, polypodium, rosæ, rosmarinus; valeriana, viola.

N. *Emolliunt tumores faucium ac lienis.*

Gradus II. Adianthum, alkekengi, aquilegia, hedera, arborea, polygonatum, quercus, viscus quercinus, &c.

N. *Vulneribus conferunt.*

Gradus III. Anserina, buglossa, carduus Mariæ, cynoglossa, eupatoriũ, lappa minor, origanum, petroselinum, quercus, quinquefolium, sanicula, scropularia, tormentilla, vinca peruinca.

NB. *Vulnerariæ sunt.*

Gradus IV. Auricula muris, bardana maior, betonica syluest. chamæcissus mai. chelidonium maius, fraxinu, smalua, pulmonaria, scabiosa, &c.

N. *Antipathiam habent cum sublunaribus quæ libræ ac Scorpioni subsunt; sympathiam cum his quæ Cancro ac Sagittario.*

III. GEMINI.

Gemini sunt signum masculinum, aëreum, calidum & humidum, possidens numeros.

Gradus I. Anisum, althea, buglossa, borrago, fœniculum, hyssopus, petroselinum, prunella, ruta muraria.

Gradus II. Bardana mai. buglossa, filix, tilia alba, rapa, &c.

Gradus III. Alsine, arum, macis, rumex rotunda, vrtica mortua, &c.

Gradus IV. Acetosa, chamædrys, chamæmel. chelidonium, parthenium, rhab. &c.

N. *Antipathiam habent cum sublunaribus capricorni, sympathiam cum Libræ ac Aquarij.*

IV. CANCER.

Cancer est signum fœmininum, aqueum, frigidum ac humidum, sympathicum pectori, pulmonibus, costis, lieni, quorum quoque affectibus medetur.

Gradus I. Alsine, brassica, carduus, fabarum flores ac fructus. Gallium, rapæ, rapunculus, saluia, scrophularia.

Gradus II. Arbutus, coni abietis, pini, consolida, solanum, terebinthina, viscus.

Gradus III. Becabunga, crassula, digitalis, gnaphalium, iuncus, nasturtium, petroselini semen, portulaca, salix, saxifraga, vermicularis.

Gradus IV. Conchæ corallia, alba crystallus, mater perlarum, nymphæa, oculi cancri, pæonia, sedum, sperniola, vitriolum. Huc Cancer, Lepus, Serpens, &c.

N. *Antipathica sunt sublunaribus Sagittarij, sympathica Tauri ac Libræ.*

V. LEO.

Leo est signum masculinum, igneum, i.e. calidum & siccum, præfectum cordi ac stomacho.

Gradus I. Basilicum, crocus, cupressus, garyophilli, hyssopus, lauendula, plantago aquatica, ros solis, soldanella, thymus.

Gradus II. Angelica syluest. bifolium, centaurea, galanga, gentiana, morsus diaboli.

Gradus III. Cotula fœtida, pastinaca, mentha, nasturtium hortens. pulegium, ranunculus, vrtica.

Gradus IV. Betula, buxus, genista, laurus.

N, *Gradus* 1. *Colleg.* ☉ *existente in* ♓: ☽ *in* ♋.

Grad. 2. *In principio Maij, ante ortum Solis, vel finiente Augusto vel* ☉ *existente in* ♉, *&* ☽ *in* □ *ante ortum Solis.*

Grad. 3. *Quando* ☉ *in* ♌, *&* ☽ *in* ♍ *in vltima quadratura, vel ad refrigerationem;* ☉ *in* ♉, *&* ☽ *in* □ *versante, ante ortum Solis.*

Grad. 4. ☉ *in* ♓, *&* ☽ *in* ♒, *vel* ☉ *&* ☽ *in* ♒.

V. VIRGO.

Virgo est signum fœmin. terreum, frigidum ac siccum, sympathic. Epati Intestinis ac ventri.

Gradus I. Acetosa, acetosella, bardana, cichorea, plantago, pyrus, saluia syluestr.

Gradus II. Beta alba, cynosbatus, mespilus, sagillam Salomonis.

Gradus III. Aristolochia, consolida media, conyza, prunella, quercus.

Gradus IV. Carduus benedictus, centaurea min. frangula, ophioglossum, prunus syluestris, cum omnibus suis partibus fructibus ac floribus, serpentaria, tormentilla, &c.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

VII. LIBRA,

Libra est signum masculinum aëreum, calidum & humidum, Renibus ac Vesicæ sympathicum.

Gradus I. Bellidis genera omnia, consolida media, parthenium, primula veris, suum, tragopogum.

Gradus II. Alcea, althæa, anserina, chamæmel. martagon, malua, verbena, viscum, tilia.

Gradus III. Antirrhinum, artemisia corylus, ruta muraria.

Gradus IV. Alyssum, antirrhinum, alsine, chelidonium mai. mentha nigra, scabiosa, scophularia, senecium.

VIII. SCORPIVS.

Scorpio est signum fœm. aqueum, frigidum & humidum, sympathicum partibus genitalibus.

Gradus I. Cruciata, oxycantha, sorbus syluestr.

N. *Huc pertinent omnia simplicia primi gradus ♋, si post Iunium collecta sint mense Octobris inprimis.*

Gradus II. Fraxinus, poma omnis generis, prunus, conchæ, ostreæ.

Gradus III. Berberis, buxus, erua, parthenium, saponaria.

N. *Huc pertinent omnes herbæ 2. gradus ♋, collectæ ☉ in ♋ existente.*

Gradus IV. Atriplicis species omnes, beta, rubra, mercurialis, narcissus, ribes.

IX. SAGITTARIVS.

Sagittarius est signum masculinum igneum, calidum & siccum, sympathicum coxis, lumbis, & sim.

Gradus I. Consolida maior, cepa, raphanus, scrophularia, sesamum, tiliæ flores, verbena lutea.

Gradus II. Allium, angelica syluestr. hyoscyamus, leuisticum, salicis folia.

Gradus III. Asarum, beta rubra, chelidonium, crocus, curcuma, filix, hedera terrestris, hirundinaria, iuglans, rubia tinctorum, succisa.

Gradus IV. Antimonium, momordica, euphorbium, nasturtium, vitis alba.

X. CAPRICORNVS.

Capricornus est signum fœm. terrestre frigidum & siccum, sympath. genibus ac neruis.

Gradus I. Calendula, cerasa nigra, enula, morus, rubus, vaccina.

Gradus II. Mora nigra, scarlea, verbascum.

Gradus III. Acorus officin. arum, bursa pastoris, consolida mai. cucurbita, galanga, malua hortensis, sonchi omnis generis.

Gradus IV. Helleborus, hyosciamus, mandragora, napellus, herba paris, sabina, solanum, staphis agria.

XI. AQVARIVS.

Aquarium est signum masc. aëreum, calidum & humidum, sympath. tibiis ac cruribus.

Gradus I. Angelica daucus, ficus fraxini flores, hedera terrestr. iuglans, melilotus, sanicula, sigillum Salom. vinca peruinca.

Gradus II. Consolida regalis, cuminum, epithymum, geranium, lappa, radix rhodia, ruta muraria, saluia, sylu. vrtica alba.

Gradus III. Agrimonia, auricula muris, horminum, mercurialis, saxifraga, serpentaria.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

Gradus IV. Asari fol. cardiaca, cicuta, mespila.

XII. PISCES.

Pisces sunt signum fœm. aqueum, frigidum & humidum, sympathicum pedibus.

Gradus I. Aristolochia l. caulis capit. cucurbita, enula, fragus momordica, myrobalan. napus, nymphæa, portulaca, rapa.

Gradus II. Articocus, antirrhinum, cyanus, stæchas citrin.

Gradus III. Nigella, papau, satiu. papau. erraticum, sonchus.

Gradus IV. Cicuta, hyosciamus, napellus, papau. cornutum, solanum alb. vua inuers. Serpens.

N. *Non ignorare te volo, amice Lector, me mihimet hisce iam recensitis non satisfecisse, multò minus tibi. Recensui vt apud authores reperi, fundamenta penitiora, vt ingenuè fatear, nondum assecutus Namque signa quæ perhibent, sumpta à sapore, colore, odore, mo u sequaci, figura, &c. æque dubia sunt: nec enim constat cur signa talia, familiaritatem talem indubitato arguant Attamen, cum nullum dubium sit, quin inter res certas cœlestes, & sublunares certas, amicitia inimicitiaue intercedat, series à maioribus collectas recensere placuit, si qua tibi daretur in fundamenta penetrare. Dona nimirum Dei diuersimode impertiuntur.*

CAP. X.

De proprietatibus particularibus.

SVnt & proprietates *particulares*, id est in rebus particularibus fundatæ, quibus productio alterius si scilicet conspirauerint, iuuatur, sin dissenserint, impeditur, retardatur Exempli gratia crescit feliciùs polypodium super quercu; sic cuscuta lino adnascens, feliciùs exurgit: sanicula quercuum viciniâ gaudet; vitis oleæ; orobanche inter legumina crescere auet, quæ tamen ipsa strangulat. *E contra* sese mutuò offendunt, brassica & vitis, adeo vt si in agris brassica viti assita exurgit, vel vitis ipsa confestim emarcescat, vel certè sarmenta eius elanguescentia contabescant: sic odit & vitis corylum; quercus consita iuxta iuglandem contabescit; hedera omnibus arboribus maximè verò viti infensa est.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

CAP. XI.

De materia natiuorum.

MAteria ex qua res natiuæ fiunt, sunt *semen* ac *nutrimentum*, aut his analogum *quasi semen* & *nutrimentum*.

N. *Materia in natiuarum constitutione denotat* 1. *partem materialem seu corpoream, quatenus spirituali, i. e. formali opponitur. Et est pars illa corporea ex liquido & arido coagmentata, spiritualis illius partis.* Subiectum vid. c. 5. *In* macrocosmo *est corporea substantia totius vniuersitatis spiritui vniuersali substrata, crassior in terra, tenuior in aqua, magis adhuc tenuis in aëre, tenuissima in stellis. In* vegetabilibus & animalibus *est corporea itidem substantia spiritibus seu animabus eorum subiecta: crassiórque existit in membris his, e. g. in ligno, ossibus, & sim. tenuior in aliis; v. gr. in medullis, cerebro, & sim. prout naturæ naturanti primitus fuit visum. In* rebus secundariis *similiter sese res habet, vbi tamen consistentiam homogeneam ferè nacta est.* 2. *Refert subiectum præexistens, è quo res natiua tanquam ex materia proximè præexistente fit, quo sensu Aristoteles materiam videtur descripsisse subiectum, è quo res fit primùm, per se & non per accidens. Et hac ratione opponitur formæ, i. e. actui, seu vitæ, qua res producta viuit & actuatur. Est autem non mera pars materialis, sensu priori, sed subiectum ex principio materiali ac formali, seu quod idem est, ex corporeo ac spirituali compositum, tametsi spiritualis illa pars sopita quasi ac in tenebris fere deliteat, imo materialis partis vices non raro retinere videatur, præcipuè in nutrimento.*

Semen est materia humido spirituosa, (i. e. aqua ac spiritus, seu si mauis, aqua & ignis) in creaturam certam proximè ac naturâ suâ emergere determinata.

N. *Seuerino Dano est vitale principium, in se continens spiritus mechanicos & tincturas vniuersæ anatomiæ propriæ speciei, quibus suum sibi fabricant corpus, colores, sapores, qualitates, magnitudines, figuras & reliquas signaturas consentaneas officiis & prædestinationibus prædictorum spirituum & rei producendæ. Exemplis res patebit:* Macrocosmi *materia præexistens, quæ seminis vices præsentat (strictè enim semen dici nequit) à Mose dicitur Terra informis & inanis, à Poëtis chaos. Huic respondet chaotica macrocosmi dispositio, è qua ceu materia prima rerum renouatio dependet.* Vegetabilium ac animalium *semen vtplurimum in sua specie fundatur, nonnunquam tamen in materia vniuersaliori: vnde Generatio, vniuoca, æquiuoca, cagastrica, iliastrica.*

Nutrimentum est materia humido spirituosa, quæ vi & facultate rei nutricandæ præparatur, subindéque alterata, mutata, determinata, membris incorporatur. Vniuersalior est initio & à natura rei nutricandæ diuersa, vnde paulatim alteratur, inque naturam rei nutriendæ transplantatur.

N. Macrocosmi *nutrimentum idem illud chaos est, seu res particulares in chaoticam dispositionem redacta. Vide supra. Nutrimentum vegetabilium ac animalium per se fere innotescit.* Vegetabilia *nutriuntur terræ succo, naturâ macrocosmicâ, i. e. effluuiis elementorum impregnato.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

Hinc formatur benedictio diuina. Dét. 33. v. 13. & 14. מבוכ יהוה איצו ממגד שמים מטל ומרהדוס רבצר רחת: וממגד תבואת: שמש וממגד גוש ירחים &c.
id est; in benedictione Iehouæ terra aut in Effluuio (vbertate cōmunicata, Meged) cœlorum, in rore in abysso iacente infra. Et in effluuio vegetabili Solis, & in effluuio vegetabili Lunæ, & in effluuio montium, & in effluuio collium, æternum.

Animalibus *tum ipsemet macrocosmus cibus existit, tum vegetabilia, tum animalia inuicem. Vide suprà c. 4.*

Quasi semen & nutrimentum materiam exhibent rebus secundariis, suntque excrementum in nutritione rerum primariarum, à parte vtiliori (rubino Paracelsi) separatum. Hoc nimirum præterquam quod facessit in materiam seminalem, vnde creaturæ exurgunt, quæ non rarò cum primariis dignitate certant, in nutrimentum quoque earundem vergit.

N. *Res secundariæ fiunt & nutriuntur ex Excrementis aqueis, terreis & viscosis, salinis, &c. Hæc enim cum in substantiam rei primariæ abire nequeunt, secernuntur à parte vtiliori nutritiua, inque peculiaria genera nonnunquam mutantur pro diuersitate matricum, concursuque causarum requisitarum, differentia. Varia namque sunt Excrementa, non solum ratione trinorum mundi regnorum, sed & ratione officinarum in quibus ea redundat. Nimirum, quia materia nutritiua diuersarum officinarum elaborationes, diuersosque maturationis gradus percurrere destinata est, quorum singuli sibi respondentia exhibent excrementa, vtique diuersitatem excrementorum oriri necessum est. Imò cùm omnia in mensura, ac pondere sint disposita, superabundat nonnunquam etiam nutritiua illa materia, vt & hac ratione perittoma suppetat excrementitium. V. g. lac in animalibus, melligines resinæve in arboribus, &c. Hinc fiunt in* macrocosmo *meteora & mineralia;* in vegetabilibus *succi, resinæ, gummi, &c.* in animalibus, *stercus, vrina, lapides, arenulæ, & sim.*

CAP. XII.

De Tempore productionum natiuarum.

TEmpus ad productionem rerum natiuarum faciens est, quo vigent, quorum beneficio productio perficitur, & maximè qualitates, falcultatesve sub causa efficiente descriptæ.

N. *Tempus est mensuratio curriculorum quorumcunque per certa puncta. Nimirum creauit quidem Deus omnia in perfectione, verùm in gradu infimo, non summo, quippe hunc assidua cultura acquirere subinde debebant, ab infimo scgradu sensim ad ἀκμὴν ascendendo. Insuper, quia Deus naturam finitam ac temporalem, non sempiternam ac æuum perennē voluit, terminum quoque ac finem præfinire oportuit, adeoque descensum ab ἀκμῇ ad interitum. Interuallum igitur inter rei cuiusque ortum ac interitum, constituit cuiusque curriculum, distinctionis punctis non raris notabile. Distinctionis huius*

fundamentum est mutatio, quam res quæque in curriculo suo subire est destinata, qua scil. res modò sic, modo aliter, nunc huius, nunc alius naturæ ac proprietatis deprehenditur, adeoque medicationi nunc aptior, nunc ineptior.

Tempus mensuratur potissimum ad curriculum cœli, cursumque seu motum stellarum & inprimis *Solis* & *Lunæ*, ceu luminarium κατ᾽ ἐξοχὴν dictorum, tum quoque ad motum planetarum reliquorum.

N. *Etsi res qualibet, eo quod curriculum peragit, mutationes diuersas subit ac memorabilibus in semet distinguitur, v. gr. ætate iuuenili, virili, senili, periodica rei reuolutione, &c. attamen numeratur tempus maximè ad cursum Solis & Lunæ, vtpote, quorum curricula sunt magis conspicua, vniuersaliora, distinctiora; vnde & esse in tempora iubentur,* Gen. 1.

Cursus *Solis* exhibet, 1. annum, 2. anni quadraturas; ver, æstatem, autumnum & hyemem, 3. menses Solares, 4. Dies & noctes, 5. partes dierum. Videlicet, tempus matutinum, antemeridianum, meridianum, pomeridianum, vespertinum, nocturnum. 6. horas.

Lunæ cursus exhibet 1. annum lunarem, id est menses lunares, 2. lunæ quadraturas: nouilunium, tempus crescentiæ, in quo excellit prima quadratura, plenilunium, & denique tempus decrescentiæ, vbi occurrit vltima quadratura. Ex dictis temporum articulis eligendi sunt, qui secum vehunt qualitates ad productionem natiuorum facientes, siue manifestiores eas velis seu vniuersaliores, siue occultiores & specialiores.

Sic tempus sationi eligitur, 1. quod ad humiditatem inclinat modicam, nimirum humiditate semen in terram proiectum resoluitur suscitaturque. 2. Tempus Lunæ crescentis. In hoc tamen sunt qui monent, si satio flores intendat copiosos, fieri eam debere quadratura secunda, ac præcipuè tribus diebus ante plenilunium, lunáque existente in virgine; sin folia expetantur, sationem instituere iubent post nouilunium. Eadem ratio est insitionis.

Similem curam in animalium educatione rusticos habere deprehendimus: vitulos crescente ☾ natos educationi aptiores iudicant: ineptiores, qui sine ☾, i.e. in nouilunio, vel ☾ decrescente in lucem prognati fuerint.

Quinimo nec abs re erit, ad sationẽ id temporis eligere, quo saltem luminare alterum, (videlicet quod Planetam semini seminando familiarem, amicitiâ prosequitur) fuerit in fortitudinibus eiusdem illius familiaris planetæ, vel planeta ipsemet familiaris fortitudines suas obtinuerit. Vide infra c. 25.

N. Agripp. phil. l. 1. c. 12. *Indiuiduorum singulares dotes plurimis insunt, tam mirabiles, quàm in speciebus etiam à figura cœlestium sitúque stellarum. Omne enim indiuiduum, quando incipit esse sub determinato horoscopo, constellatione cœli, contrahit cum esse, mirabilem qeandam virtutem operandi & patiendi rem mirabilem, etiam præter eam, quam habet à sua specie, cum per influxum cœlestium, tum per obedientiam materiæ generabilium, ad animam mundi, &c.* Hæc Agrippa, cui subscribunt quam plurimi alij, inter quos Michaël Toxites in pærfat. herbarij Garichteriani, & ex hac Poppius in præfat. sui herbarij. *Quanquam plurimi sunt*, inquiunt, *qui parui momenti æstiment, locat, tempora, influentiásque obseruare, eò quod*

tempus

tempus hoc præ illo nihil prærogatiuæ obtineat: attamen probat contrarium ipsa experientia. Hinc futilitates eiusce potius censendæ sunt ignauorum, quam veritatis indagatorum. Quippe conuincunt nos non modo agricolæ, qui arando, serendo, &c. de tempore certo solliciti sunt, sed & hortulani, qui in putandis arboribus, surculis decerpendis, inserendis, tempora sua certa obseruant.

CAP. XIII.

De Loco productionum natiuarum, inprimis de Terra & Aqua.

LOcus producendorum natiuorum tum locus natalis est, tum locus progressionis, i.e. vbi educantur, sustentantur, viuunt, &c.

N. Mineralia *in terræ gremio locum tum natalem tum progressionis sortita sunt.* Vegetabilia *terrâ in plurimum nascuntur viuuntque: pauciora aquâ; rariora vegetabilibus aliis infixa crescunt:* Animalium *matrices partim sunt vteri materni, partim oua, partim his analoga loca terrena, & simil. Loca educationis sunt terra, aqua, aër.*

Locus ad productionem natiuarum idoneus est, qui scatet qualitatibus, facultatibus, proprietatibus, materiaque ad productionem aptis. Excellit autem inter cætera globus inferior, i.e. Terra & Aqua, vtpote non modo mineralium & vegetabilium, sed & animalium commune receptaculum.

N. *Solum ad rerum productiones facit, non tantum quatenus hospitium præbet aptum ac conueniens, sed & præcipuè quatenus calore suo semen inibi ceu in matrica locatum suscitat, humiditate sua resoluit, vt salina fermentat, proprietate peculiari amat vel odit, adeoque obtinet ratione Efficientis, materiæ, atque subiecti loci. Ea propter prout solum naturatum est facultatibus ac succis ad rei productionem iuuandam vel retardandam facientibus, ita & ad productionem solum conueniens erit eligendum, videlicet calidum, humidum, frigidum, siccum, succis idoneis dotatum, proprietatibus peculiaribus impregnatum. Nec enim vbiuis prouentus æquè felix est.*

Hîc segetes, illic veniunt felicius vuæ,
Arborei fœtus alibi, atque iniussa virescunt.
Gramina, &c.

Consideratur in solo præcipuè. 1. *vbi*, 2. *quomodo*, 3. *quare*. Nimirum hæc tria non modo rerum variant productionem, sed & non raro rerum productarum qualitates.

I. *Vbi*, i.e. sub qua longitudine latitudineue sit solum locatum. Hîc occurrit soli distinctio. 1. In *Zonas* illas famosas quinque, binas frigidas, binas temperatas, & vnam torridam. 2. In *Climata*, ratione latitudinis mensurata. 3. In *regiones*, quarum cœlestis constitutio, si ad solem conferantur, ex Geographicis facile addisci poterit. Tales sunt Germania, Gallia, Italia, Hispania, India orientalis, occidentalis &c. Nimirum singulæ regiones partim iuxta sui cœli solique qualitates plantas peculiares producunt, partim iis, quas cũ aliis communes habent, feliciorem inferioremque productionem

ductionẽ, aliamue complexionem conciliant. Vinum Hispanicum aliud est à Gallico, Gallicanũ à Germanico Similiter & Res vnius regionis, v.g. Germaniæ non vniusmodi sunt. Sic radix ari in locis nostris frigidioribus adeo feruens ac mordax nascitur, vt os & fauces exurat, at quæ in Lydia prope Cyronem vrbem, (teste Baptista Porta,) prouenit, exteriori forma nostræ planè respondens, dulcis & grata esse dicitur, vt raparum instar homines in cibo sine nocumento eo vti possint. Angelicæ radix in Finlandia acutiorem sapit saporem, quã hic nostras. Folia Senæ alia mittit Alexandria Ægypti, alia Italia. Vitriolum Vngaricum præfertur reliquis. Sic variant & pro diuersitate regionum *animalia*, adeo vt non modo peculiaria sibi nonnullæ regiones vendicent, sed quæ communia sunt felicius producant educantue, imo quoque nonnihil ab aliis differre faciant. Adde, quod *plantæ* vel *animalia* ex vna regione ceu patria in aliam ceu peregrinam trãsplãtata, cum hac loci mutatione, simul naturam mutant. Vid. Ioh. Bapt. Port. in phytogn. l. 2. c. 1. 2. 3. 4.

N. *Sunt qui regioni cuique data sua esse medicamenta volunt, morbis inibi grassantibus sufficientia, ideoque vsum exoticorum cura necessitatem ducunt. Verum enim vero, & si prius non inficier: attamen quia vernaculorum plurimorum naturam ac vires nondum satis compertas habemus, præstat exotica exhibere, quippe experientiâ comprobata, quam vernacula experientiâ difficili experiunda. Hisce sublatis, vernacula, vtpote iisdem influentiis cum incolis affulsa, vernaculisque; succis educata, exoticiis præferre non dubitamus.*

II. *Quomodo*, i.e. quo situ solum sit locatum: siue superficiei altitudinem spectes, qua solum refert montem, collem, planitiem, campum, vallem, & sim. siue cardines mundi, qua ratione solum sitũ dicitur versus ortum, occasum, meridie aut septentrionẽ: siue radios solares, vnde solum fit apricum, vmbrosum, nemorosum. Videlicet horum diuersitate haud parua soli atque inibi nascentium diuersa productio ac natura suboritur. Hanc tamen diuersitatem præcipuè qualitatibus primis dimetimur, dãdo montibus, locis apricis, meridionalibus, caliditatem & siccitatem; vallibus, campis, locis seprentrionalibus vmbrosis, nemorosis, frigiditatem, &c. Et hinc montibus locisque siccis prognata, sunt validiora plerunque viribus quam reliqua, minora autem quoad staturam.

N. Hippoc. l. 2. de Diæt. *Quæ ad meridiem sita (regio) ea, quæ ad septentrionem spectat calidior & siccior quod ad solem magis accedat. In his autem regionibus homines & quæ terrâ producuntur, sicciora, calidiora & validiora esse necesse est, quam quæ in contrariis. Item: per se si loca spectes, ad hunc habent se modum. Alta loca & squalentia, quæque ad meridiem spectant, campestribus æqualiter suis sunt sicciora, quod pauciores humidiates contineant.*

III. *Quale*, i.e. vtrum solum macilentum, pingueue, siccum vel humidum, arenosum & sabulosum, vel vliginosum ac limosum sit, vel & dulce, salsum, proprietatibus seminalibusve rationibus peculiariter dotatum.

De Aqua.

Aqua non minus ac terra ad productionem

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

ctionem rerum natiuarum concurrit: præbet enim rebus inibi naſcentibus tũ domicilium, tum & alimentum, idque non modo quatenus terræ permixta aridam conſtituit, ſed & quatenus ſeorſim collecta, terræ ſupernatat.

Conſiderari itaque iiſdem poterit differentiis, quibus terra.

I. Quoad *Vbi*, idem eſt iudicium quod de terra Nimirum ſecundum cœli regionumque differentiam nõ modo res ipſa, ſed & rerum vires differre comperimus, huiuſceque regionis aquis, has plantas, hæc animalia, alterius alias plantas, alia animalia eſſe propria.

II. Quoad *Quomodo* non magni ferè eſt momenti, niſi profunditatem ſitumque in locis montanis, planis, profundiſque ſpectes: vel & magnitudinem ſeu amplitudinem aquarum conſideres.

III. Quoad *Quale* Aqua eſt dulcis, ſalſa, ſeu marina proprietatibuſue peculiaribus inſignita. Hûc: aqua lacuſtris, paluſtris, limoſa, & ſim.

CAP. XIV.

De Præparationibus medicamentorum.

PRæparatorum productio, dicitur præparatio, quæ eſt actio officinalis, qua medicamenta parantur.

Huius ſpecies ſunt.

A.

Acuere ſeu *acuare*, i.e. rem fortiorem reddere, vel ſtimulum eidem addere. Sic acuuntur pilulæ grano 1. ac 2. Diagrydij, Trochiſc. Alhandal. Gumm. de Gamandra.

Amalgamare, i.e. metalla per ☿ ij viui admixtionem calcinare. Calcinantur autem hoc modo ſola metalla, excepto ♂. Vid. l. 3.

C.

Calcinare, i.e. in calcem redigere vel friabile reddere. Fitque

1. Per ignitionem { Incinerando / Reuerberando } Hûc pertinet extinctio rei ignitæ in ▽.

2. Per corroſionẽ. { Amalgamando / Præcipitando / Fumigando / Vaporando / Cementando } Hûc calcinatio per illinitionem liquoris corroſiui.

N. *Exempla ſingulorum horum modorum in metallis lib. 3. videre licet.*

Candiſare. Candiſari ſoli competit ſacharo, quod in ▽ ſolutum, purificatum atque quadantenus inſpiſſatum, in cryſtallos concreſcit, idque candiſari vocãt. Imponunt autem ſolutioni nonnumquam res medicamentales ſolidas, vt cryſtallis illis ſacharatis obducantur, eaſque confectionibus adnumerant. Vide lib. 2. c, 47.

Cementare idem eſt quod ſtratificare, i.e. corpus metallicũ (huic enim ſoli competit) cemento ſtratificatim impoſito, aliquandiu igni exponere. Vid. lib 3. in ☉. c. 9.

Circulare, i.e. liquorem in digeſtionem collocare, vt volatilior ac ſpirituoſior pars continuò eleuari ac recidere poſſit, adeoque

adeoque quaſi circulum tranſeat, maturiorque euadat. Huius rei gratia certa inſtrumenta in vſu ſunt, circulatoria dicta.

N. *Vices circulationis ſupplere poteſt iterata deſtillatio.*

Clarificare potiſſimum de decoctis ac ſuccis, quæ cum craſſis ſcateant excrementis, clarificatione, i.e. purgatione egent. Clarificationis huius præcipui modi ſunt 1. *per albumen oui, per digeſtionem, tum* 3. *per filtrationem. Vide infra.*

Per *albumen* hoc modo peragitur. Albumen oui virgula agitatur donec petus in ſpumam abeat; Spuma hæc infunditur rebus clarificandis, coquuntur ſimul vna ac altera ebullitione, vt craſſiora albumini adhæreſcant Hinc ſeparãtur deſpumando, colandoque & ſim.

Per *digeſtionem* quæ fit clarificatio, nihil peculiare habet è digeſtione, qua craſſiora feceſve ad fundum paulatim ſecedunt, vnde per decantationem à liquore ſeparari poſſunt.

Coagulare. Coagulari dicitur id quod euaporando inſpiſſatur.

Cohobare, i.e. liquorem, deſtillatum materiæ in deſtillatorio reſiduæ, iterum affundere, ac denuo deſtillare.

Colare, i.e. per colum traiicere. Colus autem præcipuè panneus intelligitur nonnunquam quoque linteus.

Condire einmachen. Condire dicuntur quæ ſacharo ſyrupiſato, melliue (vt horum beneficio diutius conſeruentur) calidè immerguntur, vſuique ſic immerſa reponuntur. Vid. lib. 2. c. 46.

Conficere. Officinis eſt ſaccharo obducere ac incruſtare. Vid. lib. 2 c. 47.

Conquaſſare. Conquaſſari dicuntur (viridia maximè) quæ piſtillo groſsè tunduntur & ſine pulueriſatione preſſantur.

Conſeruare ſeu *conſeruiſare*, i.e. conſeruam facere.

Coquere, i.e. elixare.

Coquere in diplomata, i.e. in MB.

Cribrare, i.e. per cribum tranſmittere.

Cryſtalliſare, i.e. in cryſtallinas formas reducere.

N. I. *Proprium eſt ſalium, quibus & ♀ ſacharúmque addere licet. Videlicet hæc in liquore aqueo ſoluta, ſi in frigidum locum repoſitæ fuerint, concreſcunt in cryſtallos. Vbi nota, ſi nimium liquoris adſit, antequam reponantur, aliquantulum exhalandum eſſe.*

N. II. *ſ.a. Cryſtalliſare eſt Cryſtalliſationes repetere, donec amplius colligi nequeãt. Nimirum poſtquam prima vice Cryſtalli exempti fuerint, quia reliquis in liquore ſcil. reſtantibus Cryſtallis liquor diſproportionatus eſt, exhalet nonnihil, hinc reponatur, &c.*

D.

Decantare, i.e. liquorem materiæ alicui ſupereminentem per inclinationem effundere. Germ. *abgieſſen.*

Decupelare idem eſt quod decantare.

Decrepitare de ſale communi & ſimilibus dicitur, quæ cum ad ignem ſine fuſione calcinantur, ſtrepitum ſeu crepitum odunt Vid. de ⊖.

Deliquium. Per deliquium ſoluere, i.e. rem ſoluendam in locum humidum collocare, vt per ſe in liquorem vertatur.

N. I. *Deliquium peragitur felicius* 1. *in cella ſeu loco humido*, 2. *menſe Iunio, Iulio, Auguſto, quo tempore cellæ ſunt frigidiores.*

N. II. *Nonnunquam promouetur deliquium inſtillando humorem conuenientem.*

Dephlegmare, i. e. phlegma separare seu abstrahere, quod fit, si phlegma seorsim affectetur, destillando, sin minus, euaporando: competitque spiritibus mineralibus fixioribus, vt Spir. ♁, ⦶ ⊖, & sim.

Despumare i. e spumam demere, German. *abschæumen*.

Destillare, i.e. liquorem vi caloris attenuatum in recipiens appositum prolectare. Modi destillationis vsitatissimi sunt 1. ratione vasorum: per Alembicũ, per Retortam, ac per Vesicam, 2. ratione graduum caloris; per Balneum roris seu vaporis (VB.) per balneum Maris (MB.) per cinerem, per arenam, per ignem nudum.

Detonare, verpüffen. Detonari dicitur, quod cum flagratione & strepitu calcinatur. Vt Crocus Metallorum.

Digerere, i.e. blando calore fouere.

Dissoluere, i.e. accedente aliquo humore soluere. Germ. *auffloesen*. Sic soluuntur salia.

N. *Differt nonnullis dissolutio à liquatione, quod hac nonnisi vi caloris fiat & plerumque sine accedente humore, illa affusum humorem semper requirat.*

Dispensare. Dispensari dicitur compositum, dum simplicia, quæ compositum ingrediuntur, seliguntur, & pro composito inde parando adaptantur.

Dulcorare, edulcorari. Dulcorari dicuntur 1. calcinata sale grauida, dum ▽ (vt plurimum calida) abluuntur, qua ablutione sal inibi contentum aquæ immiscetur, 2. Dicuntur dulcorari Potiones, addito sacharo, vel syrupo conuenienti.

E.

Electuarisare, i.e. Electuarium facere.

Euaporare, i.e. liquorem calori exponere, vt exhalet humiditas.

Exaltare, i.e. Rei potentiam alterando augere. Vid. fermentare.

Exacinare, i.e. acinos eximere.

Excorticare, id est, cortices detrahere.

Exhalare, idem quod euaporare.

Exprimere, i.e. premendo vel pressura elicere, siue id sola manu fiat, vt decocta exprimi solent, siue certo instrumento quod prælum dicunt.

Extrahere, i.e, beneficio debiti liquoris (quem menstruum vocant) proportionaliter affusi præcipuam rei elicere partem. Vid. l. 2. c. 57.

N. *Extrahere s. a. i. e. Extractionem nouis affusis menstruis reiterare, idque toties quoties menstruum adhuc impregnari sentitur.*

F.

Fermentare, vergæhren. Fermentantes propriè dicitur, quando euidenter in se resoluitur, rarescit, maturatur.

N. *Ratio Fermentationis hæc est, Contraria fermentabilia confusa, i. e. nondum sub vnum dominium ac potestatem, mixtionemque exactam redacta, si aliquatenus vi caloris externi resoluta fuerint, vi potentioris facultatis alterantur, atque inde in incertam aliquam temperiem, naturamque spirituosiorem euehuntur & exaltantur.*

Filtrare. Filtratio fit beneficio vel chartæ bibulæ, vel panni lanei. Ex Charta fit pyramis, quæ tritorio inditur ne concidat. Hinc liquor pyramidi infunditur, vt paulatim per chartam in suppositum vasculum defluat.

Per pannum filtratio fit vel colando, de quo paulo antè, vel separando liquorem à pulueribus suis subsidentibus. Ad hoc duo itidem requiruntur vascula, alterum ex quo, alterum in quod liquor filtratur. Prius quod filtrandum

continet, inclinatur ad latus, eique imponitur frustulum panni vt limbus alter extra vas dependeat: posterius supponitur, vt liquorem per panniculum paulatim defluentem suscipiat. Similem modum infra docemus oleum ab aquis separandi.

Fixare i. e. quod volatile est fixum reddere. Fit vel per se scil. iteratis destillationibus, & sublimationibus, vel addita alia aliqua re, cuius vi fixatio perficitur.

Fumare, i.e. per fumum Mercurij vel Saturni calcinare. solorumque est metallorum.

N. *Nimirum Mercurius vasi calcinatorio orificij angusti inditus apponitur igni nudo, vt fumus exalet. Orificio imponitur Metallũ calcinandum laminatum, vt fumo Mercurij transeunte friabile reddatur.*

Fundere idem in Chymia est quod liquare seu ad ignem liquefacere: proprieque de salibus ac Metallis dicitur.

G.

Granulare. i.e. in grana reducere.

I.

Imbibere, i. est rem humiditate per vices potare, seu liquore rem humectare.

Impastare, i. e. miscere vt fiat instar passæ seu massæ.

Impragnare, idem ferè est quod imbibere.

Inaurare, i.e. foliis auri obducere. Inaurari autẽ etsi de aliis quoque medicamẽtorũ formis dici possit; E.g. de Martio pane, & sim. Tamen potissimũ de pilulis dicitur quæ in Scatula (rotunda) clausa adiecto folio auri, circũagitantur, donec auro illo obducantur, Germ. *vergülden.*

Incerare, idem est quod imbibere.

Incidere. Inciduntur herbæ forcipe: duriora, vt ligna, radices duriores, cortices; cultro.

Incinerare, i.e. comburere ac in cinerem redigere.

Infundere, i.e. materiam liquori immergere.

Insolare, i.e. macerare vel ☉lis, vel alio calore tepido.

Interpassare. Interpassari dicitur de sacculis seu fomentis siccis, idemque est quod intersuere, ne materia inclusa conglomeretur, cuius rei gratia quoque gossypio pulueres suscipi solent.

L.

Læuigare, i.e. super porphyretico lapide in tenuissimum puluerem (Alcohol) redigere.

Lauare, i.e. liquore (aquâ) abluere vt res purgetur ab immunditie. Lotione autem opus habent tam ex mineralibus, quam ex vegetabilibus & animalibus nonnulla. Vt patebit l. 2.

N. *Instituitur nonnunquam lotio, vt res imbuatur qualitate aliqua.*

Limare, i.e. lima in scobem redigere, quam limaturam dicunt.

Liquare, i.e. vi caloris fluidum facere, Germ. *fliessend machen, schmeltzen.* Competit Metallis, salibus, pinguedinibus, & sim. interdum tamen idem est quod per deliquium dissoluere.

N. *Quomodo differat à dissolutione. Vide supra.*

M.

Macerare idem est quod digerere.

Malaxare, Malaxari dicuntur Emplastra dum in massam subiguntur, siue id manu fiat, siue pilâ vel simili instrumento.

P.

Præcipitare. Præcipitari dicitur, quod in liquore solutum, incrassatumque ad fundum secedit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

N. Nonnullis denotat totum actum calcinationis per liquores corrosiuos: siue calx per se subsideat, siue exhalatione humiditatis, siue instillatione alicuius rei repercutientis. Vid. Beguinum.

Praparare pharmacopæis est rem minutissimè læuigare ac aqua aliqua cordiali imbuere. Vid. l. 2.

N. *Dicitur itidem de radicibus nonnullis, &c. quæ in aceto macerata exsiccantur, E. g. Rad. Ari.*

Pulverisare, puluerare, i.e. in puluerem redigere, siue terendo, siue læuigando id fiat.

Purificare, i.e. à sordibus seu inquinamentis (crassioribus) separare: fitque lauando, clarificando, filtrando, digerendo. Vide clarificare.

Putrefacere idem est, quod digerere.

R.

Radere: *schaben*, fit instrumento aliquo acuto, E.g. cultello, vitro, lima, & sim. quo res rasioni subiecta in rasuram redigitur.

Rectificare, i.e. denuo blando calore destillare, vt pars magis spirituosa ac volatilis eliciatur, relicto phlegmate seu parte aquosâ in fundo. Sic rectificantur aquæ stillatitiæ, spiritus.

Resinare, idem est quod depurare, competitq; potissimum sacharo. Vide l. 4. class. 4.

Reverberare, i.e. rem aliquam vi flammæ cremare, quæ infra ac supra illam ambiat.

Rotulare, i.e. Rotulas conficere, Vid. l. 2. c. 69.

S.

Salificare, i.e. Sal conficere.

Secare idem est quod incidere.

Separare, i.e. res heterogeneas mixtas & confusas segregare. Vsitatissimum autem est separare oleum ab aqua, quod fit 1. per *Tritorium* angusti orificij in fundo, quod orificium aqueo liquori vtpote grauiori primumque defluenti aperitur, postmodumque obturatur, oleumque restans, sigillatim colligitur. 2. Per *gossypium* seu lanam. Nimirum repletur vitrum angusti orificij, aqua & oleo confusis, ad summum vsque, finiturque, vt oleum supernatet. Hinc apponitur vitrum humilius, gossypiumque seu lana vtrique imponitur, vt vno termino oleum tangat, altero in vas oppositum dependeat. Sic delabitur oleum per gossypium, in appositum vasculum humilius 3. Per *chartam bibulam*. Nimirum transit aqua restatque oleum.

Sigillare hermeticè, i.e. vitrum fusione claudere.

Stratificare, S.S.S. (i.e. Stratum super stratum) facere idem est ac Metallum luminatum & pulueres stratificando, alternatim struere. Nimirum primo sternendum est stratum pulueris, hinc imponenda lamina metallica, iterum puluis & sic deinceps, donec puluis stratum claudat.

N. I. *Nonnunquam loco laminæ puluis Metallicus sumitur.*

N. II. *Beguino stratificationis vox totum calcinationis actum comprehendit, quo lamina stratificata igne friabilis redditur, quod & cementare dicunt.*

Sublimare, i.e. rem volatilem siccam in sublime eleuare, vt seorsim haberi possit. Res illa eleuata vel sublimati nomine effertur, vel florum nomen adsciscit.

T.

Tabulare, i.e. Tabulas vel morsulos conficere. Vid. l. c. 69.

Terere, i,e. *Conterere*, pila contundere.

Torrere, i.e. in patella vel sartagine

ferrea igni exposita medicamenta continuò agitare, vt humiditas absumatur. Sic fit Rhabarbarum tostum.

Trochiscare, i.e. Trochiscos facere.

V.

Vitrificare, i.e. in vitrum redigere. Vid. Vitrum ♁ij. l. 3.

Volatilisare, i.e. Volatile reddere.

CAP. XV.

De Principiis Chymicis.

Circumstantiæ præparationis itidem, vt in natiuis productionibus sunt *Principia chymica*, *causa Efficiens*, *Materia*, *Tempus*, *Locus*.

Principia chymica voco, in quæ res naturalis *arte chymica resoluitur*, tanquam in simplicissima. (artificialia,) Suntque *Oleum*, *Spiritus*, *Sal*, *Phlegma* & *Caput mortuum*, &c. quorum descriptiones aliunde petere licet.

N. *Nihil tritius est apud chymicts quam sua asserere principia*, ⊖, 🜍, ☿, *quibus alij addunt* ☠ *ac phlegma*; *illa cherionia appellant*, *i. e. facultatibus efficacioribus ac insignioribus prædita*; *hæc relollacea*, *i. e. qualitatibus insignibus destituta. Verum enim vero vbi in rem exactius inquiritur, quid statuendum sit, nihil solidi fere inuenitur. Quod enim nonnulli id, quod oleosum est, sulphuris titulo nominant; quod vaporosum, mercurij; quod concretione, satis; id sagacioribus minimè satisfacit. Nam sciunt, dari & sulphureum quod nequaquam oleosum, vt* ▽ *vitæ, & sim. Similiter dari norunt & vaporosum, quod tamen à* ☿*rio distinctũ, vt phlegma instillatitiis: quinimo quãplurima dantur, quæ parte oleosa prorsus destituuntur, num ergo &* 🜍*e? Nec minorũ difficultatum sunt, quæ declarandi gratia adducuntur exempla, desumpta à ligno combustili, à vegetabilium anatomiâ. Videlicet in primo exemplo* 🜍 *repræsentari volunt butyro*; ☿*m sero*; *Sal*, *Caseo. In secundo*, 🜍 *vocant*, *id quod flagrat*, *mercurium quod fumat*, *Sal quod in cinere remanet. In anatomia vegetabilium manifestari aiunt*, *oleum i.e.* 🜍 *aquam*, *i.e.* ☿*m*, *& cinerem sale grauidum. Verum*, *quis nescit? sero plus salis inesse*, *quam ipsimet caseo: fuliginem*, (*quæ fumus congelatus*) *& oleum, & sal*, *& aquam spirituosam in se continere: E vegetabilibus esse*, *quæ ne guttam olei exhibeant. Relinquuntur itaque intricatæ adhuc difficultates*, *è quibus vt nos extricemus*, *hanc nostram opinionem cordatis submittimus censendam. Materia præexistens rerum natiuarum*, *siue semen velis siue nutrimentum*, *est humidum quoddam spirituosum. Humidum intellige non humorem meracum*, *sed coagulabilem*, *adeoque partium terrestrium participem. Confer Gen.* 1. *En habes* Spiritum, *ignis ac sulphuris nomine*, *ob naturam qua ignem æmulatur*, *nonnullis dictum*, *aliis formale principium: habes* Aquam, *habes* Terram. *Hæc tria in primordio rei informiter confusa quidem existunt*, *verùm deinceps vi spiritus paulatim elaborantur*, *exaltantur*, *incrassantur*, *adeoque ex parte viscosam induunt consistentiam*, *salinâ naturâ grauidam*, *ex parte quoque in naturam secernuntur liquidam & aridam*, *qualitatibus materialibus solùm præditam. Salina illa natura*, *vna cum portiuncula potiori viscosæ illius materiæ exaltatur subinde*

inde vlterius, ſpiritualiſaturque, i. e. ſpiritualem maturioremque paulatim induit naturam, viribus naturæ rei correſpondentibus, efficacem, idque ſubſtantiâ provt natura ordinat diuersâ, ſpirituoſa ſcil. oleosáue, & ſim. En phlegma, terram mortuam, tartarum, ſal, *& ex his* ſpiritum *vel* oleum, *aut aliquid his* analogum. *Si itaque liquidum ſpirituoſitate deſtitutum appellare libuerit* mercurium, *è contra ſpiritum vel oleum* ſulphur, *modo de re conſtet, de nominibus nemini bellum indicandum. Et hac mea eſt de principiis Hermeticis opinio, ad cuius aſſertionem etſi adducere queam, quomodo ſal in ſpiritualem naturam euehatur, Spiritus è contra in ſalinam naturam figatur, (e.g. inferueſcentia & aceſcentia liquorum ſpirituoſorum) attamen compendij ſtudio iis superſedeo.*

CAP. XVI.

De cauſa Efficiente ſeu præparante interna.

CAuſa efficiens præparationum itidem *interna* & *externa* dari poteſt, præcipuè tamen in his externa conſideranda venit.

Interna eſt materiæ vel *aptitudo*, vel & *facultas* ſimul operatiua.

Aptitudo eſt diſpoſitio, qua materia habilis eſt ad ſuſtinendam elaborationem ſuſcipiendamue formulam medicamenti, quæ intenditur.

Facultas eſt internum aliquod agens, quo nonnullæ præparationes opus habent, vt perficiantur.

N. *In præparationibus officinalibus aliæ ſunt meræ artificiales, vt pulueriſatio, confectio, &c. aliæ cum naturalibus coniunctæ; vt fermentatio, cryſtalliſatio, & ſim. Illæ non niſi aptitudinem requirunt, hæ inſuper internum agens. Aptitudo illa niſi materiam præparationi ſubiectam comitetur, incaſſum præparationi res ſubiicitur. Modi autem præparationum vt varij ſunt, ita variæ quoque dictæ aptitudines: Singuli nimirum modi ſingulas præſupponunt aptitudines: cryſtalliſatio ſcil. ſal cryſtalliſabile, fermentatio materiam fermentabilem, deſtillatio, materiam humore exhalabili prægnantem, &c.*

CAP. XVII.

De Qualitatibus Elementalibus & præcipue de calore.

EFficiens præparationum *externa primaria* eſt *Pharmacopœus* arte præparandi inſtructus, de quo nihil inpræſentiarum niſi quod induſtrium diligentem & patientem eum eſſe oporteat.

Secundariæ ſunt tum requiſitæ qualitates, tum inſtrumenta.

Qualitates hic vti in productione natiua conſiderantur, *Elementales, ſalinæ,* & *proprietates* peculiares. Verùm cum vltimæ hæ origine eædem ſint, quæ ſupra, deſcriptione illarum hic excuſamur.

Inter qualitates elementales communiſſimus

munissimus est *calor*, hinc *humiditas*, tandem *siccitas* & *frigiditas*.

Calor facit ad calcinationem, confectionem, destillationem, digestionem; euaporationem, fermentationem, reuerberationem, sublimationem: humiditas ad dissolutionem, extractionem: frigiditas ad candisationem, crystallisationem: siccitas ad exiccationem, trochiscationem, &c.

E qualitatibus dictis quia solus calor præ reliquis artis directorio subiicitur, eum solum hic descripsisse sufficit.

Distinguitur calor vel ratione *causarũ*, quibus efficitur, vel ratione *modi adhibendi*, vel ratione *intensionis remissionisue*.

Ratione *causarum* calor est
- 1. Solis,
- 2. Fimi putrescentis,
- 3. Ignis qui
  - Lampadis,
  - Carbonum,
  - Flammeus, &c.

Ratione *modorum* quibus ignis adhibetur, calor vel est:

I. *Balnei Roris seu vaporis*, i.e. qui fit beneficio vaporum, ab aqua calescente eleuatorum, ac Vasculum cum materia ambientium. VB.

II. *Balnei Maris seu Mariæ*, i. e. qui fit mediante aqua calescente, cui Vasculum cum medicamento præparando impositum est. Hic mitis communiter censetur ac gradus primi.

III. *Cineris*, qui fit calescentia cinerum, fortiorque intelligitur quam præcedens, estque gradus secundi.

IV. *Arenæ*; Fit mediante arena. notatque communiter adhuc fortiorem ac gradum tertium.

V. *Ignis nudi*; Fit sine interueniente medio accensis prunis vel lignis flagrantibus. Huc pertinent

VI. *Circularis* Fit igne carbonum vas ambientium.

VII. *Reuerberatorius*. quando flamma materiam vndique ambit & lambit.

VIII. *Suppressionis*, quando infra ac supra ignis adhibetur.

Ratione *intensionis vel remissionis* Calor est vel

Gradus I. Mitis ac blandus.

II. Acrior ac intensior.

III. Fortior ac vehementior.

IV. Fortissimus.

N. I. *Gradus* 1. *mensuratur communiter* MB, 2. *Calore cinerum.* 3. *Arenæ.* 4. *Igne nudo, non quod necessarium simpliciter sit gradus singulos, non nisi dictis modis administrare, quippe vno eodémque mode plures gradus peragi possunt. E. g.* MB. *gradus* 1. & 2. *Cineribus & arena, gradus* 1. 2. & 3. *igne nudo, gradus omnes: sed (vt dictum supra) per calorem* MB. *intelligendus est, calor in gradu* 1. *i. e. mitis ac blandus; per calorem cinerum gradus* 2. *i. e. acrior ac intensior: &c.*

N. II. *Singuli gradus magnam obtinent latitudinem, quam communiter principio, medio ac fine cuiuslibet gradus circumscribunt. Verum enimuero, cui volupe fuerit plurimas caloris differentias in singulis gradibus distinguere, certo instrumento id assequi poterit, facto ad imitationem instrumenti, quo aëris calor intensior ac remissior notari à nonnullis solet, perpetuum mobile vulgò vocant, s. vranoscopium.*

N. III. *Moderamen ignis fit afflatu aëris, quem moderatur attractio per ostiola, & præcipuè exspiratio per spiracula. Hinc, quanto copiosior afflatus & expiratio permittitur, tanto fortior euadit*

 ignis

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

ignis ac calor, &c. His itaque delibatis, adhibendus est gradus caloris præparationi conueniens. Intensiore enim calore, vti medicamentum comburendo corrumpitur, ita remissiore minus commodè tractatur. Præstat tamen in defectu caloris peccare, quam in excessu: illud quippe diuturniore igne resarciri potest, hoc neutiquam.

CAP. XVIII.

De Facultatibus fortioribus, siue salinis.

NOn parum vtilitatis preparationibus conferunt facultates fortiores, quas salinas vocare libet, videlicet vis *acida, amara, dulcis, stiptica, corrosiua, & eiusmodi sexcenta*, quippe harum ope vtimur in facilitandis fermentationibus, in peragendis corrosionibus, præcipitationibus. Quinimo earundem opera perficiuntur extractiones, digestiones & huius generis operationes aliæ.

N. *Dicimus salinas 1. quia salis naturam referunt. 2. quia peculiari nomine adhuc destitutæ sunt. Etenim quòd à saporibus nomina ferè mutuent, mutuatitia illa sunt non genuina, idque fit partim similitudine operationis, qua dictæ facultates materiæ præparandæ sese insinuant, eamque afficiunt, non secus ac sapores linguam, spiritúsque gustatiles: partim fit idem, quia sapores ferè comites habent.*

Facultatum harum ratione celebrantur, *salia, tartarum vini, feces vini & cereuisiæ, saccharum, fermentum panis*, &c.

Hûc pertinent & *menstrua* dicta, liquores scil. ob facultatem hanc apti rebus infusis sese insinuare, eas penetrare, potioremque illarum partem elicere & imbibere; de quibus lib. 2.

Huius itidem farinæ sunt aquæ *causticæ* & *corrosiuæ*, dictæ *aquæ fortes, regiæ*, & sim. vtpote, quæ pollent vi & facultate metalla corrodendi, inque limpidum liquorem soluendi, idque non alia quam salina illa facultate.

Eiusdem quoque generis sunt *pulueres cementarij*, vti & *Mercurius viuus*, quorum facultate eadem metalla redduntur friabilia.

Hûc pertinent quoque *aceta*, aliíque liquores *minerales acidi*, quorum auxilio magisteria fiunt. Verum, quia de his lib. 2. suis locis pleniùs agitur, sufficit hæc saltem hîc tetigisse.

CAP. XIX.

De Instrumentis Pharmacopoëticis.

INstrumenta medicamentorum præparationi insuruiētia varia sunt, differuntque non modo ratione *officij*, sed & *materiæ formaque* inde dependentis diuersitate.

Officij ratione alia medicamentorum præpara-

præparationi, alia asseruationi inseruiunt.

Materiæ respectu fiunt alia ex *lapidibus*, alia ex *terris*, *vitris*, *metallis lignis*, *corio*, *linteo*, *panno*, &c.

Hinc Canon:

Instrumenta (maximè quibus immediatè res attingitur) quatenus variant diuersitate materiæ eatenus faciūt quoque diuersimodè ad medicamenta aptiora ineptioràque constituenda. Ergo.

I. *Vitrea* reliquis ferè omnibus soliditate atque adeo conuenientia præferuntur. Corrosioni quippe æquè resistunt ac penetrationi. Veruntamen quia nonnunquam minùs fortia sunt, quam vt præparationi sufficere queant, & reliquis vti cogimur.

II. *Terrea* succedunt vitreis magis minùs. Variant enim quàm maximè soliditate, raritate, durabilitate, & sim. vnde aptiora vel ineptiora quoque æstimantur. Eligenda itaque hæc pro re nata. Nostratibus probatur inprimis fictilia ex certa quadam terra Hassiæ, quam VValburgicam vocant, cui tamen, nisit præstantior, minimè cedit terræ genus in vicinia Marpurgi fossa, ex qua vrcei vsus ibidem creberrimi, formari solent.

III. *Metallina*, solida quidem sunt, vt penetrationem non admittant, attamen quia medicamentis spirituosis, acidis, acribusue qualitates suas impertire apta nata sunt, in horum præparationibus, nisi peculiariter intentioni inseruiant euitantur.

IV. *Stannum* tamen in hoc reliquis præstat, vnde quoque vesicas cupreas eo obducere solent, quo minus qualitate sua vitriolata, quæ inibi destillantur, spirituosa, inquinent. Sic inidonea quoque sunt instrumenta metallina, præparationibus Mercurij, & similibus.

Forma instrumentorum varia existit, prout illorum officium requirit, materiaque permittit. Nos vsitatiora synopsi damus. Suntque

Agitaculum, *ein Agitacul*, i.e. *ein Ruehrpistill.*
Ahenum, *Kessel.*
Alembicus *Alembic.*
Ampulla, *Krug.*
Arcula, *Lædlein.*
Capsula, *gedrehete Büchse, darinn man die Gläser verwahret.*
Castillus, *Rost.*
Catinus, *Capell.*
Circalatorium, *circulier-Glass.*
Huius species sunt Pelicanus, & sim.
Cochleare, *Leffel.*
Colatorium colus, *ein Seihtuch.*
Concha, *Glass hale.*
Cornuta Retorta, Matratium, *Retort.*
Cribrum, *Sieb.*
Crucibulum, *Schmeltztiegel, Goldschmiedtsiegel.*
Cucurbita *Kolbe.*
Diploma, i.e. MB.
Excipulum, *Vorlag. Recipient.*
Fictile, *Hafen.*
Filtrum idem quod colus.
Forceps, *Zange.*
Infundibulum, *Einguss.*
Lagena, *Flasche, Krug.*
Lebes, *Tiegel.*
Lima, *Feile.*
Malleus, *Hammer.*
Manica, Hippocratis, German. *spitziger Bentel.*
Matratium idem quod Retorta.
Mortarium *Mœrsel.*
Olla ollula, *Hafen, Hefelein.*
Phiola: *Phiol.*
Pila, pistillum, *Stosser.*
Porphyrites. *Reibstein.*

Prælnm, *Presz.*	Separatorium, *Scheidetrechter.*
Pyramis, *Eingiesz, Gieszpuckel.*	Setaceum, *Haarensieb.*
Pyxis, *Büchse.*	Spatula, *Spatel.*
Receptaculum, *Recipient. VVorlag.*	Tabula, *Brett, Tabulierbrett.*
Retorta, *Retore.*	Tegula, *Müffel.*
Rudicula, *Ruhrsteck.*	Torcular, i. e. prælum, *Presz.*
Rutabulum, *Rührhacke.*	Tritorium, *Trechter.*
Sacculus, *Sack, Butel.*	Vitrum, *Glasz.*
Scatula, *Schachtel.*	Vrceus, vrceolus, *Krug, Krüglein.*

CAP. XX.

De Fornacibus.

AD pharmacopoëtica instrumenta pertinent quoque *Fornaces.*

Fornaces seu furni sunt instrumenta operationibus quæ △ e peraguntur, destinata, vt inibi calor coërceri gubernarique commodè possit. Suntque furni pro diuersitate officiorum, formarumque, nominibus quoque diuersis insigniti. Nimirum est *probatorius, reuerberatorius, destillatorius, anemius* seu *ventosus,* &c. Præ reliquis tamen maximè famosę sunt *Fornax acida* vt appellant, siue piger Henricus (*fauler Heintz.*) Item Athanor Henrici Conradi, quarum constructiones, aliàs satis innotuerunt. His non sine causa accenseri poterunt, fornacum duo genera, quarum *alterā* Lōdini apud ingeniosissimum illum *Cornel. Drebbellium* (iam ἐν ἁγίοις) videre contigit, adeo ingeniosè coagmentatam, vt pro diuersitate ac intensione caloris, spōte aperiretur recludereturq; artificio, me hercle sagacissimo, cuius fauore calor vnius eiusdemque tenoris continuo conseruari exactissimè poterat. Huius fornacis constructio, hoc fundamento nitebatur. Vitrum adhibitum fuit, adimpletum aliquota parte cuiusdam certæ materiæ, quæ apta fuit gradibus caloris intensioris attenuari ac ampliari, remissioris econtra, condensari ac contrahi. Hæc itaque materia dum intensiore caloris gradu attenuaretur, ampliabatur aliquantulum, eleuabátque simul in altū bacillum, & hoc mediante in altum tollebat simul operculum, quod ostiolo fornacis interno superadditum fuit, vt calorem à prunis substratis ascendentem moderaretur.

Altera fornax quam diximus destillatoria est spiritibus mineralibus dicata. Nimirum hi sine Retorta, solius illius fornacis beneficio eliciuntur. R. minerale, quod spiritum halare aptum est, iniicitur per vices super prunas per ostiolū fornacis, statim ab iniectione occludendum. Hinc fumus seu vapor vi ignis nudi eleuatur, qui in rostris longis firmiter fornacis immutati, (vt nostrum capitello inseritur) infixis, diutina mora ac frigiditate itineris condensatur in liquorem, inque appositū receptaculum delabitur. Apta sane fornax spiritui ♀is præparando, nec non & spiritui ⊖i. Reliquis autem

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

autem, cum sine admixtione alieni mineralis vix perfici queant, non adeo commoda; compositi enim totius quam simplices spiritus inde resultant.

CAP. XXI.

De Materia Præparatorum.

MAteria præparandis medicamentis ipsamet *res naturales* quæcunque existunt, siue natiuæ adhuc sint, siue artificis manu iam antea elaboratæ; imò ipsamet *medicamenta*, stricte sic dicta, aliorum medicamentorum materia suppetunt, adeoque materiarum series coincidit, cum rebus medicamentalibus supra recensitis.

N. *Materia medicamentorum æquè latè patet ac ipsa Natura, resque naturales quascunque comprehendit ab vniuersali illa materia ad res particulares descendendo: adeo vt ipsa natura vniuersalis, seu si mauis, vniuersale illud Naturæ subiectum inspissatum scil. adhuc tamen in sua vniuersalitate constitutum, industriam medici manum non auersetur. Verum nos particularibus contenti, Vniuersalis illius competitores, ad authores remittimus, qui peculiaribus tractatibus modum docuerunt, Vniuersale illud subiectum acquirendi, elaborandi, atque in naturam vniuersalis medicamenti beneficio seminis solaris transplantandi, inter quos videtur præcipuus Hermes Trismegistus in sua Tabula smaragdina, & huius velut interpres Lucius in Testamento, quibus ex Neotericis præcipuè Dionysius Zaccharias Gallus, Sendiuogius, Comes Treuisanus & similes subiungi possunt.*

CAP. XXII.

De Tempore & Loco.

TEmpus in præparationibus conueniens eligere, non minus ac in natiuarum productione, momenti est non parui.

Conuenientia hæc temporis spectanda itidem, tum in *qualitatibus manifestioribus*, tum *in occultioribus influentiis.*

Qualitatum manifestiorum ergo id temporis eligendum, quo vigent quæ ad præparationem quoquo modo faciunt. Sic eligendum tempus moderatè calido humidum; ad resolutionem, attenuationem, fermentationem, digestionem: frigidum; ad condensationem, coagulationem: humidum, ad liquationem, humectationem, destillationem: siccum; ad exiccationem.

N. *Hinc monet Crollius liquationi tempus eligere, quo per antiperistasim locus liquationis subterraneus humidior fuerit idque determinat Iunium, Iulium, Augustum. Sic inseruit tempus pluuiosum præparationi spiritus ♆ is per camp. tempus serenum seu frigidum & siccum conuenit*

trochiscationi agarici , quippe trochiscos reddit candidos,quos tempus contrarium pallidos exhibet. Cereuisiæ fermentationem tempus moderatè calidum promouet. frigidum impedit,&c.

Occultiorum influentiarũ ratione præparatio peragenda vel saltem incipienda est ,& inprimis cum luminare (☉ aut ☾) familiare videlicet seu amicum planetæ rei scil. præparandæ sympathico (vide cap 8.) fuerit in fortitudinibus vel dicti planetæ sympathici vel propriis.

N. *Luna præcipuè hic spectanda.*

2. Cum Planeta rei præparandæ familiaris fuerit in fortitudinibus.

E g. Quicumque in Saturno feliciter laborare satagit,eo tempore laborem inchoet quo ☾ (Saturno amica) fuerit in fortudinibus Saturni , vel quo Saturnus ipse in propriis fortitudinibus constituatur Et hinc tabulam suam transmutationum metallicarum compilauit Paracelsus lib.4.Archidox.magic.

De Loco.

Locus præparationis , quem Laboratorium dicimus, itidem conueniens eligendus est,calidus,humidus,siccus, perspirabilis , non perspirabilis , &c. prout res exegerit.

CAP. XXIII.

De Collectione natiuorum, ac primum de tempore secundum ætatem & turgescentiam rerum.

COllectio rerum natiuarum est, quâ è sua productione sumuntur , i. e. qua mineralia è suis mineris fodinisque eruuntur;Vegetabilia eradicantur,decerpuntur & Animalia perimuntur.

N. *Non parum discriminis collectio natiuis infert , prout scil. illa decenter vel indecenter peracta fuerit.*

Res colligendæ sunt solæ natiuæ : In præparatis enim à cura hac excusamur, nisi forte volupe sit laboriosarũ ac diuturnarum operationum finem obseruare, eamque simili ratione , quam de natiuis habemus,metiri.

Circumstantiæ collectionis præcipuæ sunt colligendi *Tempus* ac *Modus.*

Tempus conuenientius natiua colligẽdi colligitur tũ à rei colligendæ *aptitudine* , tum à constitutione *macrocosmica* aptitudinem inferente.

N. *Finem duplicem collectio respicit, videlicet ,asseruationem & vsurpationem. Prioris gratia res colligenda est eo temporis fluxu , quo vigent qualitates facientes ad durabilitatem , vt sunt siccitas & caliditas , vel & moderata frigiditas, & sim. Posterioris ratione, colligi vult dum qualitates vigent , medicationi* aptiores.

Rei colligendæ *aptitudo* ab optimo suo statu dependet, siue is trutinetur *ætate*, siue *periodica turgescentia*. E.g.animalium nonullorum. Vtraque hæc siquidem tempus statum fere obtinuit secundum 12.menses mensurabile,mensis is collectionis statuitur genuinus , in quem ætas illa,turgescentiaue vigorosa inciderit.

Ætas collectioni conuenientissima censetur ætas *consistentiæ* seu maturitatis, cui succedit ætas *accrescentia* præ-

cipuè

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

cipuè si consistentiæ appropinquat. Verum enimuerò non rarò spectanda quoque est rei substantia, & inde dependens aptitudo elaborandi.

Sic è *mineralibus*, optima quidem sunt metalla, quæ maturuerunt, verùm tractabiliora, i.e. præpararioni aptiora habentur, quæ minus matura.

E Vegetabilibus colligendi sunt *flores* cum expliciti pulchritudine sua luxuriant, nec tamen marcescunt, de quibus peculiariter lib. 4.

N. *Excipe paucas, quæ in gemmis colligi volunt, vt sunt Rosæ, & simil.*

2. *Herbæ seu folia*; cum odore, colore, sapore, cacumineque superbiunt, & florescentiæ appropinquant.

N. *Herbæ vt plurimum cum floribus asseruantur, colligendæ itaque hæ erunt, quando floribus triumphant: vt Calamentha, centaurium, chamædrys, chamæpitys, daucus, fumaria, maiorana, origanum, polium, pulegium, serpillum, thymus, &c.*

3. *Semina*, cum matura bene sint, siccarique ceperint, nec tamen exciderint.

4. *Fructus*, ad medicinam cum bene maturuerunt, ad asseruationem antequam omnino maturescant, vt neque omnino acerbi sint, neque ad iustam maturitatẽ peruenerint. Bapt. Port. in Mag.

5. *Radicum* variat collectio. Quædam quouis anni tempore excepta hyeme effodi possunt, vt radix acetosæ, althææ, angelicæ, apri, asari, buglossæ, cyclaminis, dracunculi, cichor. &c. quas tamen præstat vere colligere.

Aliæ colliguntur antequam in stolones abierint, scilicet circiter finem Martij, vt rad. acori. agrimon. alth. anon. aristoloch. ari. asparag. betonic. bistort. bryen. carlin. caryophyllat. centaur. chelidon, vtr. Cyper. dictamn. alb ellebor nigr. enul eryng esul. farfar. filipen. filic. fœnic. gentian. gramin. hyoscym. imperator. Ireos, lilij, mandrag. mei, nymph. orchid. pentaphyll. petasit. petrosel. maced. pimpinell. pæon. polipod. raphan. sylu. rubi, rusc. saxifrag. sigill. Salomonis, scrophulat. symphit. valerian. vincetoxic.

N. *Sunt qui præstare volunt, radices cunctas autumno colligere, vbi folia deciderint, viresque in radices recesserint: alij veris initio, priusquam in caulem ac folia eruperint: alij vbi planta in vigore ac maturitate fuerit, quippe vt integra planta, ita & radicem cum maturitate vigorari censent, cui consentire videtur Dioscorides, vbi radices colligere docet insipiente foliorum defluuio. Verùm præstat intueri radicum naturam, & ex hac colligendi tempus metiri. Sunt nimirum qui maturitate lignosam adsciscunt substantiam, has præstat antequam maturuerint eradicare: sunt econtra quæ citra mutationem dictam adolescunt, eas etiam effodere licet, postquam planta bene fuerit matura, foliaque inceperint defluere.*

Animalium vigor ratione ætatis, est cũ ad virilitatem seu consistentiam peruenerint: sunt tamen rariora quæ puerilis ætate in vsum veniunt, de quibus singulis lib. 5.

Animalia quæ *periodicam turgescentiam* patiuntur, eo ipso turgescentiæ tempore vigere censentur. E.g. Ceruus vigoris ratione conueniẽtius perimitur circiter Ægidij festum, vtpote quo turgescit. Idem circiter tempus, videlicet, quo includitur duobus festis Mariæ sacris, colligi solent oua, per hyemem totam asseruari apta.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

CAP. XXIV.

De colligendi tempore secundum constitutionem cœli vniuersaliorem.

MAcrocosmica constitutio rerum natiuarum colligendarum spectatur; partim qualitatibus *vniuersaliori-bus* seu manifestioribus, partim *influentiis stellarum specialioribus seu occultioribus.*

N. *Qualitates generaliores spectant potissimum rei durabilitatem: influentiæ speciaiores potissimum vires concernunt. Adde & hoc, quod prius illud tempus vniuersalius seu communius sit, plurimaque sublunaria, ne dicam cuncta, concernat. Posterius; particularius seu specialius, respiciensque solas res familiares.*

Tempus colligendi natiua, qualitatum vniuersalium ratione, censetur aptius, moderatè *frigidum & siccum, serenumque,* hinc tempus *balsamicum, lunæ decrescentis, matutinum, autumnale,* vti &, quod Planetarum situ, frigidum ac siccum arguitur.

N. Paracelf. tr. 1. Philos. pag. (mihi) 309. *De diuersitate temporum, mutationibusque virium (inde) crescentium, vel decrescentium philosophari, primum scire refert, tempora anni esse diuersa, & pro diuersitate temporum vires quoque rerum omnium augeri minuiue, &c.* Et paulo post: *Hæc itaque cum sine contradictione vera sint, sequitur non semper bonum esse, argillam ac lutum fodere, lignum cædere, multo minus herbas colligere, fructus decerpere, radices eradicare, balsamos ac gũmata deradere, cuncta hæc peragi fas est, tẽpore balsamico, certis mensibus, certo aspectu lunæ ac aliorum signorum, certaque diei hora. Vt autem constet, quanam vera illa* balsamica tempora *sint, quibus vires integræ conseruari possunt, vt mumia à putrefactione, primo inter tempora anni præstat* autumnus, *& præcipuè* September & October; luua decrescens *& inprimis* dies decrescentiæ; *tempus* matutinum, *quando lucescit. Etenim quemadmodum homo interdiu laborat, laborandoque lassatur, debilitaturque, noctu autem post labores absolutos quieti somnoque inhiat: ita quoque omnia, radices scil. & herbæ, &c. Quippe cuncta humi nascentia operantur cum sole, quiescunt cum luna. Porro sicut homo post sufficientem somnum, sanus, fortis vigorosusque exurgit; ita & fructus vniuersi post noctem mediam (non ante nec interdiu.) Exemplum præbent fructus arborum; Poma si tempore decerpantur balsamico, durabiliora ac minus corruptibilia sunt secus ac aliâs: imò singuli fructus decerpti post mediam noctem vel saltem ante solis ortum maximè durabiles existunt. Similiter sese res habet, si id (collectio) fiat in signis terrenis ♉, ♑, ♍, ac luna decrescente vt dictum. Nam hisce temporibus non luxuriat superflua humiditas nascentium, quæ corruptionis origo, viriumque prostratio. Et hæc experiuntur quoque rustici sine errore.*

Vt autem vera hæc esse experiaris, fac periculum: Nimirum decide ligni frustulum de arbore terræ adhuc infixa, tempore balsamico vti dictum. Cæde itidem de eadem arbore ligni frustum, eiusdem cum priori magnitudinis, tempore scil. contrario (videlicet in signo aliquo aëreo, humido ♋, ♍, aut ♓,) vel Luna crescente

nouellaue

nouellaue, interdiu, post meridiem, aut sub crepusculum vespertinũ, vtroque ponderato videbis frustum illud balsamico tempore decisum, multo leuius esse minusque humiditatis obtinere, quam alterum.

Eadem ratio est omnis generis lignorum. Etenim lignum quoduis tempore dicto in signis balsamicis casum, si adhibeatur ædificiis, vel rei alicui materiam præbeat, nec afficitur facilè teredine, nec putrescit, vermiculaturue facile, sed durabile quam diutissimè est.

Idem sentiendum de luto, argillâ, terrâque effodienda: quippe lutum, terraque tempore balsamico fossa, optima est, quæ in igne perduret, imo cuncta instrumenta, crucibula fictiliaue, ex hac terra confecta longæua in igne sunt durationis. Idem de aliis quamplurimis sentiendum, quamuis mentio specialis nulla facta fuerit. Hæc Paracelsus, quæ digna iudicaui vt latino idiomate trãslata huc insererentur; non obstante quod rythmi vulgares contrariantur.

Lunæ cremento tua carpere poma memento,
Hæc cum decrescit, quod carpseris omne putrescit.

Testantur & rustici, quod fimus si transferatur in agros tempore nouilunij, mutetur facile in vermiculos, s. cochleas, qui arrodunt radices.

CAP. XXV.

De colligendi tempore secundum influentias particulares.

TEmpus colligendi natiua *influentiarum siderearum* ratione censetur aptius, quo Planeta rei colligendæ familiaris in suis fuerit *fortitudinibus*, idque tanto conuenientius indicatur, quanto plures fortitudines Planeta idem obtinuerit.

N. I. *Plurimi non sine causa præferunt* luminare *planetæ familiari* amicum *&* *præcipue* Lunam, *vtpote quæ non modo terris finitima, sed & receptaculum sit omnium cœlestium influxuum. Ipsa scil. ceu vxor omnium stellarum fœcundissima, Solis cæterorumque planetarum & stellarum radios & influxus dicitur suscipere, eosque quasi fœtum inferiori mundo edere. Et hinc præ cæteris illam obseruari volunt.*

N. II. *Alij procedunt paulo secus, eliguntque tempus, quo signum Zodiaci, familiare scil. membro humano, cui res colligenda adhiberi debet, fuerit forte, i. e. præsentiâ alterius luminaris fortificatum, (puta si virtus rei colligendæ intendi debeat.) Et hi colligunt Pæoniam cum* ♈. *signum capiti sympathicum Lunæ Solisue præsentiâ forte fuerit.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

Habetur Planeta.

		Fortis & fortunatus.			Debilis & infortunatus	
Essentialiter	1	*In domo sua.*	habereque dicitur fortitudines.	1	*In domus oppositione, vel in domo planeta mali.*	5
	2	*In Exaltatione sua*		4	*In Exaltationis opposit.*	4
	3	*In Triplicitate sua*		3	*In peregrinatione, i.e. cum nullā dignitatē possederit.*	3
	4	*In Terminis suis*		2	*In terminis malorum.*	2
	5	*In Facie sua*		1		
	6	*In Hora sua*		1		
	7	*In Nouena sua*		1		
		N. *His addunt nonnulli in die sua*		1		
Accidentaliter.	8	*In domicilio cœli* 10. & 1. - -		5	*In domo* 12. - - - - -	5
		7.4. 11. - -		4	- - 8. - - - - -	4
		2. 6. - - -		3	- - 6. - - - -	5
		9. - - -		2		
		3. - - -		1		
	9	*In gaudio* - - - - - - - - - - - - -		1		
	10	*In cursu seu motu veloci* - - -		2	*In cursu tardo vel vacuo.* -	2
		directo - - -		2	- - *retrogado.* - -	4
		ascendente - -		3	- - *descendente.* - -	3
	11	*In signo eiusdem sexus* - - - - *i.e. cum planeta masculinus fuerit in signo masculino*		2	*In signo diuersi sexus.* - - -	2
	12	*In gradu eiusdem sexus* - - - -		3	*In gradu diuersi sexus.* - - -	3
	13	*In gradu lucido vel augmentante*			*In gradu tenebroso vel puteali.* -	
	14	*In aspectu* ☌ *cum bonis.* (*fortunā.*		5	*In aspectu* ☌ *cum malis, vel cum retrog. combustionis cum sole.*	5
		☌ *cū* ☉, *i.e. in corde* ☉*lis,*		5		5
		⚹ & △. - - -		3	- - ☍. - - - - - - - -	3
		□ *cum bonis* - - -		3	- - □ *cum malis.* - - - -	3
	15	*In obsessione bonorum* - - - - -		2	*In obsessione malorum.* - - -	2
	16	*In apogeo* - - - - - - - - - - - - -		1	*In hypogeo.* - - - - - - -	1
	17	*In ortu sibi debito, i.e. cum Planeta gaudēs esse oriētalis solē sequitur.*		2	*In ortu minùs debito.* - - -	2
	18	*In hæmisphærio correspondente*		2	*In hemisphærio disconveniente.*	2
	19	*In c. draconis, vel in huius vicinia*		3	*In cauda draconis.* - - - -	3
	20	- - - - - - - - - - - - - - - - -			*In Eclipsi.* - - - - - - -	3
	21	- - - - - - - - - - - - - - - - -			*In via combusta.* - - - -	3
	22	☾ *lumine aucta* - - - - - -		3	☾ *lumine imminuta* - - - - - -	3
	23	*In mansione bona* (*competit soli* ☾*æ.*			*In mansione mala.* - - - - - -	3

diciturque habere debilitates.

N. *Non opus est omnia semper pensitare, sed saltem principaliora.*

1.2. *Tabula*

1. 2. Tabula Domuum atque Exaltationum Planetarum.

	Boni				Mali		
Planetarum	☉	☾	♃	♀	☿	♂	♄
1.Domus	♌	♋	♐ ♓	♉ ♎	♊ ♍	♈ ♏	♑ ♒
2.Exaltatio	♈	♉	♋	♓	♍	♑	♎

E g. Domus ☉ in ♌. Exaltatio ☾æ est ♉. Domus ♂ sunt ♈ & ♏. Exaltatio ♄i est ♎.

N. 1. *Sunt ex antiquis qui solum certos gradus faciunt exaltationis. E. g. Exaltationem Solis gr. 19. ♈. Luna gr. 3. ♉. Iouis gr. 15. ♋. Veneris gr. 27. ♓. Mercurij gr. 15. ♍. Martis gr. 28. ♑. Saturni gr. 21. ♎. Verum recentiores cum Ptolomæo integris signis Exaltationes determinant concedendo nihilominus, quod fortior Exaltatio fiat in gradib. supradictis.*

N. 2. *Humilitas seu casus Planetarum est in signo opposito exaltationi. Detrimentum in signo opposito domui.*

N. 3. *Planetæ qui domos habent duas, alteram sibi nocturnam, alteram diurnam faciunt. Sic domus diurna ♃ est ♐, ♀, ♎, ☿, ♍, ♂, ♏, ♄, ♒, nocturna domus cuique est reliqua.*

3. Tabula Triplicitatum.

Ignea	♈	♌	♐	*Huic triplicitati dominatur.*	♃	☉	♄
Aërea	♎	♒	♊		☿	♄	♃
Aquea	♋	♏	♓		♂	♀	☾
Terrea	♑	♉	♍		☾	♀	♂

Sic ☉ peragrans ♈, dicitur esse in triplicitate sua.
Sic ♂ existens in ♓, statuitur in sua triplic. &c.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

4. Tabula Terminorum secundum Ptholomaeum.

♈	♃6	♀6	☿8	♂5	♄5
♉	♀8	☿6	♃8	♄5	♂3
♊	☿6	♃6	♀5	♂7	♄6
♋	♂7	♀6	☿6	♃7	♄4
♌	♃6	♀5	♄7	☿6	♂6
♍	☿7	♀10	♃4	♂7	♄2
♎	♄6	☿8	♃7	♀7	♂2
♏	♂7	♀4	☿8	♃5	♄6
♐	♃12	♀5	☿4	♄5	♂4
♑	☿7	♃7	♀8	♄4	♂4
♒	☿7	♀6	♃7	♂5	♄5
♓	♀12	♃4	☿3	♂9	♄2

Secundum Alkabitium.

♈	♃6	♀6	☿8	♂5	♄5
♉	♀8	♂3	☿6	♃8	♄5
♊	☿6	♄6	♃6	♀5	♂7
♋	♂6	♄4	♀6	☿6	♃7
♌	♃6	♂6	♀5	♄7	☿6
♍	☿7	♄2	♀10	♃4	♂7
♎	♄6	♂2	☿8	♃7	♀7
♏	♂7	♄6	♀4	☿8	♃5
♐	♃10	♂4	♀5	☿4	♄5
♑	☿7	♂4	♃7	♀8	♄4
♒	☿7	♄5	♀6	♃7	♂5
♓	♀12	♄2	♃4	☿3	♂9

☉ Sic termini Iouis ſunt ſex gradus Arietis priores. Veneris ſequentes ſex ſcil. ad 12. Mercurij 8. ſequentes, ſcil. à 13. ad 20. &c.

N. 1. *Sol & Luna terminos quidem non obtinent, sed similes fortitudines dicuntur habere in duabus Zodiaci medietatibus. ☉ à principio ♌ ad finem vsque ♑, (dicitur medietas maxima.) ☾ à principio ♒ ad finem ♋ vsque.*

N. 2. *Vltimi gradus cuiusque signi sunt mali.*

5. *Tabula facierum.*

♈	♂ 10	☉ 10	♀ 10
♉	☿ 10	☾ 10	♄ 10
♊	♃ 10	♂ 10	☉ 10
♋	♀ 10	☿ 10	☾ 10
♌	♄ 10	♃ 10	♂ 10
♍	☉ 10	♀ 10	☿ 10
♎	☾ 10	♄ 10	♃ 10
♏	♂ 10	☉ 10	♀ 10
♐	☿ 10	☾ 10	♄ 10
♑	♃ 10	♂ 10	☉ 10
♒	♀ 10	☿ 10	☾ 10
♓	♄ 10	♃ 10	♂ 10

Sic ♄ sibi vendicat Leonis gradus 10. priores. ♃ 10. sequentes scil. vsque ad 20. ♂ sequentes ad 3. & sic consequenter per omnia signa.

Hinc si ♄ sit in 10. gradibus prioribus ♌ dicitur in facie sua esse.

6. *Tabula Horarum Planetariarum.*

Hora diurna	*H. nocturna*	*Diei* ♄	♃is	♂is	☉is	♀is	☿ii	☾æ
1 8	3 10	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☾
2 9	4 11	♃	♂	☉	♀	☿	☾	♄
3 10	5 12	♂	☉	♀	☿	☾	♄	♃
4 11	6	☉	♀	☿	☾	♄	♃	♂
5 12	7	♀	☿	☾	♄	♃	♂	☉
6	1 8	☿	☾	♄	♃	♂	☉	♀
7	2 9	☾	♄	♃	♂	☉	♀	☿

Numerantur horæ planetarũ diurnæ ab ortu solis ad occasum 12. totidemque nocturnæ ab occasu ad ortum, adeoque hora diurna 1. & 8. diei Saturni cõsecratur Saturno 2 & 9 Ioui. Nimirum in superiori columna numerantur dies, in priori descendente horæ diurnæ, in altera descendente, horæ nocturnę, quibus è regione correspondent planetæ illis horis huius diei, in suprema columna, exhibiti, dominantes e.g. die. ☉ hor. 4. diurna dominatur ☾. &c.

7. *De Nouenis.*

Sapientes Indi diuiserunt quodlibet signum in partes 9. quas vocauerunt nouenas, quasi nonas partes; continet igitur quælibet nouena seu nona pars gradus $3.\frac{1}{3}$.

Tabula Noue narum.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
♈	♂	♀	☿	☾	☉	☿	♀	♂	♃
♉	♀	☿	☾	☉	☿	♀	♂	♃	♄
♊	☿	☾	☉	☿	♀	♂	♃	♄	♄
♋	☾	☉	☿	♀	♂	♃	♄	♄	♃
♌	☉	☿	♀	♂	♃	♄	♄	♃	♂
♍	☿	♀	♂	♃	♄	♄	♃	♂	♀
♎	♀	♂	♃	♄	♄	♃	♂	♀	☿
♏	♂	♃	♄	♄	♃	♂	♀	☿	☾
♐	♃	♄	♄	♃	♂	♀	☿	☾	☉
♑	♄	♄	♃	♂	♀	☿	☾	☉	☿
♒	♄	♃	♂	♀	☿	☾	☉	☿	♀
♓	♃	♂	♀	☿	☾	☉	☿	♂	♂

Sic ♀ existens in ♎æ nouena prima (i.e. in gradu 1.2.3. & quarti gradus minut. 30.) dicitur in sua nouena esse.

8. *Domus seu Domicilia cœlestia.*

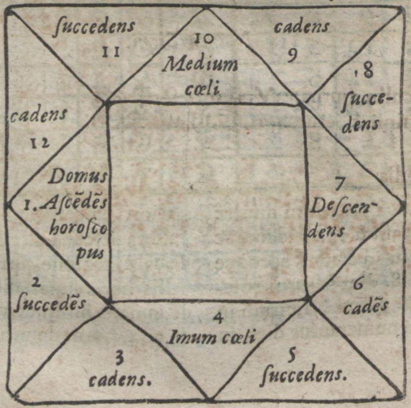

Domum

Domuum harum erectionem aliunde & præcipuè ex Ephemeridibus addiſcere oportet.

9. Gaudere dicuntur Planetæ vel ratione ſuæ domus, vel ratione domiciliorum cæleſtium ſeu horoſcopi. Suæ domus ratione gaudet Planeta quando eſt in domo ſuâ maximè familiari (ratione ſcil. temporis diurni nocturniue.) Sic gaudium ♄i (planetæ ſcil. diurni) eſt in ♒, (domo ♄i diurna:) ♃ in ♐, ♂ in ♍: ♀ (planetæ nocturni) in ♉ (domo eius nocturnæ) ☿ in ♍ Reliqui (☉ & ☾) quia domum vnicam habent, & in ea gaudent. Quoad domos cœleſtes gaudet ♄ in domo 12. ♃ 11. ♂ 6. ☉ 9. ♀ 5. ☿ 1. ☾ 3.

N. *Sunt & aliꝫ modi gaudiorum, e. g. 1. ratione triplicitatum. Sic ☉ gaudet in triplic. △ea: ſic & ♂ quia complexionis eſt ignea: ☾ in ▽: ♃ & ♀ in △: ♄ in ▽. 2. quando Planeta eſt in dignitate amici vel amicæ, tunc dicitur gaudere, &c.*

10 Curſus Planetarum eſt 1. velox tarduſve. 2. directus vel retrogradus. 3. aſcendens vel deſcendens: Planera motu velox dicitur, cum directo mouetur, quippe tunc motus eius velocior eſt motu medio: Tardus econtra cum ſecundum ſucceſſionem ſignorum fertur, in directi ſui Epicycli circum volutione; Retrogradus cum contra ſignorum ſucceſſionem retrovolutione ſui Epicycli. Aſcendens cum ab Ecliptica verſus ſeptentrionem declinat; vnde & eodem modo Septentrionalis dicitur: Deſcendens cum ad meridiem; vnde Meridionalis dicitur. Cuius doctrina ex Ephemeridibus ſumenda.

N. *Sol quia caret Epicyclo, ab hac conſideratione alienus eſt. Similiter & in ☾. propter velociſſimum motum, retrogreſſio non animaduertitur.*

11. *Natura Signi.*

Signa ſunt.	Maſculin. diurna.	♈, ♊, ♌, ♎, ♐, ♒.
	Fœminin. nocturna.	♉, ♋, ♏, ♍ ♐, ♓.

Signa	Mobilia	♈, ♋, ♎, ♑.
	Fixa	♉, ♌, ♏, ♒.
	Commun.	♊, ♍, ♐, ♓.

12. *Natura graduum.*

1. *Tabula graduum maſculinorum & fœmininorum.*

♈	8. *m*	1. *f.*	6. *m.*	7. *f.*	8. *m.*	
♉	5. *f.*	6. *m.*	6. *f.*	4. *m.*	3. *f.*	6. *m*
♊	5. *f*	1. *m.*	6. *f.*	4. *m.*	4. *f.*	
♋	2. *m.*	6. *f.*	2. *f.*	11. *m.*	7. *f.*	
♌	5. *m.*	3. *f.*	7. *m.*	8. *f.*	7. *m.*	
♍	8. *f.*	4. *m.*	8. *f.*	10. *m.*		
♎	5. *m.*	10. *m.*	5. *m.*	7. *f.*	3. *m.*	
♏	4. *m.*	10. *f.*	3. *m.*	8. *f.*	5. *m.*	
♐	3. *m.*	3. *f.*	7. *m.*	12. *f.*	6. *m.*	
♑	11. *m.*	8. *f.*	11. *m.*			
♒	5. *m.*	10. *f.*	6. *m.*	4. *f.*	2. *m.*	3. *f.*
♓	10. *m.*	10. *f.*	3. *m.*	5. *f.*	2. *m.*	

E.g. gradus priores 8. ♈. ſunt maſculini ſequẽs 1.(9. ſc.)eſt fœmininus,&c.

N. 1. *Gradus maſculini dicuntur quod Planetam maſculinum in eis exiſtentem fortiorem reddant: fœminini vice verſa.*

N. 2. *Alij aliter procedunt, primumque ſignorum gradum maſculinum faciunt, ſecundum, fœmininum; 3. iterum maſculinum & ſic deinceps. Verum ratio prior quæ Alkabitio adſcribitur, communior.*

13. *Tabula graduum tenebroſorum, lucidorum & vacuorum.*

♈	*ten.* 3.	*luc.* 5.	*ten.* 8.	*luc.* 4.	*Vac.* 4.	*luc.* 5.	*Vac.* 1.
♉	*ten.* 3.	*luc.* 4.	*Vac.* 5.	*luc.* 3.	*Vac.* 5.	*luc.* 8.	*ten.* 2.
♊	*luc.* 4.	*ten.* 3.	*luc.* 5.	*Vac.* 4.	*luc.* 6.	*ten.* 5.	*Vac.* 3.
♋	*luc.* 12.	*ten.* 2.	*Vac.* 4.	*fum.* 2.	*luc.* 8.	*Vac.* 2.	
♌	*ten.* 10.	*fum.* 10.	*Vac.* 5.	*luc.* 5.			
♍	*ten.* 5.	*luc.* 3.	*Vac.* 7.	*luc.* 6.	*fum.* 6.	*Vac.* 5.	*ten.* 3.
♎	*luc.* 5.	*ten.* 5.	*luc.* 8.	*ten.* 3.	*luc.* 6.	*Vac.* 3.	
♏	*ten.* 3.	*luc.* 5.	*Vac.* 6.	*luc.* 6.	*fum.* 7.	*Vac.* 5.	*ten.* 3.
♐	*luc.* 9.	*ten.* 3.	*luc.* 7.	*fum.* 4.	*luc.* 7.		
♑	*ten.* 7.	*luc.* 3.	*fum.* 5.	*luc.* 4.	*ten.* 3.	*Vac.* 3.	*ten.* 5.
♒	*fum.* 4.	*luc.* 5.	*ten.* 4.	*luc.* 8.	*Vac.* 4.	*luc.* 5.	
♓	*ten.* 6.	*luc.* 6.	*ten.* 6.	*luc.* 4.	*Vac.* 3.	*luc.* 3.	*ten.* 2.

E. g. gradus priores 12. ♌. ſunt tenebroſi, 10. ſequentes fumoſi, &c.

N. *Lucidi*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

N. Lucidi gradus influunt pulchritudinem ac serenitatem temporis, adeoque fortunati sunt, tenebrosi, ac fumosi contra. Vacui dicuntur, quod opera, quæ sub eis inchoantur, vacua ac irrita communiter esse solent, vel si mauis, mediocres sunt inter bonitatem & malitiam.

1. *Tabula graduum putealium. Azemenωn Augmentantium fortunam.*

♈	6	11	19	23	29		19								
♉	5	13	18	24	25	26	3	15	27	30	6	7	8	9	10
♊	2	12	17	26	30		11	1							
♋	12	17	23	26	30		1	3	14	15	7	9	vsq;	15	
♌	6	13	15	22	23	28	2	5	7	10	19	27		28	
♍	8	13	16	21	25		3	13	20	30					
♎	1	7	20	3	30		3	5	21	24					
♏	9	10	17	22	27		7	12	18	20	19	29			
♐	7	12	15	24	27	30	13	20			1	7	18	19	
♑	2	7	17	24	28		13	14	20	24	26	27	28	29	
♒	12	17	24	29			7	16	17	20	18	26			
♓	4	9	24	27	28		13	20							

Sic puteales gradus arietis sunt 6tus. 11mus. &c. idem de Azemenis & Augment.

Puteales dicuntur, quod Planeta in eis est quasi in puteo, i.e debilis influentiæ, quoad calorem & quoad alia opera vtilia: atque communiter quando Planetæ superiores in iisdem existunt, frigus ac humiditas seu pluuia generatur.

Azemena, sunt gradus debilitationis corporum, &c.

14. *Aspectus Planetarum.*

Coniunctio est cum duæ stellæ in eundem coincidunt gradum.

Esse in corde solis, i. e. esse vnitum cum sole intra minuta 16.

Esse in combustione solis, i.e. versari in interuallo quod est vltra minuta illa 16. ad gradum vsque 12. (alij ad 6) Et hoc idem sub radiis solis esse dicunt.

15. *Obsessio.*

Obsessus Planeta dicitur cum vtrinque planetis binis clauditur, id est, cum inter duos planetas existit; ita tamen vt neuter sit in orbe seu ambitu radiorum alterius. Ambitus autem radiorum non omnibus æqualis est. ☉ spargit radios vtrinque ad grad. 15. i. e. antrorsum 15. & retrorsum 15. ☾ vtrimque radios mittit ad grad. 12. ♄ ad 9. ♃ ad 9. ♂ ad 8. ♀. ad 6. ☿ ad 5.

15 *Apogeum & hypogeum.*

Apogeum est punctum in Epicyclis vel Eccentricis, in quo planeta collocatus, longissimè à centro terræ distat. Hypogeum econtra, quo proximè ad terram accedit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

17. Ortus planetarum ad solem trutinatur; dicunturque Planetæ oriri ante solem cum ortum solis præcedunt, post solem cum post solis occasum apparere incipiunt: Hinc sunt

Planetæ { Orientales, i.e. orientali ortu fortes ♄, ♃. ♂.
Occidentales, i.e. occid. ortu fortes ♀, ☿ & ☾.

N. ♄, ♃ *&* ♂ *sunt orientales à* ☌ *sua cum* ☉e *vsque ad* ☍. *Occidentales ab* ☍ *ad* ☌. ♀ *&* ☿ *sunt orientales cum vesperi apparere incipiunt.* ☾ *est occidentalis à* ☌ *ad* ☍, *i. e. aucta lumine, orientalis ab* ☍ *ad* ☌, *i. e. diminuta lumine.*

18. Hemisphærium duplex est, diurnum quod est supra Horizontem; nocturnum quod est infra.

N. *Dicitur Planeta in hemisphærio correspondere, cum planeta diurnus est de die in hemisphærio diurno, & contra.*

Planet. [diurni ♄. ♃. ☉. ☿.
nocturni ♂. ♀. ☾.

19. Caput & cauda Draconis, sunt intersectiones Eclipticæ ac orbis ☾æ, quarum loca ex Ephemeridibus citanda sunt. Caput Drac. bonum est cum bonis, malum cum malis, estque masculinum. Cauda mala cum bonis est, bonaque cum malis, estque fœminina.

20. Via combusta est inter ♎ gr. 13. ad ♏ gr. 9.

21. Eclipsin patiuntur ☉ & ☾.

22. Mansiones tribuuntur soli ☾æ, eæque numero 28. adeoque mansio quælibet determinatur vigesima octaua parte totius circuli, scilicet 0. 12. m. 51. sec. 25$\frac{6}{7}$. mensuratione scilicet incepta à 1. gr. ♈, & secundùm seriem signorum continuata. Hinc prima ☾æ mansio est ab ♈, gr. 0. ad gr. 12. m. 15. sec. 25$\frac{6}{7}$. mansio secunda, ad gr. 24. m. 42. sec. 52. &c. Ex his gradibus reputantur vt plurimum malæ esse influentiæ mans. 16. 18. & 26.

N. *Alij mensurationem instituunt (non in sphæra nona, sed) in sphæra* 8. *id est, asterismis signata.*

CAP. XXVI.

De Modo colligendi.

Modum colligendi peculiarem in colligendis natiuis nonnullis obseruari comperimus, eumque diuersum tum ratione *collectionis sursum deorsumue*, tum quoque ratione *situs colligentis.*

Ratione *collectionis* deprehenduntur in nonnullis diuersæ vires, pro diuersa collectione *sursum deorsumue* facta. Sic helleborus si colligitur, inquit Marsf. Ficinus (lib. de sanit. studiosor.) siue folium deorsum trahas siue sursum, hoc subito tactu fieri creditur, vt vel deorsum vel sursum humores ducat. Sic & sambuci radix si sursum euellatur, per superiora purgat; sin contra deorsum per fossam subtus factam trahatur, mouet aluum; eiusdem sambuci iuli quoque si sursum, cacumen versus decerpãtur, mouent vomitum; econtra, si deorsum eosdem decerpseris, aluum laxant.

De situ colligentis ait Agrippa Phil. lib.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

lib. 1. cap. 48. Collecturos herbam ♄ni vel ♂ iubent ad orientem spectare, vel meridiem. Primum quia gaudent (♄ & ♂) esse orientales à Sole; alterum quia principalia eorū domicilia scil. ♒ ♍, ♐, signa sunt meridionalia. Similiter ♑ & ♓. Collecturi vero rem ♀ream, ☿lem vel ☾rem, spectare iubentur versus occidentem, quia gaudent esse occidentales: vel contra septentrionem, quia domicilia eorum principalia, quæ sunt ♉, ♊, ♋, ♏, signa sunt septentrionalia. Sic in opere solari spectandum est contra orientem vel meridiem; quin potius semper ad ipsum solare corpus atque lumen.

CAP. XXVII.

De Asseruatione, ac primum de tempore seu duratione asseruationis.

Asseruatio est, qua res medicamentales vsui repositæ asseruantur.

N. *Scopus asseruationis est res medicamentales vsus reseruare: Circunstantiæ igitur eo dirigi debent, vt quantum fieri potest res integræ vsuique idoneæ quouis tempore in promptu sint.*

Res asseruandæ sunt tum natiuæ tum præparatæ.

Circumstantiæ Asseruationis præcipuæ sunt *tempus*, *locus* & *modus adaptandi.*

Tempus Asseruationis, dico quamdiu res asseruari potest. Vnde Canones:

Tempus asseruationis ne sit vltra terminum durationis; Etenim quia vires cum tempore euanescunt, non nisi cadauer inutile tandem relinquitur. Accidit hæc euanescentia. in aliis citius in aliis tardius, provt res solidioris vel minus solidæ sunt substantiæ. Nimirum sunt, quarum vis facile dissipatur, harum asseruatio breuioris erit temporis: sunt econtra, quarum natura solidior, adeoque corruptioni magis resistit; earum itaque duratio erit quoque diuturnior v.g. lignorum & sim. Hinc constituitur,

I. TEMPVS SEV DVRATIO NATIVORVM.

Mineralia pleraque (exceptis sulphureis atque aqueis quibusdam) quia solidioris ac durabilioris sunt naturæ, durationis quoque diuturnioris censenda sunt.

E *vegetabilibus*. 1. *Flores* quamdiu odorem, colorem & saporem retinent, asseruari possunt: Vix autem, (exceptis paucis) semestre durant, mutandi igitur annuatim. Schænanthos flores decennium durabiles aiunt.

N. *In genere de floribus notandum, eò commodius in vsum medicum illos captari quo fuerint recentiores; puta nisi humiditas obsit, quæ ex nascentia est reliqua.*

Herbæ diutius quidem asseruari possunt, præstat tamen singulis annis mutationem instituere.

Semina quò calidiora, acriora magisque aromatica sunt, eò quoque durabiliora, ideoque pro re nata biennium ac trienniū integra seruari possunt, minutiora tamen ac frigida minora singulis annis mutare fas est, seruandaque sunt diligenter, ne rancescant.

Fructus quotannis mutandi sunt. Exotici

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

tici tamen duriore cortice ac crusta vestiti, per duos tresue annos durant. v.g. Myrobalani.

Radices paruæ, tenues, raræ, anno quolibet mutantur, vt Asari, Asparagi & simil. Magnæ crassa præditæ substantia biennium vel triennium integra manent, vt Aristolochia, bryonia, gentiana, rheum ponticum. Triennio seruari potest vterque helleborus.

Cortices in annum perdurant & vltra.

Gummi & resinæ durabilioris sunt naturæ.

Animalia, horumque partes, vires suas vegetas obtinere creduntur, quandiu incorrupta seruantur; id quod rancido fœtore, sapore situ atque coloris mutatione dignosci potest. Durabiliores autem sunt partes quæ sicciores ac solidiores: corruptibiliores, quæ molliores, & hæ singulis annis mutari solent.

II. TEMPUS SEU DURATIO PREPARATORUM.

Aceta infusa quotannis mutare conuenit, vel affuso nouo aceto infusisque nouis materialibus renouare.

Aquæ stillatitiæ phlegmaticæ singulis annis vel mutandæ vel renouandæ sunt. Renouationem dico, quâ aqua recentibus plantis superfunditur, denuoque destillatur. Aquæ spirituosæ diutius seruari queunt.

Balsamica aromatica annos duos tresue durabilia sunt.

Cerota vix ad annum durant.

Clyster, quia vt reliqua decocta facile corrumpitur, nullus exstat paratus, sed ex tempore præparatur.

Collyria sicca, cum trochiscis conueniunt.

Condita fructuum, biennium durant.

Confecta, quia saccharo circum vallata sunt, diutiùs durant quam natiua.

Conserua vnius sunt anni.

Decocta quia intra dies paucos corruptioni obnoxia sunt, nulla pro vsu exstant, sed recenter parantur. Et huius rei gratia species certorum decoctorum officinis in promptu sunt v.g. decocta pectoralia. Vide lib. 2. c. 49.

Electuaria lenitiua intra annum ferè imbecilliora fiunt: solutiuorum virtus ad sesquiennium perdurat.

N. *Renodeus durationem hac regulà includit: quo Electuaria quæuis gratiora sunt, eo citius hebescit illorum energia ac facultas.*

Elixyr, quia spirituosum est, si benè muniatur, quo minus exhalet aliquot annos seruari potest.

Emplastra vix ad sesquiannum durant, quin nimis sicca euadant.

Extracta duriora in plures annos perdurant, nec facile præter exsiccationem quid detrimenti contrahunt.

Feculæ vegetabilium singulis annis renouari queunt, integræ tamen, manent biennium & vltra.

Flores variant pro diuersitate materiæ vnde sublimantur.

Iulepi ex præscriptionibus recenter parantur. Iulebus enim rosatus ac violatus in consistentia Syrupi asseruantur.

Lohoch siue Eclegmata quæ amygdalas, pineas, & semina frigida rancori obnoxia recipiunt, vix vltra annum durant, reliqua ad biennium pertingere queunt.

Magisteria præcipitatione parata, quia ex rebus fiunt durioribus, adeoque nec facilè corruptibilia sunt, asseruari in annos tres pluresve poterunt.

Morselli etsi itidem aliquandiu integri

gri manere apti sunt, præstat tamen recentes adhibere, præcipuè si forte simplicia rancori obnoxia continuerint.

Olea expressa temperata, vt amygdalinum, sesaminum, ex pineis & sim. intus præsertim sumenda, vix vltra mensem sine rancore seruantur: frigida, vnius sunt anni: calida per duos vel tres durant. Ex fructibus odoratis quæ exprimuntur, (vt è Nucista,) semestri seruari possunt.

Destillata, diutius durant. *Insolata* quotannis fere vel biennij decursu mutari solent.

Pilulæ tum ob duriorem compagem, tum ab aloen, quam pleræque recipiunt ad annos duos tresue pertingunt, præsertim quæ opium continent.

Præparata in specie sic dicta, quia per se durioris ac minus volatilis sunt essentiæ, duos tresue annos integra manent.

Pulueres præstat adhibere recentes.

Rob. singulis annis mutantnr.

Rotulæ ex tempore fere fiunt.

Salia in annos aliquot durabilia sunt præsertim crystallisata.

Species aromaticæ singulis annis, vel sesquiennali periodo renouandæ sunt.

Spiritus si bene custoditi fuerint, quò minùs exhalarint, diu durare possunt.

Succi liquidi mutantur quotannis: Duriusculi ac inspissati diutius durant, scil. in annos duos tres & vltra.

Syrupi simplices annuali periodo mutari volunt: Compositi ac aromatici biennali.

Tincturæ in pulueribus durabiles sunt annis aliquot; tincturæ liquidæ durabiles sunt pro diuersirate menstruorum.

Trochisci & Collyria sicca annum durant vnum. Excipe qui opium continent, seminaque rancori obnoxia, nimirum illi ad sexennium vsque pertingere possunt, hi breuis sunt durationis, nec annum integri manent.

Vnguenta ad annum vel sesquiennium vt plurimum seruantur.

CAP. XXVIII.

De Loco Asseruationis.

LOcus asseruationis vel *generatim* consideratur vel *speciatim*.

Generatim consideratur locus, tum ratione *domicilij*, tum *asseruatoriorum*, vbi scilicet natiua siccantur & asseruantur.

Locus in genere eligendus est purus asseruandoq; medicamento conueniens, sublimis, siccus, peruius, septentrionem meridiemque spectans: Vitandus è contra locus impurus, puluerulentus, subterraneus, vliginosus, insolatus, infumatus, &c. Custodiendæque sunt res ne à radiis solis vtantur, neque squalore tecti vel murorum madefiant. Quinimò, non abs re foret, in peculiari camera seu hypocausto, super scamnis ac asseribus, herbas rara stratificatione, blandi caloris beneficio siccare, postmodumque vasis mundis asseruari.

Speciatim consideratum locum exhibent *vasa asseruatoria*, scil. ampulla, arcula, capsula, fictile, lagena, olla, phiola, pyxis, sacculi, scatulæ, thecæ, vitra, vitra saccharina, vrcei. Hæc talia adhibere oportet, qualia rerum asseruatio exigit,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

vt integra scil. maneant, neque à vase saporem, aut qualitatem alienam contrahant.

E Mineralibus; *Terræ* scatulis vel arculis ligneis asseruari poterunt.

Salina ligneis custodiuntur vel vitreis non metallinis, reponunturque loco sicco.

Aquea vitris vel vrceis vitreatis.

Vegetabilibus: *Flores* siccantur in vmbra reponunturque (maximè qui iucundum odorem halant) arculis tiliaceis.

Herbæ siccantur in vmbra, nisi quæ scapo sunt crassiore aut foliis humidioribus ac adeo procliues ad putrefactionem; nimirum hæ calore intensiore solis sc. vel similis exiccari possunt. Vbi probè siccatæ fuerint, includuntur sacculis lineis, vel quod melius est arculis ligneis vt à puluere tutæ sint.

Semina asseruantur loco sicco, vasculis ligneis vel vitreatis, chartisque, vt eo diutius, & sine impuritate perdurent, inuoluentur.

Fructus, scatulis, pyxidibus vel sportis continentur.

Radices asseruandæ sunt in aëre sicco, vt exsiccentur: Minores, rariores, & quarum vires solis vel ignis calore facilè dissipari possunt, in vmbra & vento exsiccandæ sunt, vt api. j, fænicul. &c. Crassiores igne, sole vel vento siccantur vt Bryon. Gentian. mandrag. rheipontic.

Cortices arculis ligneis, locoque sicco asseruantur.

Gummi ac resinæ siccæ, sicco loco atque ligneis vasis includuntur: liquidiores, vrceis.

Ex *Animalibus*. Animaliá horumque partes sicciores in pyxidibus ligneis reponuntur, vt ossa.

Adipes & medullas, vasis, vrceis, vel figulinis vel vitreatis recondere conuenit, locoque frigido ac sicco asseruare.

Præparata.

Aceta ac aque stillatitiæ vitreis vasis lagenisvè, locoque temperato commodè seruantur.

Balsama illa odorata pyxidibus stanneis (melius vitreis) benè occlusa seruantur: liquidiora, stillatitia simili modo seruanda sunt, quo olea stillatitia, & spiritus.

Cerata asseruantur vt emplastra.

Condita & sim. figulina potius, quam stannea vasa expetunt.

Confessiones saccaro obductæ, ligneis arculis reconduntur, locoque moderatè calido ac sicco locantur.

Conseruæ, *Eclegmata*, *Electuaria* Vasis figulinis vitreatis potiùs quàm stanneis asseruantur.

Emplastra ac *cerata* vesica aut charta quæ liquatam ceram imbiberit, obuoluuntur, atque sic arculis vel pyxidibus siccis tenentur.

Extracta vasis figulinis vel vitreis amplioris orificij, vt spatula depromi possint seruantur; vel si sicciora fuerint, vt pilulæ reponuntur.

Feculæ. *Flores*, &c. Vitris vel pro re nata ferantur.

Morselli, vt confectiones custodiuntur.

Olea infusa atque expressa in in vasis vitreis vel filuginis vitreatis reponuntur.

Destillata in vitris angusti orificij,

Pilulæ inuoluuntur vesica vel charta cerata, reconduntúrque in thecis siccis, ligneis, vel stanneis loco sicciore.

Præparata viris custodiuntur locoque sicciore.

Rotulæ vt confectiones arculis ligneis seruantur, locoque sicco.

Salia

Salia vitra postulant, locumque ficciorem.

Species aromaticæ coriaceis sacculis probè consutis, vel in vitreis aut ligneis vasis optimè seruantur.

Spiritus vitra benè obturata exigunt, adeoque angusti orificij, locumque temperatum vel frigidiorem.

Succi liquidi in vitris angusti orificij asseruantur, superfuso aliquantulo olei amygdalini, oliuarum, vt à situ conseruentur; inspissati succi cum Extractis conueniunt.

Syrupi non detinentur rectiùs quàm in figulinis vrsis, præsertim ij qui per se acidi sunt, quos omnino in vasis figulinis vitreatis, parare ac detinere oportet quippe noxam mineralem ex metallinis vasis facilè eliciunt.

Trochisci in pyxidibus ligneis commodè reponuntur.

Vnguenta ac Linimenta vasis figulinis partim quoque pyxidibus stanneis conclusa tenentur.

CAP. XXIX.

De Modo adaptandi ad asseruationem.

MOdus adaptandi variat, provt res *integra* in *partes* dissecta, *repurgata* vel *secus* asseruari postulat, vel provt diuerso *situ* est collocanda, aliudve expetit, cuius auxilio à corruptione conseruetur. verbi gr. *Succis superfunditur oleum, camphora semini lini imponitur, &c.*

Flores asseruantur vt plurimum à caulibus ac foliis suis herbaceis segregati.

Herbæ seu *folia* si grandiora fuerint, caulibus crassioribus, seorsum à caulibus sint tenuioribus, vna cum hisdem asseruantur nec raro vna cum floribus.

Radices, *aliæ* seruantur integræ, vt aristolochia, gentiana, hermodactylus, satyrium; &c. *aliæ* in taleolas dissectæ vt bryonia, enula, iris, &c. Similiter adimitur nonnullis lignosa matrix, vt fæniculo, petroselino, &c.

Fructus E.g. Poma collocanda sunt vt pediculi deorsum, flores sursum spectēt. Quinimo frumento v.g. hordei semini poma imposita diutiùs durant.

Carnosæ animalium *partes*, lauantur primum pro libito, cnm vino vel decocto conuenienti, hinc exsiccantur ex furno, siccatæquæ foliis congruis, e.g. absinthij ne putrescant inuoluta asseruantur. Sic *pulmones* parantur extractâ primum aspera arteria. Sic parantur & *Epata, Lienes*, &c.

Res pingues & oleosæ lauantur in aqua aliquoties, donec puræ euaserint. Hinc lento igne liquantur, colantur, effunduntur ve super frigidam, vt sordes ad fundū secedant, vel in spumam colligantur, post reponuntur in locum frigidum quo seruantur. Sic lauantur *axungiæ*, *seua*, *medullæ*, &c.

N. Alij *adipes solâ lotione purgatas asseruant, lotionemque malunt ex aqua frigida, scil. hac ratione adipē non modo solidioris substantiæ, sed & coloris candioris manere autumant:* Alij *aquā salsam lotioni adhibent, dein dulcorant & ne rancescant aliquid salis pro asseruatione admiscent:* Alij *Vino pinguedines abluunt quò magis abstergantur.*

Membranosæ partes, vt intestina secundum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

cundum longitudinem ſecantur abluuntur (vino vel decocto conuenienti) in fruſta diſſecta exſiccantur (in clibano) ac ſeruantur , inuoluta foliis conuenientibus.

Sanguis repurgatur à ſero , hinc exſiccatur in furno.

Fella detrahuntur à iecore præligatiſque filo viis introitus & exitus , ſiccantur in camino ſuſpenſa.

Coagula exiccata fumo aut ſole aſſeruantur.

CAP. XXX.

De Vſurpatione.

VSurpatio eſt medicamenti adminiſtratio.

Circumſtantiæ quas in vſurpatione conſideramus ſunt: *Vires*, *Vſus* ſeu modus vtendi ; *Formula* ac denique *Doſis* ſeu quantitas.

Virium ratione Medicamentum eſt.

Aſtringens τυπτικὸν, i.e. Oſcula vaſorum occludens , Talia ſunt frigida. ſubſtantiæ craſſæ, acerba, auſtera &c. Opponitur aperientibus.

Adurens, *pyroticum* quod adurit. Suntque 1. Veſicantia. 2. Eſcharotica. 3. Cauſtica.

Alexiterium , *Alexipharmacum* , i.e. Venenis reſiſtens , cor ac Spiritus Vitales roborans , ne venenum facile admittant.

Anodynum , i.e. dolorem leniens , ſiue narcoticum id ſit ſiue paregoricum : Sæpius tamen de paregoricis dicitur.

Aperiens ἀναςομωτικὸν , i.e vaſa reſerans Talia ſunt calida, (ſed non vltra gr. 2) ſubſtantiæ tenuis. Opp. ςεγνωτικοῖς, adſtringentibus.

Apophlegmatizans , quod excrementa è cerebro in palatum & os detrahit, ſiue id maſticetur, ſiue gargariſetur, ſiue palato illinatur. Talia ſunt calida, acria, vel tota ſubſtantia agentia.

Artheticum arthriticum quod neruoſo generi ac articulis familiare eſt.

Attenuans λεπτυντικὸν , i.e. craſſos , viſcidos , frigidos, humores incidens, diſſoluens Talia ſunt cal. gr. 3. ſubſtantiæ tenuis, vt mordicantia, ſalſa, amara, nitroſa : Opp incraſſantibus.

Attrahens ἑλκτικὸν , i.e. humores ac ſpiritus è corpore in ſuperficiem alliciens. T. S. Calid. 2. 3. (4. *Veſicas vel ruborem inducunt*) tenuis ſubſtantiæ His accenſe, quæ attrahunt tota ſubſtantiâ. Sic venenum attrahit venenum.

Bechicum quod leniendæ tuſſi comparatum. Specialiter tamen quod putum promouet.

Calfaciens quod calorem excitare potis eſt.

Cardiacum, quod cordi familiare.

Carminatiuum, i. e flatus diſcutiens. T. S. imprimis ſemina calida maiora dicta.

Κατηγματικὸν quod fractis oſſibus ſolidandis conuenit.

Cathæreticum , quod ſuperfluam carnem cui adhibetur abſumit , vt acria mordicantia.

Catharcticum. i.e. purgans ſiue ἄνω ſiue κάτω id fiat , potiſſimum tamen de deiectoriis dicitur.

Cauterium

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

Cauterium Causticum, cauterizans Escharoticum, quod non solum in cutem, sed in carnem subiectum adurendo agit.

Cephalicum, i.e. capiti familiare.

Colagogum, quod bilem flauam purgat.

Cicatrizans ἐπυλωτικὸν cicatricem inducens. T. S. quæ non solum id quod influit sed humorem, qui in ipsa carne continetur consumunt, vt hac ratione in cutem caro mutetur. Sunt vehementer siccantia crassæ S. adstrictoria.

Κολλητικὸν, i.e. glutinatorium.

Condensans πυκνωτικὸν, i.e. poros cutis contrahens. T.S. aquea ac frigida debilius contrahentia, seu subadstringentia, subaustera, subacerba (non adstr.) Opp. Rarefacientibus.

Confortans, confortatiuum: quod proprietate quadam partem aliquam respicit roborat & confortat.

Constringens, idem quod obstruens.

Corroborans, idem quod confortans.

Corrodens, corrosiuum, καθαιρετικὸν, quod excrescentem carnem tollit, T. S. Calida 4. gr. tenuis substantiæ, septicum, acri mordacia.

Deiectorium, id est, per aluum purgans.

Densans, idem quod condensans.

Detergens. Vide extergens.

Diaphoreticum est, 1. idem quod sudorificum [T.S. Eadem cum diureticis] 2. idem quod discutiens.

Discutiens, resoluens est, quod flatus discutit, hinc & humores.

Diureticum quod τὸ seorsum & aquosum sanguinis ad renes & vesicam deducit; vt inde eiiciatur. T.S cal. 3. tenuium partium, incidentia.

Ἐκβόλια, i.e. fœtum ac secundinas eiicientia.

Eccoproticum, i.e. aluum laxans fecesque tantummodo deturbans.

Emeticum i. e. Vomitorium.

Ἐμμηναγογὸν menses ciens.

Emolliens μαλακτικὸν: quod humores concretos ac congelatos fundit. T. S. Cal. 2. nonnihil sicca & Emplastica.

Emplasticum, i. e. glutinosum quod parti cuipiam illitum tenaciter adhærescit ac poros implet. T.S. Sicca ac terrea citra acrimoniam.

Emphractica, sunt Emplastica quæ poros suo lentore obstruunt & opplent. T.S. humida, tenacia; vt olea. Opp. Ecphractico.

Ἐναιμὸν est κολλητικὸν, quod cruentis vulneribus adhibetur sanguinem sistendi gratia.

Epaticum, quod Epati familiariter conuenit.

Epuloticum vel *Synoloticum*, quod vlceri cicatricem inducit. Vide cicatrizans.

Erodens, idem quod corrodens.

Errhinum: quod pituitam (non à ventriculo cerebri sed) circa meninges hærentem ad nares prolicit, adeoque citra sternutationem. Talia S. Calida ac nitrosa.

Expectorans. Vide bechicum.

Extergens ἐκφρακτικὸν, i. e. lentos & glutinosos humores cuti adhærescentes eluendo infarctu liberans. T.S. Siccantia tenuis substantiæ, nitrosa; amara.

Glutinosum, i.e. Emplasticum.

Glutinans, *glutinatorium*, κολλητικὸν: quod agglutinat & coniungit solutas partes. T.S. quæ plus siccant quam Sarcotica, nihil detergunt; sed potius adstringunt.

Humectans; quod humidum reddit.

Hydragogum; quod serum seu aquas purgat.

Hypnoicum; quod ſomnum conciliat, ſomniferum.

Hyſtericum; quod vtero familiare eſt.

Incidens, idem eſt quod attenuans.

Incraſſans παχυντικόν, i.e. tenuiores & liquidiores ſuccos reddens craſſiores. Talia S. frigida aut temperata citra acrimoniam craſſæ & terreæ ſubſtantiæ. Opp. attenuantibus.

Indurans: σκληρωτικὸν quod quaſi congelat & diſtendit. T.S. frigida gr. 2. 3.

Lac generans, quod ſanguinem probum generat, attenuat & ad mammillas deducit.

Lac imminuens, quod lactis generationem impedit.

Laxans χαλαστικὸν, i.e. materiam quæ in flatus declinat tenſionemque cauſat attenuans & diſcutiens T.S. modicè calfacientia, largiùs humectantia, ſubſtantiæ tenuioris.

Lithontripticum, quod calculum atterit & eiicit.

Maturans πεπτικὸν, ἐκπυητικὸν, id eſt puris generationem iuuans. T.S. Temperatè calida, humida & Emplaſtica.

Melanagogum, i.e. atram bilem educens.

Menſes mouens ἐμμηναγωγόν, quod ſtuporem infert, atque dolorem ſtupefaciendo lenit.

Nephriticum, quod renibus familiare eſt.

Neruinum, Νευρωτικὸν artheticum quod neruoſo generi conuenit.

Obſtruens, i.e. oſcula vaſorum occludens. T. S. frigida & aſtringentia, ſubſtantiæ craſſæ; auſtera acerba.

Ophthalmicum, quod oculis conuenit.

Oticum, quod auribus familiare eſt.

Odontalgicum, quod dentium dolores ſopit.

Paregoricum eſt anodynum, quod blando ſuo calore corporis calorem fouet, fouendóque meatus reſerat, laxat, emollit, diſcutit. T.S. temperata tenuis ſubſtantiæ.

Philtrum φίλτρον, quod amorem conciliare creditur.

Phlegmagogum, i. e. pituitoſum humorem purgans.

Polychreſtrum, quod multis viribus pollet.

Pſilothrum ψίλωθρον, i.e. depilatorium.

Ptarmicum: i.e. Sternutatorium.

Purgans: quod humores è corpore vel per os vel per anum educit.

Pus generans: Vide maturans.

Putrefaciens, Σηπτικὸν; quod acrimoniâ, &c. calori natiuo infenſiſſimum, eumque vel fugat vel eius ſymmetriam deſtruit. Talia ſunt mordicantia, acria vt ☿.

Pulmonicum: quod pulmonibus familiare eſt.

Rarefaciens ἀραιωτικὸν: i. e. cutis meatus reſerans. T.S. calida moderatè, ſicca, ſubſtantiæ tenuis.

Refrigerans: quod frigus inducit.

Repellens, ἀποκρουστικὸν: i. e. quod humores in membra irruentes, vel nondum plane impactos repercutit. T.S vel frigida humida, quæ meatus cōtrahunt, vel frigida ſicca terreſtria: vt auſtera, adſtringentia.

Reſerans, i. e. infarctu liberans.

Reſoluens, i. e. diſcutiens, ſcil. per inſenſilem tranſpirationem, vel & interdum idem quod attenuans.

Sarcoticum, i. e. carnem generans T. S. quæ extra morſum ſordes vulnerum detergunt, ne conſolidationem impediant.

Semen generans, quod materiam ſeminariā ſpiritu replet & flatu diſtendit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

Semen imminuens, quod seminis generationem & turgescentiam impedit.

Septicum: i.e. putrefaciens.

Siccans: quod siccitatem inducit.

Somniferum: i.e. hypnoticum.

Splenicum, siue *spleneticum*, quod lieni familiariter conuenit.

Sternutatorium, ptarmicum: quod Sternutationem mouet, ac excrementa capitis, tum ea quæ in cerebro, tũ quoq; quæ circa meninges hærent, expellit.

Stomachicum, quod ventticulo familiare est.

Stomaticum, quod ori conuenit.

Stupefaciens idem quod Narcoticum.

Vesicans, *Vesicatorium*, quod vesicas & pustulas excitat, extremam cuticulam tantum attollendo, (est inter πυρωτικὰ mitissimum.) T.S. Cantharides, sinapi, fermentum flammula, ranunculus, &c.

Vomitorium: quod per hos humores educit.

Vreticum; idem quod diureticum.

Vulnerarium τραυματικὸν: quod intus assumptum, vulnerum consolidationem iuuat.

CAP. XXXI.

De Modo vtendi.

MOdus medicamenta adhibendi duplex est, *internus* & *externus*.

Internus est, quo medicamenta per os faucésque intra corpus assumuntur, perficiturque *potando*, *lingendo*, *masticando*, *deglutiendo*.

Externus est, quo medicamenta corporis *cauitatibus* exterioribus solùm immittuntur, vel *superficiei* extrinsecus applicantur. Cauitates illæ sunt Os, Oculi, Nares Aures, Vterus, Penis, Anus. Applicatio superficie tenus fit, *inungendo*, *emplassando*, *cataplassando*, *irrigando*, *lauando*, *vel impositione alicuius rei tepidæ fouendo*, *&c*.

N. *Modum in medicamentis administrandis adhibere oportet, qui conuenit ratione* loci affecti, *tum ratione* materiæ *adhibendæ*.

Locus affectus exigit modum internum, vel externum, provt collocatus est introrsum extrorsumve, adeóque aditum medicamentis exhibet. Hinc si locus affectus plane sit internus, inrernum adhibendi modum exigit, sin vero & extrorsum sese extruserit, externa quoque medicamenta admittit. Similiter locus affectus externus, externis curatur, nonnunquam & internis.

CAPITI, internè applicantur omnis generis medicamenta interna; *potulenta scil. Lingibilia*, *comestibilia ac deglutibilia*: *Externe* 1. *per os*: apophlegmatismi, masticatoria, suffitus: 2. *Per aures*: Aquæ, Succi, Olea, suffitus ex aquis stillatitiis, decoctis, &c. vel ex pulueribus carboni impositis: 3. *Per nares*: Errhina, Ptarmica, &c. 4. *Superficietenus*: Inunctiones, Irrigationes, lotiones, impositiones cucupharum, fomentationesquæ aliæ, suffitus.

N. *Quinimo quæ pedibus applicantur, caput maximè afficiunt, vt; lotiones, cataplasmata, inunctiones plantarum pedum*.

OCVLIS internè eadem quæ capiti conueniunt, externè immittuntur,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

Collyria, Aquæ, &c. ſuperficietenus Inunctiones, Emplaſtra, Cataplaſmata.

NARIVM affectibus tàm interna, quàm externa medicamenta applicari poſſunt, quæ Errhini nomine communiter veniunt.

DENTIBVS: oris collutiones, pilulæ vel turundæ indita, linimenta, ſuffitus, pulueres trochiſci (quibus gingiuæ, fricantur) *Superficietenus*, maxillarum inunctiones, Emplaſtra, Cataplaſmata, fomentationes.

FAVCIBVS; Gargariſmi, Fumus, Linctus, Syrupi, Trochiſci ſublinguales. *Extrinſecus*, Inunctiones, Cataplaſmata, v.g. in angina ex nido hirundinum, adde Linimenta ex melle.

THORAX SIVE PVLMONES omnia *interna* admittunt, præcipue tamen Linctus, Trochiſcos, Rotulas ac Morſellos ſublinguales, Electuaria, Aquas, Syrupos, Vapores itidem ac fumum cum aëre attrahendum: *Extrinſecus*, Inunctiones, Emplaſtra, Cataplaſmata, Sacculos, Epithemata.

CORDI: omnis generis interna medicamenta adhiberi poſſunt, ſiue per pulmones ad Cor transferantur, ſiue per ventriculum. Præſentiſſimæ vero operationis ſunt odoramenta, quibus ſpiritus vitales inſigniter recreari comperimus. *Extrinſecus* adhiberi ſolét potiſſimum Epithemata, Inunctiones, &c.

Epati conuenientia itidem ſunt omnia interna. *Superficietenus* applicari poſſunt, Inunctiones, Emplaſtra ac Cerota, Cataplaſmata, Epithemata, Sacculi.

Lieni ſimilia adhiberi poſſunt, tàm interna quàm externa.

Renibus præter iam dicta medicamenta & lotiones inſeſſuſque conueniunt, clyſtereſque per anum iniecti. Idem iudicium de Veſica.

Vtero dicantur ſimiliter omnia interna. *Extrinſecus* conuenit odor tum naribus tum pudendis adhibitus, vt Iniectiones in vterum. poſſi, ſuffitus. *Superficietenus*: Inunctiones, Emplaſtra, Cataplaſmata (quæ cautè adhibenda) Fomenta ſicca ſeu ſacculi.

Ventriculo adhibentur omnia interna; *Superficietenus*; Inunctiones, Emplaſtra, Cataplaſmata, fomentationes ex pane toſto (qui vino irrigatur, calidéque imponitur) ſacculi.

Inteſtina præter iam dicta interna ac externa medicamenta admittunt quoque, quæ per anum immittuntur, vt ſunt ſuppoſitoria, Clyſteres, liquoreſue alij per ſymphonem immittendi, tum & quæ vmbilico inunguntur.

CAP. XXXII.

De Formulis medicamentorum practicis.

FOrmulæ medicamentorum practicæ quæ intrinſecus adhibentur ſunt tum *liquidiores*; Apozemata, Emulſiones, Infuſiones, Iulapia, Potiones, tum *paulo craſſiores*; Syrupi, Eclegmata, Electuaria, Boli, tum *ſolidiores*; Trochiſci, Pulueres, Rotulæ, Morſuli, Pilulæ, &c.

Extrin

(Extrinsecus) quæ adhibentur sunt vel *Liquida*; Aquæ, Olea, Epithemata, Clysteres: vel *Crassiores*; Linimenta, Vnguenta: vel *Duriores*; Cerota, Emplastra, Cataplasmata, Sacculi.

N. *Quibus formulis medicamenta adhibenda sint, edocent.* (1.) *Modus vtendi* (2.) *materiæ adaptabilitas, quibus* (3.) *addi potest Patientis natura, quæ formulis aliis inhiat, alias auersatur.*

Modis vtendi singulis suæ correspondent formulæ. Internè, inseruiunt vsui (1.) *Potabili*: Apozemata, Aquæ, Emulsiones, Infusiones aliæque potiones. (2.) *Lingibili*: Eclegmata siue Linctus, Syrupi, Trochisci sublinguales. (3.) *Comestibili seu Masticabili*: boli, Condita, Conseruæ, Confectiones, Martius panis, Marmoladæ, Mixturæ, id est Electuaria, Rotulæ, Trageæ, &c. (4.) *Deglutibili*: Pilulæ, Pulueres.

Externè inseruiunt quæ *immittuntur cauitatibus.*

I. *Ori*: Dentifricia, Gargarismi, Linimenta, Masticatoria, Suffitus.

II. *Oculis*: Aquæ, Collyria, Vnguenta, fomenta, cataplasmata.

III. *Naribus*: Errhina, Odoramenta, Suffitus, Nasalia.

IV. *Auribus*: Aquæ, Succi, Decocta, Olea, Vnguenta, Suffitus.

V. *Vtero*: Clysteres, Pessi, &c.

VI. *Ano*: Clysteres, aliique liquores per syringam, Suppositoria, &c.

VII. *Peni*: Clysteres, ceraceæ candelæ, &c.

II. Corporis superficiei applicantur.

1. *Inungendo*: Olea, Linimenta, Vnguenta.
2. *Emplassando*: Emplastra, Cerota, Dropaces.
3. *Cataplassando*: Cataplasmata, Sinapismi, Phænigmi.
4. *Irrigando*: seu humectando: Epithemata, Embrochæ.
5. *Lauando*: Aquæ, Lixiuia, Balnea, &c.
6. *Simpliciter tepidè imponendo & fouendo*: Sacculi (Cucuphæ) animalium partes carnosæ calentes impositæ.
7. *Suffiendo*: Suffumigia.

CAP. XXXIII.

De Dosi medicamentorum.

DOsin Medicamentorum internorum metiuntur generaliter Vires ac Formulæ adhibendæ.

Virium ratione adhibentur.

Alterantia.

Temperatè, à ℈ij. ad ℥ij.
Gradu. 1. à ℈j. ad ℥j.
2. à ℈ß. ad ℥ß.
3. à gr. v. ad ʒij.
4. à gr. iiß. ad ʒi.

Purgantia.

1. Gradu Mansione:
1. ab ℥ij. vel iij. ad vi. vel viii. vt Syr. rosar. solut. Violar. solut.
2. ab ℥iiß. ad v. vt mel. rosar. solut. mel. viol. sol.
3. ab ℥ij ad iij. vel IV vt succ. rosar. & violar. (ireos nostr. manna) Syr. è flor. persicorum.

2. Grad. Manſ.
1. ab ℥ß. vel ʒv. ad ℥iß. vel ℥ij. vt Tamarind. caſſia. (in pulpis.)
2. ab ℥ß. ad ℥iß vt ſemen carthami (in infuſ.)
3. à ʒiij. ad ʒvij. vt Epith.

3. Grad. Manſ.
1. à ʒi. ad ℥ß. vt mirobalani (ad ʒ.v.) polypodium.
2. a. ℈ij. ad ʒij. vt Rhabarb. agaric. Mechoacana, Sena.
3. a. ℈ß. ad ʒj. vt Aloë, Hermodactylus, Turbith. Gratiola, Ialappa.

4. Grad. Manſ.
1. a gr. X ad ʒß vel ℈ij. vt Mezerium, granum gnidium, Aſarum, Colocynthis.
2. a. gr. v. ad xv. vt Elaterium, cortex hellebor. nigri.
3. a gr. iij. ad x. vt Euphorb. Eſula. ☿. Scammonium.

N. *Specialiorem ſingulorum purgantium doſi: quære propriis locis.*

Formularum ratione adhibentur medicamenta doſi, quæ reſpondet opportunitati adhibitionis, obſeruatis tamen, ſi opus ſit, facultatibus ac doſi inde dependente. V. gr. quæ grata ſunt & facilis aſſumptionis maiori doſi exhiberi queunt, perque vices reiteratas aſſumi. Ingrata, doſi minori, & vix vltra vicem vnam perſuadentur.

Vtriuſque ratione eſt communis doſis, qua pro vice vna adultis præſcribuntur.

Apozemata
Aquæ ſtillatitiæ } ℥iiß. ad v.
Boli. ℥j.

Clyſteres adultis lib. 1. præterpropter, adhibentur: infantibus ℥ij. iij. &c.

Condita pro libito ſumuntur quantitate Iuglandis.

Conſeruæ eadem quantitate vſui veniunt.

Electuaria alterantia & confortantia à ℈j. ad ℈iiij. vel ʒiß.

Lenientia a. ʒj. ad ℥iiij. Purgantia ad ℥j. præterpropter.

Elixyria guttulis propinantur, vel à ℈ß. ad ℈j. vel ℈iß.

Emulſiones pro potu crebro ſæpius ordinantur.

Extracta duriuſcula *alterantia* à ℈j. ad ʒiß. *Purgantia* à ℈j. ad ʒj.

Liquores ſalium & ſimil. reſolutorum à gut. v. ad ℈j.

Magiſtetia *corroborantia* à ʒß. ad ℈iß. *purgantia* vide ſigillatim.

Morſelli ad ℥i. vel ℥ij. &c.

Olea ſtillatitia à gr. ij ad gr. XV.

Pilulæ *Laxatiuæ* à ʒſ ad ʒij. *Purgantes* à ℈ij. ad ℈iiij.

Præparata à ℈j. ad ʒj.

Pulueres & ſpecies *aromat. purganteſue* à ℈iß. ad ℈iiij.

Salia vegetabilium à ℈j. ad ʒj.

Sapæ & Syrupi ab ℥j. ad ℥iij.

Spiritus minerales à gr. iij. ad ℈ß. vel ſi debiliores fuerint ad ℈ij. &c. Vegetabiles ad cochleare pro re nata.

Trochiſci ad ℈iiij.

N. *Doſes has præterpropter dedi, adulto competentes: notari tamen velim pro diuerſitate ingredientium conſtitutioneque aſſumentis, cunctas eſſe moderandas. Et ſi ſpecialius haberi poſſint, his potius fidendum.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

Cap. XXXIV.

De Signatione in genere, ac primùm de qualitatibus sensilibus & figura.

Signatio est quæ docet modum medicamenta cognoscendi & dignoscendi.

Signa cognitionis plurima existunt: Nos præcipua damus, tribusq; illa classibus includimus; Inhærentium, antecedentium, consequentium: & hęc singula in consideratione simplici, vel comparata similitudine.

In classe inhærentium excellunt, 1. Qualitates sensiles 2. Figura 3. Ætas & Sexus, &c.

Qualitates sensiles sunt. 1. Sapor. 2. Odor. 3. Color. 4. Qualitates tactiles 5. Sonus.

1. Sapor.

Acer, cui subiicitur aromaticus, mordax, seu septicus siue arsenicalis.

Acerbus — adstrictorius, ponticus, fructuum immarurorum, aluminosus.

Acidus — acidulus, ammoniacalis.

Amarus — absynthiacns, aloeticus, felleus, gemmeus, Salinus.

Austerus — stypticus adstringens, vitriolatus.

Dulcis — pinguis, saccharinus, melleus.

Salsus — serosus, nitrosus.

Vnctuosus.

N. *Sunt qui insipidum addunt saporem, in quo humiditas insipida sentiatur, alij Vineum quoque & lacteum subiungunt. Verum vti prior propriè dictus sapor non est, ita posteriores non simplices, sed compositos sapiunt sapores. Vlneus, austerum, dulcem & suauem: lacteus; dulcem, pinguem & suauem.*

2. Odor.

Odorum distinctio minus perspicua est, à saporibus tamen, cum quibus magna ipsis affinitas est, nomina ferè mutuantur.

Gratus εὐώδης, fragrans, bene olens,

Molestus, δυσώδης fœtens, male olens.

Grauis.

Amarus.

Acerbus.

Acidus, &c.

3, Color.

Albus, cui subiicitur candidus.

Flauus — luteus, cereus, croceus, aureus, melleus, citrinus, fuluus, vitellinus.

Rubeus — puniceus, flammeus, sanguineus.

Purpureus — Violaceus, giluus, brunus.

Viridis — prassinus, herbaceus, ærunosus, porraceus.

Cæruleus — glaucus, cæsius, gryseus, liuidus, cineraceus, pallidus, pullus.

Niger — ater.

N. *Color intuendus, non modo qui in superficie extrinsecus conspicitur, sed & qui intrinsecus delitescit, siue compressione, attritione, siue modo alio conspicuus reddatur. E.g. Hyperici flores si digitis confricentur, rubrum exhibent, licet lutei intuitu crescant.*

4. Qualitates tactiles.

Crassities, & *tenuitas seu subtilitas.*

Crassum

Crassum est quod ægrè læuigatus, seu quod vix in tenues partes comminuitur. *Tenue* quod contra.

Densitas, seu soliditas & raritas seu porositas. Densum, quod poris vel exiguis vel nullis peruium est. *Rarum*, quod multis. Huc cauum.

Durities & mollities : Durum quod tactui resistit; *molle*, quod cedit.

Grauitas & leuitas : Graue, quod in se coactum pondere, quam mole magis est conspicuum. *Leue*; quod laxius mole quam pondere.

Lenitas seu lubricitas & ariditas. Lubricum idem quod lentum & viscidum. *Aridum* contra.

Leuitas & asperitas. Leue cuius superficies est æqualis, seu in quibus omnia sunt æqualia (plana, æqualiter composita) Huc *rotundum. Asperum* seu *scabrum* in quo partes inæqualem situm habent atque aliæ eminent, aliæ depressæ sunt. Huc superficies *hirsuta, pilosa, angulosa, lacineata quæque, &c.*

Huc pertinent & dispositiones quibus res quæque mutabiles existunt, adeoque.

Combustibilis; incombustibilis.

Concretilis (vt Sal) inconcretilis.

Densatilis; indensatilis.

Ductilis (vt metallum,) inductilis.

Exhalabilis (vt aqua, &c.) inexhalabilis.

Fissilis (vt venæ arteriæ, &c.) infissilis.

Flammabilis (vt pinguedo) non flammabilis.

Flexilis (vt Salix, &c.) inflexilis.

Fractilis (vt baculus, &c.) infractilis.

Friabilis (vt pumex, &c.) infriabilis.

Fusibilis (vt metalla, salia, &c.) infusibilis.

Humectabilis (vt spongia, &c.) inhumectabilis.

Liquabilis (vt Salia;) illiquabilis.

Mollificabilis (vt pix, &c.) immollificabilis.

Pressatilis (vt medulla Sambuci, &c) impressatilis.

Tractilis (vt neruus, corium, &c.)

Sonus.

Tinnitus.

Sibilus.

Sonus grauis.

Sonus obtusus.

Figura.

Figura est quæ resultat ex conformatione & configuratione, quâ res scil.

1. Bene habita, pinguis, carnosa, succulenta, *vel econtra*, male habita, macilenta, strigosa, gracilis, exucca.

2. Ampla, magna, extensa, vel econtra, &c.

CAP. XXXV.

De Ætate seu duratione & sexu.

Res naturalis quælibet, & hinc ipsa medicamenta naturę lege vniuersali mutabilia sunt. Mutationis huius causæ etsi euidétiores sunt quæ extrinsecus accedunt, attamen præsupponitur quoque intrinsecus mutabilis cuiusque natura, qua vel in melius vel in peius mutari res destinata est, idque non modo quoad rei substantiam, sed & quoad vires. Hanc mutationem ex interna mutabili

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

tabilitate pullulantem determinat *ætas*, quam in asseruationis doctrina durationem diximus.

Ætas crescentium non incongruè quadruplex statui potest. 1. *Initians* seu infantilis. 2. *Crescens*. Iuuenilis, adolescens. 3. *Consistens*, virilis. 4. *decrescens*; senilis.

N. *Ab ætate initianti augescunt Crescentia ad consistentem vsque ætatem, hinc imminuuntur paulatim, descenduntque ad interitum.*

Est veto ætas crescentium diuersimodè mensurabilis.

Plantarum annuarum ætas initians est tempus *germinationis*, i.e. cum germinare incipiunt: Crescens est tempus *turgescentiæ*, i.e. cum gemmas protrudere conantur: Consistens est tempus *florescentiæ*, i.e. cum flores & fructus emittunt: Decrescens est tempus *marcescentiæ*, i. e. quo folia marcescere incipiunt ac decidunt.

Plantarum non annuarum, animaliũque ætates simili ratione pro cuiusque speciei longæuitate mensurabiles sunt.

Duratio signum est non postremum, quo rei asseruatæ integritas vel corruptio diiudicatur. V. g. Si qua vltra durationis suæ terminum asseruata nonnulla fuerint, viribus languescentibus vel corruptis, æstimantur.

Sexus distinctio non in animalibus solùm, sed & in stirpibus conspicua est: nec nominis tantum sed & rei: *Mares* in stirpium genere magna ex parte sunt infructiferi, *fœminæ* fructum edũt, vt Pœonia mas, pœonia fœmina; Mercurialis mas, mercurialis fœmina, &c. Hinc oritur & virium distinctio, &c.

CAP. XXXVI.

De Antecedentibus.

IN classe antecedentium celebrantur; 1. *Agens*. 2. *Obiectum agibile*. 3. *Actio ipsa*. 4. *Locus*, 5. *Tempus* seu aër ambiens.

1. *Agens* (præcipuè naturale) rem motam & conuersam sibi quadantenus assimilatam arguit.

N. Agripp. Philos. occ. lib. 1. cap. 15. *Vnaquæque res mouet & conuertit ad suum simile & inclinat ad seipsam, secundum totum posse suum, tam in proprietate, i. e. virtute occulta, quam in qualitate, i. e. virtute elementali. Quandoque etiam in ipsa substantia sicut in sale videmus: nam quicquid diu steterit cum sale fit sal; omne enim agens cum agere cœperit, non ad inferius seipso mouet: Sed quodammodo, quoad fieri potest ad sui par & consentaneum: quod etiam manifesto videmus in animantibus sensibilibus, in quibus cibum non in herbam vel plantam nutritiua virtus permutat, sed in carnem transmutat sensibilem. Quibus in rebus inest alicuius qualitatis vel proprietatis excessus, siue insit ipsis per naturam, siue quandoque etiam per artem vel casum, vt audacia in meretrice: hæ res ad talem qualitatem, passionem, virtutem maximè mouent & prouocant. Sic ignis mouet ad ignem, aqua ad aquam.*

2. *Obiectum* (materia quæ agentis elaborationi subiicitur) etsi naturam suam sensim mutat, difficillimè tamen ac vix plane exuit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314

N. *Sic stercus equi auenâ pasti, natura auenæ plane non exuitur. Lac fœminæ post assumptum purgans, purgatricis facultatis deprehenditur; Capra lithontripticis pasta, præfertur reliquis in medicamentis lithontripticis.*

3. *Actio* (motus quo res constituitur) prout diuersa est: ita diuersam rei factæ naturam arguit. Modum siue in productione rerum spectes, siue in collectione, siue in asseruatione.

N. *E.g. Excrementa alui quia elaborationi minus fuere subiecta, quam fel, magis de natura nutrimenti participant, minus de natura ex elaboratione acquisita. Sambucus quomodo pro diuersa collectionis modo diuersis polleat facultatibus, supra diximus.*

4. *Locus* vti diuersas sortitur temperaturas; ita diuersitatem in plantis operari potest: & tantam aliquando in plantarum virtutibus mutationem causatur, vt non solum huius disciplinæ rudimentis initiati sæpe numero fallantur, sed in earum virtutibus inquirendis & medici & qui non parum philosophiæ studiis nauant operam. Ioh. Bapt. Port. Mag. lib. 1. c. 16. Vide & supra c. 15.

5. *Tempus* cœleste variat rerum natiuarum proprietates non modo quoad gradus, i.e. quoad magis & minus, sed sępenumero quoad species seu proprietates ipsas E.g. Hypericum tempore debito collectum, fugat lumbricos, quod non facit, si secus decerptum sit. Hinc Canon. Qualis est constitutio stellarum, talis censetur & natura sublunarium subiectorum. Est autem constitutio stellarum vigorosa & fortunata in fortitudinibus, debilis & infortunata in debilitatibus ac infortuniis. Vide supra c. 23. vt & c. 12. &c.

N. Auicen. l. 2. tr 7. c. 5. *Plantæ quæ sereno ac claro aëre colliguntur, sunt meliores iis, quæ colliguntur si dispositio aëris humida ac pluuiosa fuerit.*

CAP. XXXVII.

De Consequentibus.

IN consequentibus signa celebria sunt *Nomina, Testimonia, Effecta seu actiones & Experientia.*

Nomina rerum indagasse non parum ad rei cognitionem iuuat. Etenim, præterquã quod nomina, rerum notę ac imagines sunt, earumque conceptus ac figuras phantasiæ imprimunt, vt plurimum certis de causis imposita esse constat. Sic dictus rubinus à colore rubro, chrysolithus ab aureo Sic lapis ostiocollus quod ossium fracturas conglutinet, nephriticus quod renum calculo succurrat. Sic dicitur fel terræ à sapore amaro, Glycyrrhiza à dulcedine; Glycypicron, i. e. amara dulcis à sapore vtroque quem refert. Sic nominatur Saxifragia quod calculum frãgat: pulmonaria quod pulmonibus conueniat: tussilago quod tussi. Sic dicunt Germani *Fieberkraut*, febrifuga, (i.e. centaurium minus) quum febrim fuget, &c. Sic sunt lingua ceruina, lingua auis, bursa pastoris, palma christi, &c. à similitudine quam cum rebus obtinent.

N. *Præ reliquis linguis præualet lingua*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.314